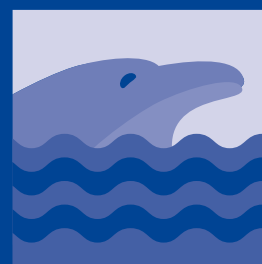

Financovanie sústavy Natura 2000

Príručka

Revidovaná verzia, Júl 2007

nature

Kontrakt realizujú:

Financovanie sústavy Natura 2000

Príručka

Revidovaná verzia, Júl 2007

**Prípravené z poverenia Generálneho riaditeľstva
pre životné prostredie Európskej komisie v rámci projektu**

Linking Management and Financing of Natura 2000

Reference: ENV.B.2/SER/2006/0055

Service contract 07030302/2006/451188/MAR/B2

**Táto publikácia bola pripravená v rámci zmluvy
o poskytnutí služieb; nie je právne záväzná**

Autori textu:

Clare Miller, Marianne Kettunen, IEEP

Aktualizovala:

Marianne Kettunen, IEEP

Editor:

Peter Torkler, WWF

Prispeli:

Stefanie Lang, Andreas Baumüller, WWF

Preložili:

Eva Viestová, Milan Janák, Anna Guttová, Daphne

Grafický design:

Michal Stránský

V elektronickej podobe dostupné na:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm

Kontakt:

Peter Torkler

WWF Nemecko

Tel: +49 30 30 87 42 15

torkler@wwf.de

OBSAH

1. PREDŠLOV.....	6
2. ÚVOD: NATURA 2000 A JEJ FINANCOVANIE.....	8
3. KOMU A NA ČO JE URČENÁ TÁTO PRÍRUČKA A V ČOM JE JEJ PRÍNOS.....	9
4. DEFINÍCIE A OPISY, ŠTRUKTÚRA, OBSAH A POUŽITIE.....	11
5. OPIS FONDŮV	15
6. MOŽNOSTI FINANCOVANIA MANAŽMENTU ÚZEMÍ NATURA 2000	27
7. LITERATÚRA, KLÚČOVÉ PUBLIKÁCIE, KLÚČOVÉ WEBSTRÁNKY	110

ZOZNAM TABULIEK

- Tabuľka 1:
Cieľové skupiny analýzy fondov 11
- Tabuľka 2:
Typy území Natura 2000 11
- Tabuľka 3:
Zoznam opatrení pre sústavu Natura 2000..... 12
- Tabuľka 4:
Prioritné osi EPFRV..... 16
- Tabuľka 5:
Kľúčové dátumy v procese implementácie EPFRV 16
- Tabuľka 6:
Zoznam kľúčových článkov nariadenia o EPFRV súvisiacich s Natura 2000. 16
- Tabuľka 7:
Kľúčové dátumy v procese implementácie EFRH 17
- Tabuľka 8:
Zoznam kľúčových článkov nariadenia o EFRH súvisiacich s Natura 2000...... 17
- Tabuľka 9:
Kľúčové dátumy v procese implementácie EFRR 19
- Tabuľka 10:
Zoznam kľúčových článkov nariadenia o EFRR súvisiacich s Natura 2000 19
- Tabuľka 11:
Kľúčové dátumy v procese implementácie ESF..... 21
- Tabuľka 12:
Zoznam kľúčových článkov nariadenia o ESF súvisiacich s Natura 2000 21
- Tabuľka 13:
Kľúčové dátumy v procese implementácie Kohézneho fondu 22
- Tabuľka 14:
Zoznam kľúčových článkov nariadenia o Kohéznom fonde súvisiacich s Natura 2000 22
- Tabuľka 15:
Kľúčové dátumy v procese implementácie fondu LIFE+..... 24
- Tabuľka 16:
Kľúčové dátumy v procese implementácie 7. rámcového programu pre výskum 25
- Tabuľka 17:
Prehľad kľúčových článkov 7. rámcového programu pre výskum z hľadiska Natura 2000..... 25

TABUĽKY AKTIVÍT

- Aktivita 1:
RIADENIE PROCESU VÝBERU ÚZEMÍ34
- Aktivita 2:
**VEDECKÉ ŠTÚDIE/INVENTARIZÁCIE
NA IDENTIFIKOVANIE ÚZEMÍ**35
- Aktivita 3:
**PRÍPRAVA PODKLADOVÝCH INFORMÁCIÍ
A PUBLIKAČNÝCH MATERIÁLOV**36
- Aktivita 4:
PILOTNÉ PROJEKTY 40
- Aktivita 5:
**PRÍPRAVA PROGRAMOV STAROSTLIVOSTI,
STRATÉGIÍ A SCHÉM**44
- Aktivita 6:
**VYTVORENIE
MANAŽMENTOVÝCH ORGÁNOV** 46
- Aktivita 7:
**KONZULTÁCIE – VEREJNÉ PREROKOVANIA,
SPOLUPRÁCA S VLASTNÍKMI PÔDY**48
- Aktivita 8:
**AKTUALIZÁCIA PROGRAMOV
STAROSTLIVOSTI, STRATÉGIÍ A SCHÉM**52
- Aktivita 9:
**PREVÁDZKOVÉ NÁKLADY
SPRÁVNÝCH ORGÁNOV**54
- Aktivita 10:
**ÚDRŽBA VYBAVENIA SLUŽIACEHO
NA VEREJNÉ ÚČELY A VYUŽITIE ÚZEMIA** 56
- Aktivita 11:
TRVAJÚCE PERSONÁLNE NÁKLADY58
- Aktivita 12:
**OCHRANÁRSKE MANAŽMENTOVÉ
OPATRENIA – BIOTOPY** 60
- Aktivita 13:
**OCHRANÁRSKE MANAŽMENTOVÉ
OPATRENIA – DRUHY**66
- Aktivita 14:
**OCHRANÁRSKE MANAŽMENTOVÉ
OPATRENIA – INVÁZNE NEPÔVODNÉ
DRUHY (IND)**72
- Aktivita 15:
**IMPLEMENTÁCIA MANAŽMENTOVÝCH
SCHÉM A DOHÔD** 76
- Aktivita 16:
**POSKYTOVANIE SLUŽIEB, NÁHRADA
ZA OBMEDZENIE PRÁV A UŠLÝCH PRÍJMOV** 80
- Aktivita 17:
MONITORING Aa PRIESKUM82
- Aktivita 18:
PREVENCIA RIZÍK..... 86
- Aktivita 19:
DOZOR NA ÚZEMIACH90
- Aktivita 20:
**OBSTARANIE INFORMAČNÝCH
MATERIÁLOV A PUBLIKÁCIÍ**.....92
- Aktivita 21:
TRÉNINGY A VZDELÁVANIE96
- Aktivita 22:
**VYBAVENIE NA PODPORU NÁVŠTEVNOSTI
A UVEDOMENIE SI VÝZNAMU
ÚZEMÍ NATURA 2000** 100
- Aktivita 23:
**NÁKUP PÔDY VRÁTANE KOMPENZÁCIÍ
ZA OBMEDZENIE ROZVOJA** 102
- Aktivita 24:
**INFRAŠTRUKTÚRA A VYBAVENIE POTREBNÉ
NA OBNOVU BIOTOPOV ALEBO DRUHOV** 104
- Aktivita 25:
INFRAŠTRUKTÚRA PRE NÁVŠTEVNÍKOV 106

PREDSLOV

Termín biodiverzita označuje rozmanitosť života vo všetkých jeho formách – rozmanitosť druhov, genetických variácií v rámci druhov, rôznorodosť ekosystémov. Biodiverzita je pre ľudstvo veľmi užitočná – napr. ako materiál (ako drevná hmota a liečivé plody) a nepostrádateľné služby (napr. kolobeh uhlíka a vytváranie jeho zásob, čistá voda, zmierňovanie výkyvov klímy, zmierňovanie prírodných rizík a opelenie).

Sústavný úbytok biodiverzity vnímame ako jeden z najpálčivejších environmentálnych problémov, ktorým čelí naša spoločnosť. Bohatstvo voľne žijúcich živočíchov, rastlín a biotopov, ktoré umožňujú ich existenciu v rámci Európy, je vysoko ceneným prvkom kvality nášho života. A čo je dôležitejšie, zohráva kritickú úlohu v regulácii prírodných systémov (kolobeh vody, klíma) a niektorých prírodných zdrojov, od ktorých závisí naša spoločnosť. Ekonomická hodnota „služieb“, ktoré nám ekosystémy poskytujú, je omnoho vyššia, ako sú náklady na ich ochranu a zachovanie. Máme však tendenciu považovať tieto systémy za samozrejmosť. Ich hodnota sa vo všeobecnosti doceňuje, až keď dôjde k ich kolapsu, ktorý vyústí napr. do prírodných katastrof – povodní, prílivových vln a pod.

Ako riaditeľ Generálneho riaditeľstva pre životné prostredie vítam čoraz väčšie uznanie, ktoré sa dostáva environmentálnej stránke biodiverzity. Ochrana a trvalo udržateľné využívanie biodiverzity sú nesmierne dôležité pre budúcnosť našej planéty. Musíme jej však venovať stále rovnakú mieru záujmu a konkrétnych čínov.

Naši občania sa živo zaujímajú o prírodu a problematiku voľne žijúcich rastlín a živočíchov. Prírodopisné televízne dokumenty sú nesmierne populárne a mimovládne organizácie podporujúce ochranu prírody majú milióny členov v celej Európe. Tento všeobecný záujem však musí byť pretransformovaný do odhodlaného a koordinovaného politického úsilia.

V ostatných rokoch sme urobili značný pokrok v zavádzaní moderných, usmernených a ekonomicky efektívnych koncepcií, prostredníctvom ktorých dosiahneme čistejšie a zdravšie životné prostredie pre našich občanov a podporu inovácií. Ochrana prírody pre budúce generácie je neustálou prácou a pred nami je ešte stále veľa úloh. Mojm poslaním je dôsledne pokračovať v tejto úlohe v nasledujúcich rokoch. Nech je nám príroda potešením, naplnením, inšpiráciou i útechou. Ona je základom našej kultúry, jazyka, duševnej a duchovnej pohody.

Natura 2000 je európska sústava chránených území vytvorená na základe Smernice o biotopoch. Jej hlavným cieľom je ochrana typov biotopov a rastlinných a živočíšnych druhov, ktorých zachovanie je v záujme Európskeho spoločenstva. Natura 2000 je dôležitým príspevkom k dosiahnutiu dlhodobého cieľa ochrany biodiverzity na území Európskej únie. Zahrnutie viac ako 18 000 území do sústavy Natura 2000 členskými štátmi je významným pokrokom v jej uplatňovaní. Teraz, keď sa blíži dokončenie budovania sústavy, je kľúčové, aby sa naša pozornosť zamerala viac na zabezpečenie ich manažmentu. S realizáciou plánov starostlivosti sa jednoznačne vynára otázka dostupnosti finančných a iných nevyhnutných zdrojov.

Táto príručka vám umožní lepšie spoznať možnosti využívania fondov Európskeho spoločenstva v prospech sústavy Natura 2000. To prispeje k jej uplatňovaniu, ako aj k jej hlavnému cieľu ochrany biodiverzity Európy.

Mogens Peter Carl

ÚVOD: NATURA 2000 A JEJ FINANCOVANIE

Natura 2000 v skratke

Natura 2000 je základným kameňom ochrany prírody v Európskej únii. Vytvorenie sústavy Natura bolo iniciované prijatím Smernice o biotopoch v roku 1992. Spolu so Smernicou o vtácoch poskytuje spoločný rámec na ochranu voľne žijúcich druhov a biotopov v EÚ a predstavuje najdôležitejšiu európsku iniciatívu ochrany biodiverzity v členských štátoch.

Územia navrhnuté do sústavy Natura 2000 pokrývajú v súčasnosti asi 15–30% územia členských štátov EÚ – súhrnná výmera týchto území je v súčasnosti väčšia ako dvojnásobná rozloha Nemecka.

Natura 2000 je celoeurópskou ekologickou sústavou chránených území, ktorej cieľom je zachovať a obnoviť ohrozené biotopy a druhy európskeho významu. Na účely vytvorenia sústavy Natura 2000 bolo územie EÚ rozdelené na 9 biogeografických regiónov: panónsky, boreálny, kontinentálny, atlantický, alpínsky, makaronzský, stepný, čiernomorský a mediteránny región. Pre každý z regiónov navrhne členský štát Európskej komisii zoznam území vybraných na základe kritérií Smernice o biotopoch. S pomocou Európskeho centra pre biologickú diverzitu (ETC), nezávislých odborníkov, odborníkov z členských štátov a mimovládnych organizácií potom Komisia tieto návrhy zhodnotí s cieľom vytvoriť súvislú a reprezentatívnu ekologickú sústavu území. Po schválení zoznamu území Natura 2000 Európskou komisiou budú členské štáty (počas určitého prechodného obdobia) povinné zabezpečiť všetky opatrenia nevyhnutné na zachovanie území a predchádzanie ich poškodeniu.

Aby boli členské štáty schopné zabezpečiť všetky potrebné opatrenia, budú musieť začať, resp. pokračovať v investíciách do infraštruktúry, aktivít, personálu a/alebo inštitúcií. Efektívna starostlivosť o územia si vyžaduje množstvo aktivít, o. i. prípravu programov starostlivosti, obnovu biotopov, manažmentové opatrenia, ako napr. kosenie alebo monitoring druhov. Tieto aktivity predstavujú pre členské štáty náklady, ktoré by podľa princípu subsidiarity mali byť pokryté z národných rozpočtov. Článok 8 Smernice o biotopoch však umožňuje spolufinancovanie manažmentu území Natura 2000 z prostriedkov Európskeho spoločenstva.

Vytvorenie sústavy Natura 2000 môže znamenať nielen zlepšenie ochrany prírody, ale tiež značné ekonomické a sociálne prínosy. Medzi ne zaraďujeme napr. všetky služby poskytované ekosystémami, zabezpečenie potravy a surovín (napr. dreva), vytvorenie pracovných miest (napr. v ekoturizme), diverzifikáciu miestnej ekonomiky, zvýšenie sociálnej stability a zlepšenie životných podmienok, zmiernenie lokálnych environmentálnych problémov, ako napr. znečistenie vody a pod.

Príprava sústavy Natura 2000 prebieha aj v dvoch nových členských štátoch – Bulharsku a Rumunsku, ktoré sa stali členmi EÚ v roku 2007. Tieto krajiny už v súčasnosti navrhli svoje zoznamy území Európskej komisii.

Financovanie sústavy Natura 2000

V Správe o financovaní sústavy Natura 2000, vypracovanej pre Európsky parlament a Radu¹ a schválenej 15. júla 2004, predstavila Európska komisia svoje návrhy na zabezpečenie finančných potrieb sústavy Natura 2000 integráciou do rôznych fondov Spoločenstva a navrhla opatrenia, ktoré z nich môžu byť financované.

Pri príprave správy Komisia spolupracovala s pracovnou skupinou pre článok 8, ktorá bola zložená zo zástupcov členských štátov a ďalších odborníkov. Spoločne odhadli pravdepodobné finančné náklady na zabezpečenie potrebného manažmentu sústavy Natura 2000. Konečný odhad nákladov vo výške 6,1 mld. EUR ročne pre EÚ-25 bol odvodený z odpovedí členských štátov poskytnutých v dotazníku, ako aj z doterajších skúseností z manažmentu území.

Správa navrhuje, aby sa v súlade so súčasnou praxou spolufinancovanie nákladov na Natura 2000 zahrnilo do existujúcich finančných nástrojov – tzv. integrované financovanie. Integrovaný model financovania sa odporúča z nasledujúcich dôvodov:

- zaistiť sa, že starostlivosť o územia Natura 2000 bude súčasťou komplexnej starostlivosti o krajinu v rámci politiky EÚ. Poľnohospodárstvo na územiach Natura 2000 tak bude súčasťou financovania Spoločnej poľnohospodárskej politiky a štrukturálne opatrenia zasa súčasťou rozvojových stratégií vidieka a regiónov. Tento doplnkový prístup umožní územiám Natura 2000 lepšie plniť úlohu ochrany európskej biodiverzity, než keby boli vnímané ako izolované alebo odlišné z hľadiska širšieho politického kontextu;
- umožniť sa členským štátom stanoviť si priority a vypracovať stratégie, ktoré odzrkadlia ich národné a regionálne špecifiká;
- zabrániť sa duplicite a prekryvaniu rôznych finančných nástrojov Spoločenstva, administratívnym komplikáciám a transakčným nákladom, ktoré sú spojené s takouto duplicitou.

1 COM (2004) 431 final, 15. júla 2004

Nové podmienky európskeho financovania ochrany prírody

Mnohí z tých, ktorí budú používať túto príručku, už majú predchádzajúce skúsenosti s plánovaním a financovaním projektov Natura 2000, možno aj prostredníctvom finančných nástrojov, ktoré boli k dispozícii počas obdobia 2000–06. Je dôležité pochopiť, že vo finančnom období 2007–13 sa financovanie ochrany prírody zo strany EÚ značne pozmenilo. Tí, ktorých cieľom je zabezpečiť financie potrebné na projekty ochrany prírody, musia v súčasnosti aktívne hľadať nové možnosti v rámci fondov a finančných nástrojov Spoločenstva tak, ako to uvádza táto príručka, a tiež sa usilovať o získanie financií z národných zdrojov.

Ustanovenia nových fondov na obdobie 2007–13 umožňujú projektom ochrany prírody získať oveľa väčší objem financií, než to bolo doteraz. Potreby financovania Natura 2000 boli jasne stanovené vo všetkých relevantných nariadeniach upravujúcich využitie fondov, ktoré Európska komisia pripravila v kontexte návrhu rozpočtu na roky 2007–13.

Aby sa však tieto možnosti plne využili, členské štáty a všetci, ktorí sú zapojení do manažmentu projektov ochrany prírody, musia spolupracovať, čím zabezpečia využitie možností poskytnutých fondmi a finančnými nástrojmi Spoločenstva. v praxi to znamená, že orgány na národnej a regionálnej úrovni zodpovedné za plánovanie využitia financií sa musia spoločne so správcami a užívateľmi území Natura 2000 stále viac snažiť integrovať ciele ochrany prírody a manažment území Natura 2000 do širšej stratégie rozvoja regiónov a vidieka.

KOMU A NA ČO JE URČENÁ TÁTO PRÍRUČKA A V ČOM JE JEJ PRÍNOS

Komu je určená táto príručka?

Táto príručka je určená predovšetkým orgánom členských štátov, ktoré sú zodpovedné za programovanie na roky 2007–13 na národnej a regionálnej úrovni. Príručka má pomôcť orgánom identifikovať možnosti spolufinancovania sústavy Natura 2000 zo zdrojov EÚ a podporiť plné využitie týchto možností ich zahrnutím do národných a regionálnych programov financovania.

Príručka môže byť tiež užitočným nástrojom pre orgány zapojené do prípravy programov starostlivosti pre špecifické územia, pretože môže poskytnúť hodnotné nápady, ako v budúcnosti financovať konkrétne manažmentové opatrenia.

Prostredníctvom používania tejto príručky sú orgány na národnej a regionálnej úrovni vyzvané uvažovať o všetkých potenciálnych cieľových skupinách (tzv. konečných užívateľoch fondov Európskeho spoločenstva, ktorí v skutočnosti zabezpečujú aktivity súvisiace s úziami Natura 2000) vrátane pracovníkov administratívy, poľnohospodárov, lesníkov, rybárov a chovateľov rýb, súkromných vlastníkov pôdy, verejných vlastníkov pôdy, užívateľov, mimovládnych organizácií (MVO), vzdelávacích organizácií a malých a stredných podnikateľov (MSP). Hoci obsah príručky nie je priamo zameraný na tieto cieľové skupiny, mala by zlepšiť ich informovanosť o programovaní fondov EÚ, ktoré zabezpečujú orgány na národnej a regionálnej úrovni. Navyše správcovia a užívatelia vedia najlepšie, ktoré opatrenia je na územiach Natura 2000 potrebné financovať a môžu tieto informácie poskytnúť orgánom zodpovedným za programovanie.

Analýza fondov predstavená v kapitole „Možnosti financovania manažmentu území Natura 2000“ pokrýva rôzne typy území Natura 2000 vrátane poľnohospodárskej pôdy, lesov, iných suchozemských typov krajiny, vnútrozemských vôd, mokradí, pobrežných oblastí a morských oblastí. Analýza upozorňuje na možnosti dostupné pre rôzne cieľové skupiny, ktoré spomíname vyššie. Podrobnosti o cieľových skupinách a typoch území uvádzame v opisnej časti.

Na čo slúži táto príručka?

Väčšina spolufinancovania sústavy Natura 2000 zo zdrojov Spoločenstva bude v budúcnosti poskytovaná prostredníctvom existujúcich fondov Spoločenstva určených na rozvoj vidieka, regiónov alebo morských oblastí EÚ. Zaistenie trvalo udržateľného využívania zdrojov a posilnenie súladu medzi ochranou životného prostredia a rastom sa zhoduje s obsahom Lisabonskej stratégie. Z tohto dôvodu musia aj národné a regionálne programy rozvoja a stratégie súdržnosti na roky 2007–13, ktoré sa budú financovať z fondov Spoločenstva, zohľadniť potreby životného prostredia (vrátane Natura 2000) vo svojich finančných prioritách².

Cieľom príručky je poskytnúť orgánom na národnej a regionálnej úrovni presné a aktuálne informácie o možnostiach spolufinancovania sústavy Natura 2000 zo zdrojov EÚ vo finančnom období 2007–13. Príručka sa zameriava na hlavné finančné nástroje EÚ, ktoré sa budú realizovať počas nasledujúcich rokov, vrátane:

- štrukturálnych fondov (Európsky sociálny fond (ESF) a Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR));
- Kohézny fond;
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV);
- Európsky fond pre rybné hospodárstvo (EFRH);
- Finančný nástroj pre životné prostredie (LIFE+); a
- 7. rámcový program pre výskum (RP7).

Naším zámerom je pomôcť identifikovať doplnkovosť a spoločné oblasti záujmu rôznych finančných nástrojov a súčasne zamedziť ich duplicitu.

Chceme zdôrazniť, že príručka predstavuje možnosti financovania aktivít Európskou úniou, ktoré sú k dispozícii na národnej a regionálnej úrovni. Konkrétne finančné možnosti pre sústavu Natura 2000 v rokoch 2007–13 však určia národné a regionálne programy, ktoré pripravujú členské štáty. Príručka nepokrýva financovanie všetkých opatrení, ktoré si vyžaduje uplatňovanie Smernice o biotopoch a Smernice o vtákoch (napr. vypracovanie programov záchrany ohrozených druhov oddelene od programov starostlivosti území). Obsahovo sa obmedzuje iba na aktivity, ktoré súvisia s územiaми Natura 2000.

Súhrnne má príručka:

- naznačiť možnosti financovania sústavy Natura 2000 na úrovni EÚ;
- pomôcť pri pochopení nových nariadení na operačnej úrovni;
- upozorniť na všeobecné finančné možnosti, ktoré nemusia byť okamžite zrejmé.

Prínos príručky

Hlavnými prínosmi tejto príručky je:

- možnosť kontroly, či sa vykonali všetky potrebné kroky a či sú všetky možnosti financovania známe a využité;
- možnosť prehodnotenia programov v budúcnosti;
- dôležitá podkladová informácia na prípravu programov starostlivosti území.

Hoci národné programovanie na roky 2007–13 je v niektorých krajinách už ukončené, celkový proces vypracovania, schválenia a implementácie programov a výberu projektov je ešte stále v počiatočných fázach.

Spracovanie príručky a jej následná distribúcia v členských štátoch EÚ prostredníctvom seminárov musia byť považované za jeden z krokov v tomto prebiehajúcom procese. V minulosti boli fondy EÚ v oblasti ochrany prírody čerpané najmä prostredníctvom programu LIFE, ktorý sa zameriaval na individuálne projekty. Možnosti fondov na rozvoj vidieka a štrukturálnych fondov sa v predchádzajúcom finančnom období na ochranu prírody príliš nevyužili. Preto integrované spolufinancovanie sústavy Natura 2000 z existujúcich finančných nástrojov Spoločenstva na roky 2007–13 tak, ako ho navrhla Európska komisia, predstavuje nový prístup pre väčšinu zapojených orgánov a dotknutých subjektov.

Uplatňovanie tohto nového prístupu na národnej úrovni si pravdepodobne vyžiada určitý čas. Z tohto dôvodu má príručka pomôcť pri súčasnej príprave národných programovacích dokumentov, ako aj podporiť lepšie uplatňovanie integrovaného prístupu z dlhodobého hľadiska.

2 Refer to: Integrated guidelines for Growth and Jobs (2005–2008) (COM(2005)141); Microeconomic guidelines – Guideline 14; Communication from the Commission: Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007–13 (COM (2005) 299).

DEFINÍCIE A OPISY, ŠTRUKTÚRA, OBSAH A POUŽITIE

Definície a opisy

Cielové skupiny

Tento dokument má za cieľ poskytnúť pomoc orgánom, ktoré sú zodpovedné za programovanie fondov EÚ v členských štátoch na roky 2007–13 na národnej a regionálnej úrovni. Príslušné orgány by mali uvažovať o všetkých potenciálnych cieľových skupinách, ktoré môžu zabezpečovať aktivity súvisiace s manažmentom území Natura 2000. Tabuľka 1 uvádza ich príslušné kategórie. Kategórie cieľových skupín sme určili tak, aby sa dali odlišiť skupiny s právnymi nárokmi na pôdu (vlastníci, nájomcovia) od ostatných skupín.

Typy území Natura 2000

Tabuľka 2 opisuje typy území Natura 2000, ktoré sme zahrnuli do analýzy nariadení o fondoch EÚ, ktorá je opísaná v ďalšej časti príručky. Národné a regionálne orgány by mali pri používaní príručky brať ohľad na typy území Natura 2000, ktoré sú uvedené v tabuľke nižšie.

TABUĽKA 1: CIEĽOVÉ SKUPINY ANALÝZY FONDŮV

Štátna a verejná správa	Orgány štátnej a verejnej správy na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Skupinu tvoria vládne inštitúcie, ako sú ministerstvá, špecializované úrady s celonárodnou pôsobnosťou, špecializované úrady na úrovni krajov a okresov pre zdravotníctvo, životné prostredie, vodné hospodárstvo a pod. Ide o správne orgány, ktoré riadia správu krajiny, no samy nie sú vlastníckymi pôdy.
Polnohospodári	Jednotlivci alebo organizácie zapojené do komerčných poľnohospodárskych aktivít.
Lesníci	Jednotlivci alebo organizácie zapojené do komerčných lesníckych aktivít.
Súkromní vlastníci pôdy	Jednotlivci alebo organizácie vlastniace pôdu v súkromnom vlastníctve (napr. súkromní vlastníci lesov). Môžu zahŕňať aj tých, čo sú zapojení do nekomerčných aktivít na pôde (nie poľnohospodárov a lesníkov).
Verejní vlastníci pôdy	Organizácie, ktoré vlastnia alebo spravujú pôdu vo verejnom vlastníctve alebo vo vlastníctve štátu (napr. štátne, mestské lesy a pod.). Môžu zahŕňať aj tých, čo sú zapojení do nekomerčných aktivít na pôde (nie poľnohospodárov a lesníkov)..
Rybári a chovatelia rýb	Jednotlivci alebo organizácie zapojené do komerčného rybolovu a chovu rýb.
Užívatelia pôdy	Jednotlivci alebo organizácie, ktorí užívajú pôdu, ale nie sú jej vlastníckymi. Môžu zahŕňať tých, ktorí sú zapojení do nekomerčných aktivít na pôde (nie poľnohospodárov a lesníkov).
MVO	Mimovládne organizácie, ktoré nevlastnia ani neužívajú pôdu, ale svojimi aktivitami podporujú sústavu Natura 2000.
MSP	Malí a strední podnikatelia definovaní v zmysle odporúčania Európskej komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 týkajúceho sa definície mikropodnikateľov, malých a stredných podnikateľov, OJ L 124, str. 36–41, 20. mája 2003.
Vzdelávacie organizácie	Organizácie zapojené do poskytovania vzdelávacích programov..
Iné skupiny	Iní jednotlivci alebo organizácie, ktorí nespádajú do žiadnej z predchádzajúcich kategórií.

TABUĽKA 2: TYPY ÚZEMÍ NATURA 2000

Polnohospodárska pôda	Iba využívaná poľnohospodárska pôda vrátane obhospodarovaných sádov.
Lesy	Všetky typy lesov.
Iné suchozemské územia	Zahŕňa alpínske oblasti, oblasti stredomorských krovin, všetky ostatné typy území, ktoré nie sú zahrnuté v iných kategóriách (napr. pasienky, ktoré nie sú klasifikované ako využívaná poľnohospodárska pôda). Zahŕňa opustenú poľnohospodársku pôdu a sady.
Vnútrozemské vody	Rieky, jazerá, oblasti so sladkou vodou.
Mokrade	Močiare, rašeliniská, vrchoviská, ústia riek (môže sa čiastočne prekrývať s pobrežnými oblasťami).
Pobrežné oblasti	Pieskové duny, pláže, bahňité plytčiny (do vzdialenosti 12 námorných míľ od brehu) (môže sa čiastočne prekrývať s mokradami).
Morské oblasti	Pobrežnéorské oblasti (do vzdialenosti 12 námorných míľ od brehu).

TABUĽKA 3: ZOZNAM OPATRENÍ PRE SÚSTAVU NATURA 2000

Kategória	Č..	Typy aktivít	Podrobný opis
Vytvorenie sústavy území Natura 2000	1	Riadenie procesu výberu území	Financovanie orgánov, ktoré sú zodpovedné za výber území.
	2	Vedecké štúdie/inventarizácie na identifikovanie území – prieskum, inventarizácia, mapovanie, hodnotenie podmienok	Vedecké štúdie, výskumní pracovníci, semináre a stretnutia, budovanie databáz a pod.
	3	Príprava podkladových informácií a publikačných materiálov	Príprava manuálov, seminárov, workshopov, komunikačných materiálov na školenia a budovanie kapacít.
	4	Pilotné projekty	Úvodné/skúšobné projekty na územiach Natura 2000.
Manažmentové plánovanie	5	Príprava programov starostlivosti, stratégií a schém	Vypracovanie a/alebo aktualizácia programov starostlivosti a akčných plánov, krajinnoeologické plány a pod.
	6	Vytvorenie manažmentových orgánov	Počiatkové financovanie, štúdie uskutočniteľnosti, programy starostlivosti a pod.
	7	Konzultácie – verejné prerokovania, spolupráca s vlastníkmi pôdy	Náklady spojené s prípravou stretnutí a workshopov, publikovaním výsledkov konzultácií, finančnou podporou dotknutých subjektov a pod. Môže zahŕňať tiež aktivity na zlepšenie spolupráce a výmeny informácií (cestovné, stretnutia, workshopy).
	8	Aktualizácia programov starostlivosti, stratégií a schém	Prehodnotenie a aktualizácia programov starostlivosti a stratégií.
	9	Prevádzkové náklady správnych orgánov (údržba budov a zariadení)	Prevádzkové náklady, údržba infraštruktúry, spotrebný materiál; cestovné náklady; náklady na prenájom; lízing a pod.
	10	Údržba vybavenia slúžiaceho na verejné účely a využitie územia, sprievodcovské aktivity, pozorovateľne a informačné stánky a pod.	Vrátane nákladov na sprievodcovskú službu, vydanie máp, zamestnanie príslušných pracovníkov.
	11	Personál (správcovia území/projektoví manažéri, strážcovia, pomocný personál)	Trvajúce personálne náklady.
Prebiehajúci manažment biotopov a monitoring	12	Ochrannárske manažmentové opatrenia na udržanie a zlepšenie priaznivého stavu biotopov	Vrátane obnovy biotopov, výstavba prechodov pre voľne žijúce živočíchy, manažment špecifických biotopov, príprava programov starostlivosti.
	13	Ochrannárske manažmentové opatrenia na udržanie a zlepšenie priaznivého stavu druhov	Vrátane obnovných opatrení, výstavba prechodov pre voľne žijúce živočíchy, manažment špecifických druhov flóry a fauny, príprava programov starostlivosti/záchran.
	14	Ochrannárske manažmentové opatrenia súvisiace s inváznymi nepôvodnými druhmi (IND)	Vrátane obnovných opatrení, výstavba infraštruktúry, manažment špecifických druhov flóry a fauny, príprava programov starostlivosti/záchran.
	15	Implementácia manažmentových schém a dohôd s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov alebo vôd na účely zabezpečenia špecifických požiadaviek	<ul style="list-style-type: none"> • Agroenvironmentálne opatrenia, napr. produkčné metódy šetrné k prírode, obnova biotopov na poľnohospodárskej pôde, neintenzívny chov dobytka, ochrana lúk a pod. • Lesoenvironmentálne opatrenia, napr. vytvorenie neobhospodarovných zón, ponechávanie mŕtveho dreva, kontrola alebo likvidácia invázných nepôvodných druhov, zalesňovanie alebo opätovné zalesnenie, manažment špecifickej vegetácie a pod. • Akvaenvironmentálne opatrenia, napr. údržba biotopov v oblastiach s intenzívnym chovom rýb a pod. (súvisí skôr s chovom rýb – akvakultúrou než s rybárstvom).
	16	Poskytovanie služieb; náhrada za obmedzenie práv a ušlých príjmov; vytvorenie akceptovateľných vzťahov so susedmi	Náklady za kompenzáciu, napr. poľnohospodárom, lesníkom a ďalším vlastníkom a užívateľom pôdy za ušlé príjmy ako dôsledok obmedzení z titulu ochrany území Natura 2000.
	17	Monitoring a prieskum	Najmä jednorazové náklady súvisiace s prieskumom a monitoringom, napr. vypracovanie plánov monitoringu, metódy a zariadenia, školenia personálu.
	18	Prevenca rizík (protipožiarne a protipovodňové opatrenia)	Zavedenie strážnej služby a spracovanie protipožiarnych plánov, vybudovanie príslušnej infraštruktúry a obstaranie vybavenia.
	19	Dozor na územiach	Nepretržitý dozor, hliadkovanie a stráženie. Patria sem personálne náklady, spotrebný materiál, náklady na cestovné a pod. v súvislosti s výkonom dozoru a strážnej služby na územiach vrátane kontroly škodlivých rekreačných aktivít, kontroly ekonomických aktivít a ochrany pred ničivými požiarimi.
	20	Obstaranie informačných materiálov a publikácií	Vytvorenie komunikačných prostriedkov, vydávanie novín, informačných materiálov a materiálov na zvyšovanie povedomia verejnosti, vytvorenie a údržba internetových stránok a pod.
	21	Tréningy a vzdelávanie	Vytvorenie príručiek, semináre, workshopy, komunikačné materiály.
22	Vybavenie na podporu návštevnosti a uvedomenie si významu území Natura 2000		

Kategória	Č..	Typy aktivít	Podrobný opis
Investičné náklady	23	Nákup pôdy vrátane kompenzácií za obmedzenie výstavby (rozvoja)	Výkup pôdy z titulu ochrany prírody a manažmentu území Natura 2000.
	24	Infraštruktúra a vybavenie potrebné na obnovu biotopov alebo druhov	Množstvo opatrení v oblasti tvorby infraštruktúry určenej na manažment životného prostredia, napr. manažment vôd v rašeliniskách a pod. Môže zahŕňať nákup vybavenia (zariadenia na prevádzku inštitúcií zabezpečujúcich ochranu a manažment území, obstaranie kancelárskeho a IT vybavenia, materiálne náklady na monitoring, lode, potápačský výstroj, kamery a pod.).
	25	Infraštruktúra pre návštevníkov území, sprievodcovskú službu, pozorovateľne a informačné stánky a pod.	Infraštruktúra pre potreby verejnosti, ktorá prispieva k ochrane a manažmentu životného prostredia (napr. infraštruktúra zvyšujúca komfort návštevnosti územia, ako napr. turistické značenie, pozorovacie plošiny na turistických trasách a informačné centrá pre návštevníkov. Môže zahŕňať nákup vybavenia (zariadenia na prevádzku inštitúcií zabezpečujúcich ochranu a manažment území, obstaranie kancelárskeho a IT vybavenia, materiálne náklady na monitoring, lode, potápačský výstroj, kamery a pod.).

Typy aktivít

Rozsah, v ktorom sú aktivity súvisiace s manažmentom území Natura 2000 oprávnené na financovanie, sa bude v jednotlivých prípadoch líšiť. Z tohto dôvodu sme ich špecifikovali a kategorizovali v predchádzajúcej tabuľke. Zoznam 25 aktivít bol prevzatý z prílohy 3 Správy Európskej komisie o financovaní sústavy Natura 2000 (COM(2004)431 final), do ktorej bol prevzatý zo zoznamu kategórií, ktorý vypracovala pracovná skupina pre článok 8 Smernice o biotopoch a publikovala vo svojej záverečnej správe o financovaní sústavy Natura 2000³.

Pracovná skupina uznala, že definície typu a zamerania aktivít nie sú jednoznačné a každý členský štát môže použiť pomerne odlišný prístup v ich opise a kategorizácii. Tento fakt sme brali do úvahy aj pri tvorbe tejto príručky. Ak orgánom členských štátov záleží na získaní spolufinancovania aktivít súvisiacich so sústavou Natura 2000 z prostriedkov Spoločenstva, odporúčame skontaktovať sa s príslušnými zamestnancami Generálneho riaditeľstva pre životné prostredie, ktorí im môžu pomôcť pri interpretácii aktivít.

Štruktúra a obsah:

Informácie o možnostiach financovania aktivít, ktoré poskytujú jednotlivé fondy Spoločenstva, prezentujeme pre každú z 25 typov aktivít v súbore tabuliek. Každá tabuľka cituje **články** nariadení EÚ, ktoré sú relevantné pre príslušnú aktivitu. V súvislosti s každým článkom sú v tabuľke obsiahnuté nasledujúce informácie:

- číslo článku
- predmet článku (názov)
- možné cieľové skupiny*
- možné typy území*
- územné obmedzenia pre oprávnenosť (napr. územné obmedzenia oprávnenosti prijímania štrukturálnych fondov)
- iné možné obmedzenia/poznámky
- možné príklady použitia článku pri manažmente území Natura 2000

* Táto informácia nie je zahrnutá v tabuľke pre štrukturálne fondy/Kohézny fond, pretože nie je použiteľná vzhľadom na formu týchto nariadení.

3 Pozri: http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/natura_2000_network/financing_natura_2000/art8_working_group/pdf/final_report_en.pdf.

Niektoré zmeny/ doplnky v zozname aktivít sme vykonali na podnet pracovnej skupiny ustanovenej k tomuto projektu.

Aplikácia

Európske fondy, ktoré sme pri príprave príručky analyzovali, fungujú v súlade so systémom a požiadavkami nastavenými v osobitných nariadeniach k týmto fondom. Analýza možností, ktorá je prezentovaná v tabuľkách v kapitole 5, je založená na zneniach nariadení EÚ (navrhovaných, prípadne tam, kde boli k dispozícii, už konečných zneniach) pre každý fond.

V prípade fondov, ktoré fungujú na princípe národného programovania, je dôležité upozorniť, že skutočná dostupnosť prostriedkov pre jednotlivé aktivity bude závisieť od obsahu viacerých strategických a operačných dokumentov vrátane:

- znení nariadení, publikovaných v Úradnom vestníku EÚ;
- „strategických“ programov a plánov (napr. národných strategických plánov pre EFRH, národných strategických plánov pre EPFRV, národného strategického referenčného rámca pre štrukturálne fondy a Kohézny fond). Tieto dokumenty zostavujú členské štáty;
- „operačných“ programov na národnej alebo regionálnej úrovni (napr. plánov rozvoja vidieka pod EPFRV, národných operačných programov pre EFRH, operačných programov pre štrukturálne fondy a Kohézny fond, národných ročných priorít pre LIFE+).

Programovanie fondov umožňuje každému členskému štátu a/alebo regiónu identifikovať problémy, ktoré sú pre ne na miestnej úrovni najaktuálnejšie, a určiť finančné priority pre fondy tak, aby sa tieto problémy riešili. Úroveň podrobností definovaných na jednotlivých stupňoch programovania sa pri jednotlivých fondoch líši. Napríklad programy rozvoja vidieka vypracované pre EPFRV budú obsahovať veľmi podrobný opis jednotlivých opatrení, ktoré môžu byť financované. Naopak, plány a programy pre využitie EFRR, ESF a Kohézny fond sú viac strategické a nebudú obsahovať detailný opis opatrení. Na národnej a regionálnej úrovni nemá Európska komisia primárnu zodpovednosť za určenie obsahu programov, avšak môže zohrať dôležitú úlohu v kontrole toho, či sú programy nastavené podľa priorít Spoločenstva určených nariadeniami alebo strategickými usmerneniami Spoločenstva. V minulosti boli (okrem iných) za prípravu programov využitia fondov EÚ zodpovedné ministerstvá financií, životného prostredia, poľnohospodárstva a rozvoja.

Užívatelia príručky by si mali uvedomiť, že uvedenie článkov citovaných v tabuľkách neznamená automaticky existenciu identických možností financovania príslušných aktivít vo všetkých členských štátoch. Finančné možnosti sú vždy predmetom širšieho kontextu a cieľov nariadenia (napr. regionálneho rozvoja) a v niektorých prípadoch samotný článok môže byť svojím obsahom limitovaný len na určitú oblasť podpory (napr. manažment rizík, obnoviteľné zdroje). Manažment území Natura 2000 pravdepodobne pozostáva z množstva opatrení, ktoré môžu byť, v závislosti od územia financované na základe rôznych článkov a z rôznych fondov EÚ. V skutočnosti budú správcovia území Natura 2000 musieť preukázať zručnosť v hodnotení fondov a programov, aby mohli zladiť finančné potreby sústavy Natura 2000 so všetkými existujúcimi finančnými zdrojmi v EÚ i mimo nej.

Na konci tabuliek sú informácie o hlavných fondoch Európskeho spoločenstva. Tie v skratke opisujú ciele fondov, programovací proces a zoznam článkov, ktoré sú relevantné pre sústavu Natura 2000 (články zahrnuté v tabuľkách).

Pozn.: Táto príručka nie je určená ako náhrada analýzy finančných možností na miestnej úrovni – mnohé z členských štátov spravujú vlastné finančné programy, nezávislé od fondov EÚ a využiteľné pre manažment území Natura 2000. Táto príručka obsahuje informácie iba o hlavných fondoch Európskeho spoločenstva.

OPIS FONDŮV

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)

Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). OJ L 277/2, 21.10. 2005.

Pozri tiež: Strategické usmernenia Spoločenstva pre rozvoj vidieka. OJ L 55/20, 25. 2. 2006.

Ciele

Ciele EPFRV stanovuje článok 4. „Podpora rozvoja vidieka prispieva k dosiahnutiu týchto cieľov:

- zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva podporovaním reštrukturalizácie, rozvoja a inovácie;
- zlepšenie životného prostredia a vidieka podporovaním manažmentu krajiny;
- zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a podpora diverzifikácie hospodárskej činnosti.“

Programovanie

EPFRV sa bude v rámci finančného obdobia 2007–13 riadiť princípmi programovania. Príslušné orgány členských štátov budú musieť vypracovať Národný strategický plán (NSP) a programy rozvoja vidieka (PRV), v ktorých pretransformujú priority Spoločenstva zahrnuté v nariadeniach a strategických usmerneniach do národného/regionálneho kontextu. V mnohých prípadoch sem zahrnú národné a regionálne priority v špecifických oblastiach.

Nariadenie o EPFRV stanovuje potrebné požiadavky na prípravu a schválenie NSP a PRV a ich požadovaný obsah/štruktúru (pozri kapitoly II a III nariadenia). Aktivity, ktoré nie sú v programoch rozvoja vidieka zahrnuté, nemôžu byť z EPFRV financované. Je preto dôležité, aby sa potreby a ciele súvisiace s manažmentom územia Natura 2000 integrovali do národných strategických plánov a následne súvisiacich opatrení v PRV, ak príslušné orgány zamýšľajú využiť EPFRV na spolufinancovanie takýchto aktivít.

Vykonávacie nariadenia pre EPFRV určujú podrobnosti, ako zahrnúť opatrenia z nariadenia Rady č. 1698/2005 do programov vypracovaných v členských štátoch. Tieto nariadenia zahŕňajú nariadenie Komisie (ES) č. 1974/2006 z 15. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)⁴ a nariadenie Komisie (ES) č. 1975/2006 zo 7. decembra 2006, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005, pokiaľ ide o realizáciu kontrolných postupov a krížového plnenia pri opatreniach na podporu rozvoja vidieka⁵.

Financovanie

Podpora EPFRV sa sústreďuje na štyri „osi“ rozvoja vidieka, pričom sa stanovujú minimálne náklady pre každú z osí takto:

Členské štáty majú možnosť prispôbiť si rozdelenie financií medzi štyri osi, pokiaľ zachovajú minimálne prahy stanovené nariadením. Os 4 Leader predstavuje multisektorálny prístup, ktorý má naplniť požiadavku integrovaného rozvoja vidieka prostredníctvom presne cielených aktivít v jednotlivých, resp. vo všetkých troch zvyšných osiach (pozri tabuľku). Treba upozorniť na to, že vzhľadom na celkovú výšku rozpočtu EÚ na roky 2007–13 bude na národnej úrovni pravdepodobne medzi jednotlivými opatreniami silný konkurenčný boj a opatrenia súvisiace s Natura 2000 budú musieť príslušné orgány a záujmové skupiny vytrvalo presadzovať medzi ďalšími konkurenčnými opatreniami. Potreba dynamického myslenia je preto prvoradá. Dotknuté subjekty, ako aj národné orgány by preto mali spoločne hľadať v EPFRV možnosti naplnenia integrovaného rozvoja vidieka. To znamená, vybrať skupiny opatrení, ktoré nielen zlepšujú životné prostredie a sústavu Natura 2000, ale pomáhajú aj miestnej ekonomike a rozvoju spoločnosti.

4 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_368/l_36820061223en00150073.pdf

5 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_368/l_36820061223en00740084.pdf

LEADER

Leader tvorí štvrtú os nového EPFRV a jeho cieľom je podporiť implementáciu priorít prvých troch osí (ako napr. zlepšenie konkurencieschopnosti, životného prostredia a vidieka, kvality života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia ekonomiky vidieka), ako aj podnietiť rozvoj vidieka prístupom zdola nahor a zlepšiť riadenie. Na os Leader sa má vyčleniť približne 5 % z celkových prostriedkov EPFRV (2,5 % pre nové členské štáty). Miestne stratégie pre Leader sú viazané na konkrétne územie a založené na najlepšom využití existujúcich zdrojov a spoločnej identity. Partnerstvá verejného a súkromného sektora, nazývané miestne akčné skupiny (MAS), identifikujú potreby rozvoja v rámci svojich vidieckych komunit. Tieto priority sa ďalej rozpracujú v rámci rozvojového plánu. Finančné z programu Leader pomáhajú miestnym akčným skupinám podporiť malé, inovatívne projekty, ktoré uspokojia miestne rozvojové potreby udržateľným spôsobom. Leader tiež podporuje spoluprácu MAS z rôznych krajín Európy s cieľom vytvárania spoločných projektov, spolupráce a výmeny informácií na úrovni regionálnej, národnej a EÚ. Mnohé z projektov Leader, ktoré sa realizovali v predchádzajúcom programovacom období, znamenalo pre sústavu Natura 2000 jasný prínos. Hlavná výhoda programu Leader nie je vo veľkom finančnom zdroji pre jednotlivé opatrenia Natura 2000, ale skôr v prístupe, ktorý propaguje spoluprácu miestnych aktérov a vytváranie integrovaných projektov. Preto je vhodné, aby stratégie rozvoja území kombinovali ochranu prírody s udržateľným využívaním krajiny, ako je napr. zvýšenie hodnoty území Natura 2000 prostredníctvom ekoturizmu alebo marketing environmentálne vhodných regionálnych produktov. Príklady realizovaných projektov a programov Leader a ďalšie informácie sú k dispozícii na: http://europa.eu.int/comm/agriculture/rur/leaderplus/index_en.htm

TABUĽKA 4: PRIORITNÉ OSI EPFRV

Os	Minimálne náklady
1. Zlepšenie konkurencieschopnosti odvetvia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	10%
2. Zlepšenie životného prostredia a vidieka.	25%
3. Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia ekonomiky vidieka.	10%
4. Leader	5%

TABUĽKA 5: KLÚČOVÉ DÁTUMY V PROCESIE IMPLEMENTÁCIE EPFRV

Kroky	Dátum
Stanovisko Európskeho parlamentu k Strategickým usmerneniam Spoločenstva pre rozvoj vidieka; Strategické usmernenia Spoločenstva prijaté Radou	február 2006
Členské štáty rokujú o národných strategických plánoch (NSP) s Európskou komisiou Implementácia nariadení prijatých Komisiou	január – marec 2006 apríl – jún 2006
Členské štáty predkladajú NSP	marec – máj 2006, t. j. max. 3 mesiace po prijatí Strategických usmernení Spoločenstva v závislosti od prijatia všeobecného nariadenia o štrukturálnych fondoch.
Príslušné orgány predkladajú PRV	min. 2 mesiace – max. 4 mesiace po odovzdaní NSP
Rokovanie o PRV medzi Európskou komisiou a členskými štátmi	6 mesiacov po predložení PRV
NSP a PRV sa začínajú implementovať	1. januára 2007

Pozn.: Tabuľka 5 uvádza iba približné dátumy, pričom jediný presne stanovený dátum je 1. január 2007, keď sa NSP a PRV začnú implementovať. Ďalšie oneskorenie dokončenia finančnej perspektívy únie môže viesť k posunutiu termínov ukončenia prác na NSP a PRV v členských krajinách až do vyjasnenia finančného rámca, pod ktorým budú tieto programy fungovať.

TABUĽKA 6: ZOZNAM KLÚČOVÝCH ČLÁNKOV NARIADENIA O EPFRV SÚVISIACICH S NATURA 2000⁶

Článok	Text
20(a)(i)	Odborné vzdelávanie a informačné aktivity vrátane šírenia vedeckých poznatkov a inovačných postupov pre osoby pôsobiace v poľnohospodárskom a potravinárskom odvetví a v odvetví lesného hospodárstva
20(b)(ii)	Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov
20(b)(vi)	Obnova potenciálu poľnohospodárskej produkcie poškodených prírodnými katastrofami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení
36(a)(i)	Platby za znevýhodnené prírodné podmienky pre poľnohospodárov v horských oblastiach
36(a)(ii)	Platby pre poľnohospodárov v oblastiach so znevýhodnenými prírodnými podmienkami, okrem horských oblastí
36(a)(iii)	Platby Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby
36(a)(vi)	Podpory pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]
36(b)(i)	Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy
36(b)(ii)	Prvé zriadenia poľnohospodársko-lesníckych systémov na poľnohospodárskej pôde.
36(b)(iii)	Prvé zalesnenie nepoľnohospodárskej pôdy.
36(b)(iv)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 [lesy]
36(b)(v)	Lesoenvironmentálne platby
36(b)(vi)	Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]
52(a)(i)	Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam
52(a)(iii)	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva
52(c)	Opatrenie na vzdelávanie a informovanie hospodárskych subjektov, ktoré pôsobia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3
52(d)	Opatrenie na získavanie zručností a oživovanie s cieľom pripraviť a vykonať stratégiu miestneho rozvoja
63	Leader

6 Pozn.: Text tejto príručky nemôže byť citovaný namiesto aktuálneho publikovaného znenia nariadení, ktoré obsahujú výsledný právny text upravujúci nakladanie s fondmi.

Európsky fond pre rybné hospodárstvo

Nariadenie Rady (ES) č. 1198/2006 z 27. júla 2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo.

Ciele

Ciele Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (EFRH) určuje článok 4. Ciele zahŕňajú (medzi inými):

- podporu Spoločnej rybárskej politiky (SRP);
- podporu ochrany a zlepšenia životného prostredia a prírodných zdrojov v oblastiach súvisiacich s rybárskym sektorom;
- podporu trvalo udržateľného rozvoja a zlepšenia kvality života v oblastiach s rybárskymi aktivitami.

Programovanie

Nariadenie o EFRH ustanovuje proces prípravy a schválenia NSP a ich požadovaný obsah/štruktúru (pozri článok 15 nariadenia o EFRH). OP sú špecifickéjšie a cielejšie ako NSP a stanovujú podmienky použitia financií EFRH členskými štátmi (pozri článok 17 nariadenia o EFRH). Budú následne určovať rámec uplatňovania politiky a priorít spolufinancovaných prostredníctvom EFRH. Žiadna aktivita by sa nemala financovať prostredníctvom EFRH, pokiaľ nie je v OP. **Je preto dôležité, aby boli aktivity súvisiace s manažmentom území Natura 2000 zahrnuté v OP, ak národné orgány zamýšľajú využiť EFRH na ich spolufinancovanie.**

TABUĽKA 7: KLÚČOVÉ DÁTUMY V PROCESE IMPLEMENTÁCIE EFRH

Kroky	Dátum
Členské štáty predkladajú NSP	najneskôr pri predkladaní OP
Členské štáty predkladajú OP	do 31. decembra 2006
Komisia môže požiadať členské štáty o doplnenie OP	počas dvoch mesiacov od predloženia OP
Komisia schvaľuje OP	do štyroch mesiacov po predložení odsúhlaseného OP
OP sa začínajú implementovať	1. januára 2007
Diskusia o skúsenostiach s implementáciou NSP organizovaná Komisiou a založená na písomných podkladoch poskytnutých členskými štátmi	21. decembra 2011

TABUĽKA 8: ZOZNAM KLÚČOVÝCH ČLÁNKOV NARIADENIA O EFRH SÚVISIACICH S NATURA 2000⁷

Článok	Text
4	Ciele a poslanie
21	Rozsah pôsobnosti opatrení „Prioritnej osi 1“ – sociálno-ekonomická kompenzácia za riadenie flotily podľa článku 27
27(1)(a)	EFRH môže prispievať na financovanie sociálno-ekonomických opatrení navrhnutých členskými štátmi pre rybárov nepriaznivo ovplyvnených vývojom rybolovu, ktoré zahŕňajú: 1(a) diverzifikáciu činností s cieľom podporiť rast počtu pracovných miest pre rybárov
27(1)(c)	EFRH môže prispievať na financovanie sociálno-ekonomických opatrení navrhnutých členskými štátmi pre rybárov nepriaznivo ovplyvnených vývojom rybolovu, ktoré zahŕňajú: 1(c) systémy rekvalifikácie v povolaniach mimo morského rybolovu
28	Rozsah opatrení „Prioritnej osi 2“ – opatrenia v akvakultúrnej výrobe
29(1)(b)	Zavedenie akvakultúrnych metód, ktoré podstatne znižujú negatívny vplyv alebo zlepšujú pozitívne účinky na životné prostredie v porovnaní s bežnou praxou v odvetví akvakultúry
29(1)(c)	Podpora tradičných akvakultúrnych činností dôležitých pre zachovanie a vývoj hospodárskych i sociálnych štruktúr a životného prostredia
30(2)(a)	Akvaenvironmentálne opatrenia: formy akvakultúry zahŕňajúce ochranu a zlepšovanie životného prostredia, prírodných zdrojov, genetickej diverzity a správu krajiny a tradičných rysov akvakultúrnych zón
30(2)(d)	Akvaenvironmentálne opatrenia: trvalo udržateľná akvakultúra kompatibilná s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia území sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín
36	Rozsah opatrení „Prioritnej osi 3: opatrenia spoločného záujmu“
37(a)	Udržateľne prispievať k lepšiemu riadeniu alebo ochrane zdrojov
37(b)	Podporovať metódy alebo zariadenia selektívneho rybolovu a znižovanie vedľajších úlovkov
37(c)	Odstraňovať stratený rybársky výstroj z morského dna v rámci obmedzovania neúmyselného lovu
37(g)	Rozvíjať, reštrukturalizovať alebo zlepšovať akvakultúrne lokality
37(i)	Zlepšiť odborné zručnosti alebo vyvinúť nové metódy a nástroje odbornej prípravy
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektmi v odvetví rybného hospodárstva
38(2)(a)	Výstavba alebo inštalácia statických alebo pohyblivých zariadení zameraných na ochranu a rozvoj vodných živočíchov a rastlín
38(2)(b)	Regenerácia vnútrozemských vôd vrátane neresísk a migračných trás pre migrujúce druhy
38(2)(c)	Ochrana a zlepšenie životného prostredia v rámci sústavy Natura 2000, keď jej územie priamo súvisí s rybolovnými činnosťami, s výnimkou prevádzkových nákladov
41(2)(b)	Pilotné projekty: umožniť uskutočnenie skúšania plánov riadenia a plánov pridelovania rybolovného úsilia vrátane, ak je to potrebné, zriadenia zón bez rybolovu, aby sa vyhodnotili biologické a finančné dôsledky, a experimentálneho opätovného zarybnenia
41(2)(c)	Pilotné projekty: vyvíjať a skúšať metódy na zlepšenie selektivity zariadení, zníženie vedľajších úlovkov, vyhadzovania alebo vplyvov na životné prostredie, najmä na morské dno

7 Pozn.: Text tejto príručky nemôže byť citovaný namiesto aktuálneho publikovaného znenia nariadení, ktoré obsahujú výsledný právny text upravujúci nakladanie s fondmi.

43	Rozsah opatrení „Prioritnej osi 4: trvalo udržateľný rozvoj rybolovných oblastí“, predovšetkým článku (2)(b), (c), (d)
44(1)(b)	Reštrukturalizácia a presmerovanie hospodárskych činností, najmä na podporu ekoturistiky, za predpokladu, že tieto činnosti nebudú mať za následok zvýšenie rybolovného úsilia
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva
44(1)(e)	Podpora malých rybolovných oblastí a infraštruktúry a služieb súvisiacich s cestovným ruchom v prospech spoločenských malých rybolovných oblastí
44(1)(f)	Ochrana životného prostredia v rybolovných oblastiach, aby sa udržala jeho príťažlivosť, obnova a budovanie pobrežných osád a dedín s rybolovnými činnosťami na ochranu a zlepšenie prírodného a architektonického dedičstva
44(1)(h)	Podpora medziregionálnej a nadnárodnej spolupráce medzi skupinami aktívnymi v rybolovných oblastiach, najmä prostredníctvom budovania sietí a šírenia najlepších postupov
44(1)(i)	Získavanie zručností a pomoc pri príprave a vykonávaní stratégie miestneho rozvoja.
45	Účasť na trvalo udržateľnom rozvoji rybolovných oblastí – miestne subjekty alebo skupiny („skupina“) zastupujúce partnerov z verejného a súkromného sektora

EFRR, ESF a Kohézny fond

Hlavným cieľom kohéznej politiky je podpora skutočnej konvergencie a redukcia socio-ekonomických a teritoriálnych rozdielov. Uskutočňuje sa spolufinancovaním investícií v menej rozvinutých krajinách, regiónoch a oblastiach únie. V období 2007–13 sa bude politika súdržnosti zameriavať na podporu aktualizovanej lisabonskej agendy a investícií, ktoré významne podporujú rast, ako napr. výskum a inovácie, fyzická infraštruktúra, technológie šetrné k životnému prostrediu, investície do ľudského kapitálu a vedomostí. Strategické usmernenia Spoločenstva⁸ zahŕňajú ochranu prírody a druhov, ktorá je v súlade s environmentálnou legislatívou.

Všeobecné nariadenie pre Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky sociálny fond (ESF) a Kohézny fond (KF) definuje spoločné princípy, pravidlá a štandardy pre každý z troch fondov (nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006). Okrem toho pre každý z fondov upravuje špecifické ustanovenia samostatné nariadenie.

Na programovacie obdobie 2007–13 navrhla Komisia významné zjednodušenie. Kohézna politika bude zahŕňať tri fondy: EFRR, KF a ESF a tri ciele: cieľ 1: „konvergencia“ financovaný z EFRR, ESF a KF, Cieľ 2: „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“ financovaný z EFRR a ESF a cieľ 3: „európska územná spolupráca“ financovaný z EFRR. Pod konvergenčnými regiónmi sa myslia tie oblasti EÚ, kde je HDP na obyvateľa nižší ako 75% priemeru EÚ. Všetky ostatné regióny sú potenciálnymi kandidátmi pre cieľ 2.

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)

Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999; a

nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 z 5. júla 2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1783/1999.

Ciele

EFRR má prispieť k posilneniu ekonomickej, sociálnej a teritoriálnej súdržnosti v rámci EÚ zmiernením regionálnych rozdielov, podporou štrukturálneho rozvoja a prispôbením regionálnych ekonomík. EFRR by mal predovšetkým cielene posilňovať konkurencieschopnosť a inovácie, vytvárať trvalé pracovné miesta a podporovať environmentálne prijateľný ekonomický rast.

Pomoc EFRR sa zameriava na množstvo tematických priorít, ktoré odrážajú ciele kohéznej politiky EÚ (články 4, 5 a 6 nariadenia o EFRR). Vo všeobecnosti EFRR prispieva k financovaniu rôznych iniciatív regionálneho rozvoja (napr. produktívnych investícií a infraštruktúry).

Programovanie

EFRR sa bude riadiť princípmi platnými na programovacie obdobie 2007–13. Strategické zameranie a programovanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu vo všeobecnosti prebieha v troch základných krokoch; 1. Rada ministrov prijme **Strategické usmernenia Spoločenstva** o súdržnosti, ktoré pripraví Komisia; 2. členské štáty vypracujú **národné strategické referenčné rámce** (NSRR), ktoré určia stratégiu a tematické a územné priority naplnenia cieľov Spoločenstva; 3. členské štáty pripravujú **operačné programy** (OP), ktoré určia konkrétne aktivity pre EFRR (ako aj pre ESF a Kohézny fond) na úrovni členských štátov. NSRR a operačné programy pokryjú obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013. Oba typy dokumentov sa postúpia Európskej komisii na schválenie.

Operačné programy určujú, ako hodlajú členské štáty naložiť s financiami z EFRR. Vytvorí tak rámec realizácie a uplatňovania politiky a priorít, ktoré bude fond spolufinancovať. Aktivity, ktoré nie sú v operačnom programe, by sa preto z EFRR financovať nemali.

8 COM(2005) 299 Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic guidelines, 2007–13

Nová európska územná spolupráca

Nový cieľ európskej územnej spolupráce ustanovený článkom 6 nariadenia o EFRR nahrádza doterajšiu iniciatívu Spoločenstva INTERREG. Táto skutočnosť znamená, že územná spolupráca má v novom programovacom období významnejšie postavenie než v predchádzajúcom a je na rovnakej úrovni ako cieľ „konvergencia“ a „konkurencieschopnosť“.

Súčasný cieľ európskej územnej spolupráce v rámci regionálnych fondov 2007–13 počíta s podielom 2,44 % z celkových financií a pozostáva z troch prvkov:

6.1. cezhraničnej spolupráce (74 % prostriedkov cieľa)

Zahŕňa 65 rôznych geografických oblastí programu a zaoberá sa riešením lokálnych problémov pozdĺž administratívnych hraníc, či už na súši alebo na mori, vrátane oblasti manažmentu prírodných zdrojov, riečnych povodí a pod. Prijímateľmi sú aspoň dve krajiny, pričom aspoň jedna z nich je členským štátom (článok 19 nariadenia o EFRR).

6.2. nadnárodnej spolupráce (21 % prostriedkov cieľa)

Pozostáva zo súboru 13 rozličných geografických oblastí programu a zameriava sa na inovácie, životné prostredie vrátane vodného hospodárstva a prevencie rizík, podporu námornej bezpečnosti, trvalo udržateľný rozvoj sídiel a pod. Prijímateľmi musia byť najmenej dve krajiny, pričom aspoň jedna z nich je členským štátom (článok 19 nariadenia o EFRR).

6.3. medziregionálnej spolupráce (5 % prostriedkov cieľa)

Táto časť cieľa sa zameriava na výmenu skúseností a najlepších postupov v oblasti inovácií, životného prostredia a prevencie rizík. Pre túto prioritu bude k dispozícii spoločný program pre celú EÚ a aktivity by mali byť súčasťou hlavných programov pre štrukturálne fondy. V tomto prípade musia byť prijímateľmi minimálne tri krajiny, pričom aspoň dve musia byť členskými štátmi EÚ (článok 19 nariadenia o EFRR).

Na príslušných regionálnych a medziregionálnych úrovniach sa vytvoria monitorovacie a riadiace výbory, ktoré budú dozeráť na uplatňovanie uvedených programov.

Regióny oprávnené na financovanie podľa článku 6 nariadenia o EFRR (európska územná spolupráca): http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/graph/cartes_en.htm

TABUĽKA 9: KĽÚČOVÉ DÁTUMY V PROCESE IMPLEMENTÁCIE EFRR

Kroky	Dátum
Strategické usmernenia Spoločenstva o súdržnosti	prijaté 6. októbra 2006 (rozhodnutie Rady 2006/702/ES)
Členské štáty pripravujú a predkladajú NSRR	do 5 mesiacov po prijatí Strategických usmernení Spoločenstva (článok 28.2 všeobecného nariadenia)
Členské štáty pripravujú a predkladajú návrhy operačných programov pre EFRR	nie neskôr ako 5 mesiacov po rozhodnutí Komisie o NSRR (článok 32.3 všeobecného nariadenia), prípadne v rovnakom čase ako predstavia NSRR (článok 28.2 všeobecného nariadenia)
Komisia môže požiadať členské štáty o prepracovanie navrhnutých programov	
Komisia schvaľuje každý operačný program	čo najskôr, najneskôr však do 4 mesiacov po ich formálnom predložení členským štátom (článok 32.5 všeobecného nariadenia)
Operačné programy pre EFRR sa začínajú realizovať	1. januára 2007
Členské štáty prezentujú Komisii správu o pokroku v implementácii NSRR	na konci roka 2009 a 2012

TABUĽKA 10: ZOZNAM KĽÚČOVÝCH ČLÁNKOV NARIADENIA O EFRR SÚVISIACICH S NATURA 2000⁹

Článok	Text
	Cieľ: Konvergencia
4 (2)	Informačná spoločnosť, kam patrí rozvoj infraštruktúry elektronickej komunikácie, činnosti miestneho charakteru, služieb a aplikácií, zlepšovanie bezpečného prístupu k online verejným službám a ich rozvoj; pomoc a služby pre MSP s cieľom pomôcť im zavádzať a efektívne využívať informačné a komunikačné technológie (IKT) či využívať nové poznatky
4 (4)	Životné prostredie, kam patria investície súvisiace so zásobovaním vodou a vodným a odpadovým hospodárstvom; čistenie odpadovej vody a kvalita ovzdušia; prevencia, kontrola a boj proti vysušovaniu pôdy; integrovaná prevencia a kontrola znečistenia; pomoc zameraná na zmiernenie vplyvov zmeny klímy; obnova fyzického prostredia vrátane kontaminovaných lokalít a pôd a opätovný rozvoj opustených priemyselných lokalít; podpora biodiverzity a ochrany prírody vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000; pomoc MSP zameraná na presadzovanie modelov trvalo udržateľnej výroby zavádzaním úsporných systémov environmentálneho riadenia a na zavádzanie a využívanie technológií na prevenciu znečistenia
4 (5)	Prevencia rizík, kam patrí vypracovanie a vykonanie plánov na prevenciu prírodných a technologických rizík, a vypořádanie sa s nimi
4 (6)	Cestovný ruch, kam patrí podpora prírodného bohatstva ako potenciálu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu; ochrana a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja; pomoc zameraná na zlepšenie poskytovania služieb cestovného ruchu prostredníctvom nových služieb s vyššou pridanou hodnotou a na podporu nových foriem cestovného ruchu, ktoré majú vyšší potenciál trvalej udržateľnosti
4 (8)	Investície do dopravy, kam patrí zlepšenie transeurópskych sietí a prepojenie so sieťou TEN-T; integrované stratégie environmentálne vhodnej dopravy, ktoré prispievajú k zlepšeniu prístupu k službám osobnej a nákladnej dopravy a ich kvality, k dosiahnutiu vyváženejšieho využívania jednotlivých druhov dopravy, k podpore systémov využívajúcich rôzne druhy dopravy a k zníženiu vplyvu na životné prostredie

9 Pozn.: Text tejto príručky nemôže byť citovaný namiesto aktuálneho publikovaného znenia nariadení, ktoré obsahujú výsledný právny text upravujúci nakladanie s fondmi.

Článok	Text
4(9)	Investície do energetiky, kam patria investície do zlepšenia transeurópskych sietí, ktoré prispievajú k zlepšeniu bezpečnosti dodávok, integrácii environmentálnych hľadísk, zlepšeniu energetickej účinnosti a rozvoju obnoviteľných foriem energie
4(10)	Investície do vzdelávania vrátane investícií do odborného vzdelávania a prípravy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu atraktivity a kvality života
	Ciel: Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť
5(2)a	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä stimulácia investícií do obnovy fyzického životného prostredia vrátane kontaminovaných a dezertifikovaných pôd a opustených priemyselných lokalít
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete Natura 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí
5(2)c	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä stimulácia energetickej účinnosti a výroby obnoviteľnej energie, ako aj vývoja účinných systémov energetickeho hospodárstva
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi
5(2)f	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä ochrana a skvalitňovanie prírodného a kultúrneho bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a podpora prírodného a kultúrneho bohatstva ako základu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu
5(3)a	Prístup k dopravným a telekomunikačným službám vo všeobecnom hospodárskom záujme a najmä posilnenie vedľajších dopravných sietí prostredníctvom zlepšenia spojení so sieťami TEN-T, regionálnymi železničnými uzlami, letiskami a prístavmi alebo s multimodálnymi platformami; prostredníctvom zabezpečenia radiálnych spojení s hlavnými železničnými traťami a podpory regionálnych a miestnych vnútrozemských vodných ciest a námornej príbrežnej dopravy.
	Ciel: Európska územná spolupráca
6(1)a	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory podnikania, najmä rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík.
6(1)d	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom zníženia izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení
6(1)e	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom rozvoja spolupráce, kapacity a spoločného využívania infraštruktúr, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.
6(1) záver	Okrem toho môže EFRR podporovať právnu a administratívnu spoluprácu, integráciu cezhraničných trhov práce, miestne iniciatívy v oblasti zamestnanosti, rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí, odbornú prípravu a sociálnu inklúziu, ako aj spoločné využívanie ľudských zdrojov a zariadení v oblasti VaTR.

Článok	Text
6(2)b	Vytvorenie a rozvoj nadnárodnej spolupráce vrátane dvojstrannej spolupráce medzi primorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: životné prostredie: vodné hospodárstvo, energetická účinnosť, prevencia rizík a ochrana životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám, ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu
6(2)d	Vytvorenie a rozvoj nadnárodnej spolupráce vrátane dvojstrannej spolupráce medzi primorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva a strategickú integráciu rozvojových zón na nadnárodnom základe.
6(3)a	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom medziregionálnej spolupráce zameranej na inovácie a znalostnú ekonomiku, ako aj na prevenciu environmentálnych rizík v zmysle článku 5 bodov 1 a 2
6(3)b	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom výmeny skúseností s určovaním, odovzdávaním a šírením najlepších postupov, okrem iného v oblasti trvalo udržateľného mestského rozvoja, ako sa uvádza v článku 8.
6(3)c	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom akcií, ktoré zahŕňajú štúdie, zhromažďovanie údajov, sledovanie a analýzu vývojových trendov v Spoločenstve.
8	Trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilňovanie hospodárskeho rastu, obnova fyzického životného prostredia, opätovný rozvoj opustených priemyselných lokalít, ochrana a rozvoj prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania, miestnej zamestnanosti a rozvoja obcí, ako aj poskytovania služieb obyvateľstvu s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry.
10	Geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti: financovanie investícií zameraných na zlepšenie dostupnosti, podporu a rozvoj hospodárskych činností súvisiacich s kultúrnym dedičstvom a prírodným bohatstvom, presadzovanie trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a podnecovanie trvalo udržateľného cestovného ruchu

Európsky sociálny fond (ESF)

Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006 ktorým, sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999; a

nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 z 5. júla 2006 o Európskom sociálnom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1784/1999

Ciele

ESF má prispieť k podpore stratégií a priorít s cieľom dosiahnuť pokrok smerom k plnej zamestnanosti, zlepšeniu kvality a produktivity práce a podporiť sociálnu inklúziu a súdržnosť (v zmysle Európskej stratégie zamestnanosti). Vo všeobecnosti by mal ESF zohľadniť ciele Spoločenstva v oblasti sociálneho začlenenia, vzdelávania a školenia a rovnosti medzi ženami a mužmi. ESF zameriava svoju pomoc na množstvo tematických priorít, ktoré odrážajú ciele kohéznej politiky EÚ (článok 3 nariadenia o ESF).

Programovanie

ESF sa bude riadiť princípmi platnými na programovacie obdobie 2007–13. Strategické zameranie a programovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu budú vo všeobecnosti prebiehať v **troch základných krokoch**: 1. Rada ministrov prijme Strategické usmernenia Spoločenstva o súdržnosti, ktoré pripraví Komisia; 2. členské štáty pripravujú národné strategické referenčné rámce (NSRR), ktoré určujú stratégiu naplnenia cieľov Spoločenstva; 3. členské štáty pripravujú operačné programy (OP), ktoré určujú konkrétne aktivity pre ESF (ako aj pre EFRR a Kohézny fond) na úrovni členských štátov. NSRR a operačné programy pokrývajú obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013.

Operačné programy pre ESF budú odrážať strategický výber a priority, preto bude rozsah podrobného zoznamu aktivít obmedzený. Bude však možné zahrnúť do programov environmentálne priority, ktoré môžu súvisieť s oblasťami implementácie Natura 2000 (napr. reformu administratívy členských štátov súvisiacej s environmentálnym manažmentom).

10 Pozn.: Text tejto príručky nemôže byť citovaný namiesto aktuálneho publikovaného znenia nariadení, ktoré obsahujú výsledný právny text upravujúci nakladanie s fondmi.

TABUĽKA 11: KLÚČOVÉ DÁTUMY V PROCESSE IMPLEMENTÁCIE ESF

Kroky	Dátum
Strategické usmernenia Spoločenstva o súdržnosti	prijaté 6. októbra 2006 (rozhodnutie Rady 2006/702/ES)
Členské štáty pripravujú a predkladajú NSRR	do 5 mesiacov po prijatí Strategických usmernení Spoločenstva (článok 28.2 všeobecného nariadenia)
Členské štáty pripravujú a predkladajú návrhy operačných programov pre ESF	nie neskôr ako 5 mesiacov po rozhodnutí Komisie o NSRR (článok 32.3 všeobecného nariadenia), prípadne v rovnakom čase, ako predstavujú NSRR (článok 28.2 všeobecného nariadenia)
Komisia môže požiadať členské štáty o prepracovanie navrhnutých programov	
Komisia schvaľuje každý operačný program	čo najskôr, najneskôr však do 4 mesiacov po ich formálnom predložení členským štátom (článok 32.5 všeobecného nariadenia)
Operačné programy pre ESF sa začínajú realizovať	1. januára 2007
Členské štáty prezentujú Komisii správu o pokroku v implementácii NSRR	po prvýkrát v roku 2008, následne každý rok do 1. októbra
Operačné programy pre ESF sa končia	31. decembra 2013

TABUĽKA 12: ZOZNAM KLÚČOVÝCH ČLÁNKOV NARIADENIA O ESF SÚVISIACICH S NATURA 2000¹⁰

Článok	Text
	Ciele: Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť
3(1) a ii	Návrh a rozšírenie inovačných a produktívnejších foriem organizácie práce vrátane lepšej bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, určenia budúcich požiadaviek na povolanie a zručnosti a vývoja konkrétnych služieb v oblasti zamestnanosti, odbornej prípravy a podporných služieb pre pracovníkov vrátane preloženia pracovníkov na iné pozície v kontexte reštrukturalizácie spoločností a odvetvia
	Cieľ: Konvergencia
3(2) b i	Posilnenie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejných služieb na národnej, regionálnej a miestnej úrovni a prípadne i sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií vo vzťahu k reformám, lepšej regulácii a vhodnému systému riadenia predovšetkým v oblasti hospodárstva, zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych vecí, životného prostredia a súdnictva, a to najmä prostredníctvom podpory mechanizmov na zlepšenie tvorby politík a programov, monitorovania a hodnotenia, a to aj prostredníctvom štúdií, štatistik a odborného poradenstva, podpory medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými verejnoprávnymi a súkromnoprávnymi subjektmi
3(2) b ii	Posilnenie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejných služieb na národnej, regionálnej a miestnej úrovni a prípadne i sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií vo vzťahu k reformám, lepšej regulácii a vhodnému systému riadenia predovšetkým v oblasti hospodárstva, zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych vecí, životného prostredia a súdnictva, a to najmä prostredníctvom podpory budovania kapacít pri predkladaní politík a programov v príslušných oblastiach, a to aj so zreteľom na presadzovanie právnych predpisov, najmä prostredníctvom neustálej odbornej prípravy manažmentu a pracovníkov a špecifickej podpory kľúčových služieb, inšpektorátov a sociálno-ekonomických aktérov vrátane sociálnych partnerov a partnerov v oblasti životného prostredia, príslušných mimovládnych organizácií a reprezentatívnych profesijných organizácií

Kohézny fond

Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999; a

nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006 z 11. júla 2006 ktorým sa zriaďuje Kohézny fond a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1164/94

Je len málo pravdepodobné, že by sa Kohézny fond využíval na priame financovanie sústavy Natura 2000. Môžu však nastať situácie, keď územia Natura 2000 budú nepriamo profitovať z projektov financovaných Kohéznym fondom.

Ciele

Pomoc z Kohézneho fondu bude určená najmä na:

- transeurópske dopravné siete, najmä prioritné projekty spoločného záujmu vymedzené v rozhodnutí 1692/96/ES;
- životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. V tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava.

Programovanie

Kohézny fond sa bude riadiť princípmi platnými pre programovacie obdobie 2007–13. Programovanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu bude prebiehať v dvoch fázach: 1. členské štáty vypracujú národné strategické referenčné rámce (NSRR), ktoré určia stratégiu trvalého rastu a naplnenia cieľov Spoločenstva; 2. členské štáty pripravujú operačné programy (OP), ktoré určujú logický súbor priorit, ktoré majú byť dosiahnuté pomocou fondu. Každá z prioritných osí pozostáva zo súboru opatrení. NSRR a operačné programy pokrývajú obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013. OP schvaľuje Európska komisia.

Aktivity, ktoré nie sú zahrnuté v kontexte prioritných osí, nemôžu byť spolufinancované.

TABUĽKA 13: KLÚČOVÉ DÁTUMY V PROCESE IMPLEMENTÁCIE KOHÉZNEHO FONDU

Kroky	Dátum
Strategické usmernenia Spoločenstva	prijaté 6. októbra 2006 (rozhodnutie Rady 2006/702/ES)
Členské štáty predložia NSRR	do 5 mesiacov po prijatí Strategických usmernení Spoločenstva (článok 28.2 všeobecného nariadenia)
Členské štáty predložia operačné programy	čo najskôr, najneskôr však do 4 mesiacov po ich formálnom predložení členskými štátmi (článok 32.5 všeobecného nariadenia).

TABUĽKA 14: ZOZNAM KLÚČOVÝCH ČLÁNKOV NARIADENIA O KOHÉZNYM FONDĚ SÚVISIACICH S NATURA 2000¹¹

Článok	Text
2 (1)b	Pomoc z fondu sa poskytuje primerane vyváženým spôsobom a na základe potrieb investícií a infraštruktúry osobitných pre každý členský štát, ktorý pomoc dostáva, na akcie v týchto oblastiach: životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. V tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava

¹¹ Pozn.: Text tejto príručky nemôže byť citovaný namiesto aktuálneho publikovaného znenia nariadení, ktoré obsahujú výsledný právny text upravujúci nakladanie s fondmi.

Finančný nástroj pre životné prostredie (LIFE+)

LIFE+ sa bude skladať z troch komponentov: LIFE+ príroda a biodiverzita, LIFE+ environmentálna politika a riadenie a LIFE+ informovanie a komunikácia.

Ciele

Špecifické ciele komponentu LIFE+ príroda a biodiverzita ustanovuje článok 4(2):

- prispievať k vykonávaniu politiky a právnych predpisov Spoločenstva o prírode a biodiverzite, najmä smernice 79/409/EHS a 92/43/EHS, vrátane ich vykonávania na miestnej a regionálnej úrovni a podporovať ďalší rozvoj a implementáciu siete Natura 2000 vrátane pobrežných a morských biotopov a druhov;
- prispievať ku konsolidácii vedomostnej základne pre tvorbu, posudzovanie, monitorovanie a hodnotenie politiky a právnych predpisov Spoločenstva v oblasti prírody a biodiverzity;
- podporovať navrhovanie a vykonávanie prístupov a nástrojov politiky na monitorovanie a posudzovanie prírody a biodiverzity a faktorov, tlakov a reakcií, ktoré na ne vplyvávajú, najmä vo vzťahu k dosiahnutiu cieľa zastaviť stratu biodiverzity v Spoločenstve do roku 2010 a k ohrozeniu prírody a biodiverzity v súvislosti so zmenami klímy;
- podporovať lepšie riadenie v oblasti životného prostredia rozširovaním účasti zainteresovaných strán vrátane MVO na vykonávaní politiky a právnych predpisov v oblasti prírody a biodiverzity a diskusiách o takejto politike a právnych predpisoch.

Programovanie

Fond LIFE+ sa bude riadiť princípom viacročného programovania riadeného Komisiou. Komisia načrtne viacročné strategické programy na obdobie 2007–10 a 2011–13. Programy vymedzia základné ciele a prioritné oblasti využitia prostriedkov Spoločenstva. Viacročný strategický program na obdobie 2007–10 tvorí prílohu II nariadenia. Fond LIFE+ sa bude riadiť princípom viacročného programovania riadeného Komisiou. Komisia načrtne viacročné strategické programy na obdobie 2007–10 a 2011–13. Programy vymedzia základné ciele a prioritné oblasti využitia prostriedkov Spoločenstva. Viacročný strategický program na obdobie 2007–10 tvorí prílohu II nariadenia.

Okrem viacročných programov Komisia zverejní aj predbežné rozdelenie prostriedkov LIFE+ medzi členské štáty určené na základe kritérií, ako je veľkosť a hustota populácie, podiel území európskeho významu na rozlohe členského štátu a ich podiel na celkovej ploche území európskeho významu. Rozdelenie prostriedkov medzi krajiny bude počítané pre viacročné obdobie 2007–10 a 2011–13.

So zreteľom na viacročný strategický program Komisia vyhlási ročnú výzvu na predkladanie projektových návrhov. Členské štáty prijímajú a zhromažďujú jednotlivé projektové návrhy a následne ich postúpia Komisii na schválenie. Komisia rozhodne o pridelení prostriedkov z ročného rozpočtu LIFE+ na jednotlivé projekty. Pri výbere projektov Komisia uprednostní tie projekty, ktoré najviac prispievajú k dosahovaniu cieľov Spoločenstva a nadnárodné projekty.

Ak sa členský štát rozhodne, môže od roku 2008 predkladať Komisii ročné národné priority (v súlade s prioritami podľa prílohy II nariadenia). Treba však poznamenať, že tieto ročné priority nie sú totožné s plánmi a programami využitia ostatných fondov, ako napr. EFPRV, EFRH, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Okrem toho môžu členské štáty pripojiť k jednotlivým návrhom projektov vlastné poznámky v písomnej forme odkazujúce najmä na skutočnosť, či návrh projektu zodpovedá ročným národným prioritám určeným podľa prílohy II. Pri zverejnení ročných výziev na predkladanie projektových návrhov a konečnom zozname schválených žiadostí Komisia poskytne vysvetlenie, ako zohľadnila kritériá pridelenia podpory, ročné národné priority a pripomienky predložené členskými štátmi.

Obmedzenie oprávnenosti: Článok 9 návrhu nariadenia o LIFE+ ustanovuje, že „Podľa tohto nariadenia nie sú financované opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti a do hlavného rozsahu iných finančných nástrojov Spoločenstva vrátane Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Kohézneho fondu, Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu, Európskeho fondu rybného hospodárstva a Siedmeho rámcového programu pre výskum, technologický rozvoj a demonštračné činnosti alebo nesmú z nich prijať pomoc na ten istý účel. Prijímatelia podľa tohto nariadenia informujú Komisiu o finančných prostriedkoch, ktoré získali z rozpočtu Spoločenstva, a o svojich podaných žiadostiach o finančné prostriedky. Komisia a členské štáty uskutočnia kroky na zabezpečenie koordinácie a komplementárnosti s inými nástrojmi Spoločenstva. Komisia informuje o týchto opatreniach v rámci priebežnej správy z polovice trvania programu a záverečného vyhodnotenia podľa článku 15“. To znamená, že LIFE+ by sa mal využívať na financovanie tých aktivít, ktorých financovanie nie je oprávnené z iných fondov Spoločenstva diskutovaných v tejto príručke v rámci ich národnej implementácie. Táto príručka môže pomôcť používateľovi preveriť komplementaritu jednotlivých fondov. Konečné rozhodnutie sa však môže prijať len na národnej alebo regionálnej úrovni implementácie.

TABUĽKA 15: KLÚČOVÉ DÁTUMY V PROCESSE IMPLEMENTÁCIE FONDU LIFE+

Kroky	Dátum
Komisia schválí prvý viacročný strategický program na roky 2007 – 2010	schválenie súčasne s nariadením (ako príloha II)
Členské štáty predložia národné ročné priority Komisii	čo najskôr po schválení prvého viacročného strategického programu, najneskôr však do dátumu určenej Komisiou (v súlade s článkom 14 ods. 2 písm. a) Pozn.: Nepredkladajú sa žiadne priority v súvislosti s ročnou výzvou na predkladanie návrhov na rozpočet na rok 2007.
Realizácia fondu LIFE+ sa začína, prvá výzva na predkladanie projektových návrhov zverejnená Komisiou	jeseň 2007
Komisia zverejňuje výzvy na predkladanie projektových návrhov	Každoročne, počnúc rokom 2007

Kľúčové články nariadenia o LIFE+ súvisiace s Natura 2000¹²

Pre sústavu Natura 2000 je kľúčovým článok 3 nariadenia o LIFE+, ktorý vymedzuje kritériá oprávnenosti opatrení a projektov financovaných na základe nariadenia.

Podľa článku 3 projekty financované prostredníctvom LIFE+ musia spĺňať nasledujúce kritériá:

- sú v záujme Spoločenstva, pretože významne prispievajú k dosiahnutiu všeobecného cieľa LIFE+ uvedeného v článku 1 ods. 2; a
- sú technicky a finančne ucelené, uskutočniteľné a zodpovedajú vynaloženým finančným prostriedkom.

Navyše s cieľom zabezpečiť európsku pridanú hodnotu a vyhnúť sa financovaniu opakovaných činností projekty spĺňajú aspoň jedno z týchto kritérií:

- sú projektmi s najlepšimi postupmi alebo demonštračnými projektmi na vykonávanie smernice Rady 79/409/EHS alebo smernice 92/43/EHS¹³;
- sú inovačnými alebo demonštračnými projektmi týkajúcimi sa environmentálnych cieľov Spoločenstva vrátane rozvoja alebo šírenia techník najlepších postupov, know-how alebo technológií;
- sú kampaňami na zvyšovanie povedomia a odbornou prípravou subjektov zodpovedných za ochranu lesov pred požiarimi alebo
- sú projektmi na rozvoj a vykonávanie cieľov Spoločenstva, ktoré sa týkajú rozsiahleho, zosúladeného, uceleného a dlhodobého monitorovania lesov a environmentálnych interakcií.

Okrem toho zoznam oprávnených opatrení uvádza príloha I nariadenia. Bod (j) prílohy obsahuje špecifické opatrenia oprávnené na financovanie zo zložky LIFE+ Príroda a biodiverzita, konkrétne:

- riadenie druhov a riadenie a plánovanie lokalít vrátane zvýšenia ekologickej súdržnosti siete Natura 2000,
- stav monitorovania a ochrany vrátane stanovenia postupov a štruktúr tohto monitorovania,
- tvorba a vykonávanie akčných plánov na ochranu druhov a biotopov,
- rozšírenie siete Natura 2000 do morských oblastí,
- nákup pozemkov (v súlade s obmedzeniami uvedenými v prílohe).

Okrem uvedeného je tiež veľmi dôležitý článok 9, ktorý určuje obmedzenia oprávnenosti (pozri vyššie).

¹² Pozn.: Text tejto príručky nemôže byť citovaný namiesto aktuálneho publikovaného znenia nariadení, ktoré obsahujú výsledný právny text upravujúci nakladanie s fondmi.

¹³ tzv. Smernica o vtákoch a Smernica o biotopoch.

Siedmy rámcový program pre výskum (RP7)

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 o Siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007–13).

Ciele

7. rámcový program pre výskum určuje priority a aktivity Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013. Cieľom 7. rámcového programu je podpora lisabonskej agendy prostredníctvom podpory výskumných aktivít financovaných Spoločenstvom.

Spomedzi ostatných aktivít bude program podporovať medzinárodný výskum v celom rade tematických oblastí, ako napr. životné prostredie (článok 2 rozhodnutia). Kľúčové environmentálne témy zahrnuté v 7. rámcovom programe pre výskum sú: 1. predpovedanie klimatických zmien, ekologických zmien, zmien zemských a morských systémov, 2. nástroje a technológie určené na monitorovanie, prevenciu, zmierňovanie a prispôbovanie environmentálnych tlakov a rizík vrátane tých, ktoré sa týkajú zdravia, a 3. nástroje a technológie na udržateľnosť prirodzeného prostredia a prostredia vytvoreného človekom.

Programovanie

7. rámcový program pre výskum bude zahŕňať obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013. Jednotlivé projektové návrhy budú v rámci programu vyhľadávané prostredníctvom výziev vyzývajúcich výskumných pracovníkov k predkladaniu projektových návrhov pre určitú špecifickú oblasť rámcového programu. Výzvy budú publikované v Úradnom vestníku Európskej únie a na príslušných internetových stránkach¹⁴.

TABUĽKA 16: KLÚČOVÉ DÁTUMY V PROCESE IMPLEMENTÁCIE 7. RÁMCOVÉHO PROGRAMU PRE VÝSKUM

Krok	Dátum
Začatie 7. rámcového programu pre výskum	začiatok roku 2007
Prvá výzva na predkladanie projektových návrhov a začatie prvých projektov 7. rámcového programu pre výskum	od začiatku roku 2007
Pokračovanie výzev na predkladanie projektových návrhov a začatie prvých projektov 7. rámcového programu pre výskum	roky 2007–13
Ukončenie 7. rámcového programu pre výskum	rok 2013

TABUĽKA 17: PREHĽAD KLÚČOVÝCH ČLÁNKOV 7. RÁMCOVÉHO PROGRAMU PRE VÝSKUM Z HLADISKA NATURA 2000¹⁵

Článok	Text
2(1)(i) f	Spolupráca: podpora celého spektra výskumných aktivít uskutočňovaných prostredníctvom medzištátnej spolupráce v týchto tematických okruhoch: životné prostredie (vrátane klimatických zmien)
2(1)(i) g	Spolupráca: podpora celého spektra výskumných aktivít uskutočňovaných prostredníctvom medzištátnej spolupráce v týchto tematických okruhoch: doprava (vrátane ozdravenia pozemnej dopravy)
Osobitný program Kapacity môže byť z hľadiska Natura 2000 taktiež relevantný, napr. na vybudovanie infraštruktúry (článok 2(iv)). Témy potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo a biotechnológia môžu byť relevantné aj v rámci programu Spolupráca (článok 2(1)(i)b).	

¹⁴ Pozri: http://europa.eu.int/comm/research/future/index_en.cfm alebo <http://www.cordis.lu/fp7/>

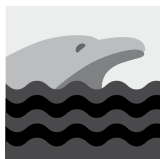
¹⁵ Pozn.: Text tejto príručky nemôže byť citovaný namiesto aktuálneho publikovaného znenia nariadení, ktoré obsahujú výsledný právny text upravujúci nakladanie s fondmi.

MOŽNOSTI FINANCOVANIA MANAŽMENTU ÚZEMÍ NATURA 2000

Ďalej opíšeme niekoľko veľkých hypotetických ochranných projektov, v ktorých sa môžu fondy Spoločenstva využiť na financovanie rozličných aspektov manažmentu. Špecifické opatrenia, ktoré uvádzame v týchto príkladoch, sú tiež zahrnuté v nasledujúcich tabuľkách. Veríme, že subjekty zapojené do ochranných projek-

tov v celej Európe prostredníctvom identifikovaných príkladov financovania nielen spoznajú rozmanité príležitosti, ktoré ponúka integrované financovanie sústavy Natura 2000, ale si aj osvoja potrebu aktívneho vyhľadávania financií z rozličných zdrojov.

Príklad 1:

Ochrana medveďa na územiach Natura 2000

Medveď hnedý (*Ursus arctos*) je najrozšírenejším druhom medveďa na svete. Medvede hnedé sa vyznačujú masívnou hlavou a krátkym ňufákom, zaoblenými nenápadnými ušami, malými očami, krátkym chvostom a dobre urasteným telom s nápadným hrbom v oblasti ramien. Medvede majú nízku mieru reprodukcie a veľký podiel na ich zraniteľnosti má úmrtnosť zapríčinená človekom. Sú to všežravce, ktoré potrebujú veľké teritórium, vďaka čomu sú citlivé na zmeny vo využití krajiny. Najvhodnejší biotop medveďa už v Európe v dôsledku ťažby dreva a odlesňovania takmer vymizol. Preto musia byť kľúčové oblasti rozšírenia medveďa a migračné koridory náležite chránené a manažované. No nielen existencia vhodných biotopov je pre prežitie medveďa rozhodujúca. Akceptovanie medveďa a adaptívny manažment jeho populácie sú nevyhnutným predpokladom budúcnosti druhu. V oblastiach rozšírenia medveďa je nevyhnutné zvyšovať povedomie, vzdelávať a informovať verejnosť o správaní a ekológii medveďa. Je potrebné podporovať farmárov v používaní tradičných spôsobov stráženia čried dobytka a tým obmedzovať konflikty vznikajúce plienením čried.

Potenciálne aktivity projektu „Ochrana medveďa v územiach Natura 2000“ [číslo aktivity zodpovedá číslu príslušného hárka v nasledujúcich tabuľkách]:

- Školenie personálu zapojeného do ochrany medveďa [aktivity 3, 21]
- Obnova území, zlepšenie biotopu medveďa (napr. pestovanie plodín slúžiacich ako potrava medveďa, ako napr. ovocných stromov) [aktivity 13, 15]
- Dlhodobý monitoring jedincov medveďa [aktivity 17, 19]
- Sčítanie populácie medveďa [aktivita 2]
- Vzdelávanie širokej verejnosti [aktivity 20, 21]
- Vývoj a predaj výrobkov, ktorých produkcia neohrozuje medvede [aktivity 15, 16]
- Spolupráca na projektoch na ochranu medveďa v susedných regiónoch [aktivita 20]
- Zmierňovanie vplyvu infraštruktúry ako bariéry migrácie medveďa (ekodukty, podchody) [aktivita 13]
- Intenzívna práca s verejnosťou s cieľom zlepšiť akceptovanie medvedov [aktivita 20]
- Prehodnotenie práce s verejnosťou [aktivita 20]
- Lobing a informovanie zaangažovaných záujmových skupín [aktivita 20]
- Vypracovanie/aktualizácia programov starostlivosti so zapojením zainteresovaných skupín [aktivity 5, 8]
- Prevencia škôd spôsobených medvedom (oplôtky, strážne psy) [aktivity 15, 24]
- Vytvorenie ochranných pásiem území s výskytom medveďa (na poľnohospodárskej pôde) [aktivity 15, 16]
- Budovanie a údržba náučných chodníkov na územiach [aktivity 22, 25]
- Budovanie infraštruktúry pre návštevníkov (informačné strediská) [aktivita 25]
- Budovanie infraštruktúry druhovej ochrany (rehabilitačné stanice) [aktivita 24]
- Prevencia rizík (protipožiarne opatrenia) [aktivita 18]

Opatrenia, ktoré sa viažu na projekt, sú v nasledujúcich tabuľkách označené

Ursus arctos, medveď hnedý.
© WWF-Canon/Michel Gunther

Príklad 2:

Živobytie z lesníctva a poľnohospodárstva na územiach Natura 2000

Hospodárstvo „Živobytie“ pozostáva z niekoľkých plôch poľnohospodárskej pôdy umiestnených na jednej strane rieky, bukového lesa s menšími plôškami ihličnatých lesov a podmáčaných plôch s prameniskami. Pôvodná štruktúra lesa pozostávala z rovnovekých porastov a fungovala ako klasický produkčný hospodársky les. Niektoré porasty boli postupne premenené z plantáží na rôznoveký viacetážový les. Ostatné porasty slúžia naďalej primárne na produkciu kvalitného dreva. Časti zvyškov lesov sa využívajú na pestovanie palivového dreva. Jeden z porastov je situovaný na podmáčannej pôde s množstvom pramenísk. Predchádzajúce ihličnaté plantáže boli kompletne vyťažené a zvyšky po ťažbe boli ponechané v odvodňovacích rigoloch s cieľom obnoviť pôvodnú hladinu podzemnej vody. Na obnovu lesa sa využije prirodzená obnova a tam, kde je to potrebné, sa použije umelá výsadba stanovištné pôvodných druhov s cieľom urýchliť založenie nového porastu a zaplniť medzery. Flóra a fauna sa postupne obnovia samy, čo umožní regeneráciu prírode blízkeho biotopu. Takýto spôsob hospodárenia sa považuje za trvalo udržateľný, pretože umožňuje zvýšenie biodiverzity všetkých porastov a zároveň zachová ziskovosť lesného hospodárstva. Poľnohospodárska pôda sa každoročne obrába. Časť slúži na produkciu plodín, ďalšiu časť tvoria pasienky a plochy určené na produkciu krmovín. Hospodárenie na týchto poliach rešpektuje požiadavky agroenvironmentálnych opatrení vrátane ponechávania medzí na prežívanie bezstavovcov.

Potenciálne aktivity projektu „Živobytie z lesníctva a poľnohospodárstva na územiach Natura 2000“ [číslo aktivity zodpovedá číslu príslušného hárka v nasledujúcich tabuľkách]:

Lesníctvo

- Výsadba rôznych druhov drevín zodpovedajúcich miestnym podmienkam s cieľom vytvorenia viacetážovej štruktúry lesa [aktivita 12]
- Zachovanie starých a mŕtvych stromov [aktivita 12]
- Kontrola nepôvodných invázných druhov, ktoré ohrozujú prírodné biotopy [aktivita 14]
- Miešanie druhových populácií (zvýšenie genetickej diverzity) [aktivita 12]
- Dodržanie variabilného rozostupu medzi novovysadenými stromami [aktivita 12]
- Odstránenie drenáží v pramenných oblastiach [aktivita 12]
- Monitoring zdravotného stavu/vitality zalesnených plôch [aktivita 14]
- Školiaci program pre zamestnancov [aktivita 21]
- Budovanie infraštruktúry (vybudovanie prístupových ciest, oplocovanie na ochranu pred zverou atď.) [aktivita 25]

Poľnohospodárstvo

- Vytvorenie ochrannej zóny okolo polí [aktivita 12]
- Posunutie termínov kosenia lúk a zberu sena [aktivita 12]
- Obmieňanie spásaných a kosených plôch v priebehu roka [aktivita 12]
- Zachovanie štruktúry medzí a remízok tiež s cieľom ochrany dobytky [aktivita 12]
- Opatrenia na predchádzanie škôd (elektrické oplôtky, strážne psy) [aktivity 15, 24]
- Vytvorenie nárazníkovej zóny (na poľnohospodárskej pôde) pre medveďa [aktivity 15, 16]
- Budovanie a údržba náučných chodníkov na územiach [aktivity 22, 25]
- Budovanie infraštruktúry pre návštevníkov (informačné strediská) [aktivita 25]
- Budovanie infraštruktúry druhovej ochrany (rehabilitačné stanice) [aktivita 24]
- Prevencia rizík (protipožiarne opatrenia) [aktivita 18]

Informovanie a komunikácia

- Komunikácia a informovanie verejnosti a škôl zabezpečené v spolupráci s výskumnými pracoviskami [aktivity 20, 21]
- Inštalácia znakov a výstražných tabúľ [aktivita 22]
- Vybudovanie verejnej infraštruktúry (príklady: priestory na prezentáciu miestnych výrobkov, oplôtky atď.) [aktivita 22]

Opatrenia viažuce sa na projekt sú v nasledujúcich tabuľkách označené

Príklad 3:

Trvalo udržateľný manažment riečnych biotopov vrátane ochrany biotopov vydry riečnej a rozvoja turistických aktivít na lokalitách Natura 2000

Modrá rieka je jednou z najkrajších riek v Európe. Kvôli výskytu biotopov a druhov chránených podľa Smernice o biotopoch boli viaceré časti rieky vyhlásené za lokality Natura 2000. Vyskytuje sa tu vydra riečna. Obnažené štrkové dná predstavujú dôležitý biotop pre bezstavovce, viaceré druhy vážok žijú v jazierkach spojených s riekou. Okolie rieky rady využívajú na svoje hry miestne deti; nachádzajú tu veľa možností na objavovanie. Vzrastá turistický význam územia, keďže región je bohatý na prírodné krásy a poskytuje veľa možností na aktivity v prírode, ako napr. pešiu turistiku, cykloturistiku, raftovanie, pozorovanie zvierat (napr. vydry) a pod. V dôsledku vybudovania vodných nádrží v hornej časti toku došlo k zvýšeniu prietoku rieky a jej postupnému zarezávaniu do podlažia. Tieto procesy spôsobili ohrozenie významných biotopov spojených s riekou. Viaceré jazierka vyschli, tok sa zrýchlil, zanikli mnohé bočné korytá a ramená. To spôsobilo tiež zvýšenie tlaku návštevníkov na zostávajúcu prirodzenú časť toku. Povodie rieky leží na území dvoch štátov.

Potenciálne aktivity projektu „Trvalo udržateľný manažment riečnych biotopov vrátane ochrany biotopov vydry riečnej a rozvoja turistických aktivít v územiach Natura 2000“ [číslo aktivity zodpovedá číslu príslušného hárka v nasledujúcich tabuľkách]:

- Vzdelávanie miestnych obyvateľov s cieľom získať podporu pre projekt obnovy riečnych biotopov [aktivita 20]
- Odstránenie prehrádzok, prekážok na toku [aktivita 12]
- Výkup pozemkov pre obnovu riečnych biotopov [aktivita 23]
- Inštalácia rybochodov [aktivita 24]
- Vybudovanie informačného strediska pre verejnosť [aktivita 25]
- Vybudovanie upravených ohnísk pre turistov pri rieke (s cieľom zníženia rizika vzniku požiarov) [aktivita 22]
- Vydanie brožúrky pre turistov [aktivity 3, 20]
- Vybudovanie cyklistického chodníka pozdĺž rieky [aktivita 22]
- Monitoring populácie vážok a kobyliiek [aktivita 17]
- Vysadenie jedincov endemického raka [aktivita 13]
- Ponechávanie mŕtveho dreva v lužných lesoch [aktivita 12]

Opatrenia viažuce sa na projekt sú v nasledujúcich tabuľkách označené

Lutra lutra, vydra riečna.
© WWF-Canon/Sanchez & Lope

Príklad 4:

Ochrana sviňuchy tuponosej

Sviňucha tuponosá (*Phocoena phocoena*) je jednou z najmenších veľrýb sveta dosahujúca priemernú dĺžku 1,55 metra a hmotnosť 55 kilogramov. Sviňuchy tuponosé obývajú obyčajne pobrežné vody a predtým používané meno sviňucha pobrežná sa odvodzuje od miest jej pravidelného výskytu – zálivov, prístavov a ústí riek. Populácie sviňuchy tuponosej sú ohrozované náhodným usmrčováním pri rybolove. Druh ohrozuje aj chemické znečistenie, hlučnosť, lodná preprava a nedostatok zdrojov potravy. Je potrebné získať viac informácií o kľúčových územiach pre druh a identifikovať lokality, ktoré si vyžadujú manažment a ochranu. Je nutné podporiť používanie rybolovnej techniky, ktorá minimalizuje náhodné usmrčovanie sviňúch. Treba tiež vyvinúť prostriedky na aktívne plašenie (napr. akustické plašiacie zariadenia) sviňúch, ktoré ich udržia v bezpečnej vzdialenosti od nastražených sietí.

Potenciálne aktivity projektu „Ochrana sviňuchy tuponosej“ [číslo aktivity zodpovedá číslu príslušného hárkú v nasledujúcich tabuľkách]:

- Identifikácia a vyhlásenie ochrany významných lokalít sviňuchy tuponosej [aktivita 2]
- Výskum rozšírenia a správania sviňuchy tuponosej [aktivita 13]
- Dlhodobý monitoring sviňuchy tuponosej [aktivita 17]
- Vyvinutie a používanie rybolovnej techniky (rybármi a vedcami), ktorá minimalizuje náhodný lov sviňúch [aktivity 4, 13]
- Zlepšenie kvality vody, napr. kontrolou znečistenia [aktivita 12]
- Experimentálny manažment a ochrana zdrojov potravy sviňuchy tuponosej, napr. rýb a hlavonožcov [aktivita 12]
- Školenia personálu zapojeného do ochrany sviňuchy tuponosej [aktivity 13, 21]
- Spolupráca a výmena skúseností s projektmi ochrany sviňuchy tuponosej v susedných regiónoch [aktivita 7]
- Vzdelávanie a informovanie zainteresovaných skupín, ako napr. rybárov, pobrežnej stráže [aktivity 3, 20]
- Informovanie širšej verejnosti na účely zvýšenia povedomia o sviňuche tuponosej [aktivity 3, 20]
- Vybudovanie informačného centra pre návštevníkov [aktivita 25]

Opatrenia viažuce sa na projekt sú v nasledujúcich tabuľkách označené .

Phocoena phocoena,
sviňucha tuponosá.
© WWF/Bernd Lammel

Manažment xerothermných lúk a pasienkov na lokalitách Natura 2000

„Bohatstvo kvetín“ je slogan, ktorý sa používa na opis pahorkatiny Kvetné vrchy, ktoré sú lokalitou Natura 2000. Poľnohospodári obhospodarujú toto územie tradičným a trvalo udržateľným spôsobom. Väčšina lúk a pasienkov územia je veľmi suchá, s nízkou produkciou. Niektoré časti sa kosia iba raz ročne. Iné časti sa využívajú na pasenie kôz. Kozie mlieko má vďaka kvalite pasienkov výbornú kvalitu, no dopyt na miestnom trhu nezabezpečuje predaj celej produkcie. Pred niekoľkými rokmi sa niektorí farmári rozhodli vysadiť na vlhkejších miestach stromy. Niektoré z takto založených plôch sa príliš neujali, no iné plochy, kde boli vysadené pôvodné druhy stromov, sa úspešne využívajú na získanie palivového dreva a reziva. Je čoraz ťažšie presvedčiť mladých farmárov, aby pokračovali s tradičným hospodárením na pôde. Niektorí z nich by chceli začať s pestovaním viniča, iní už hospodárenie na pôde zanechali. Ďalší farmári pracujú len na čiastočný úväzok, takže viaceré plochy xerothermných lúk ostávajú neobhospodarované a postupne zarastajú stromami a kríkmi. Niektoré vzácne druhy motýľov viazané na xerothermné lúky bez drevín už z územia takmer vymizli.

Potenciálne aktivity projektu „Manažment xerothermných lúk a pasienkov na lokalitách Natura 2000“ [číslo aktivity zodpovedá číslu príslušného hárka v nasledujúcich tabuľkách]:

- Vypracovanie plánu manažmentu xerothermných lúk [aktivita 5]
- Nákup čriedy kôz na zabezpečenie spásania lokality [aktivita 13]
- Vybudovanie bežnej maštale pre kozy [aktivita 12]
- Osadenie drevených oplôtok na lúkach a pasienkoch [aktivita 12]
- Podpora kosenia (aspoň raz ročne) lokalít bez pastvy pomocou motorovej kosačky [aktivita 13]
- Nákup motorovej kosačky pre farmárov [aktivita 12]
- Odstránenie krov z neobhospodarovaných lúk [aktivita 12]
- Podpora trvalo udržateľného manažmentu pôvodných lesov [aktivita 13]
- Budovanie drobnej infraštruktúry (prístupové cesty) na lesných a lúčnych plochách [aktivita 10]
- Organizácia konferencie o manažmente xerothermných lúk [aktivita 7]
- Vytvorenie značky (loga a sloganu) pre výrobky miestnych farmárov (napr. mlieko) [aktivita 20]
- Komunikačný tréning pre správcu lokality Natura 2000 [aktivita 21]
- Vytvorenie prezentácie miestnych produktov v priestoroch miestnej fary [aktivita 20]

Opatrenia viažuce sa na projekt sú v nasledujúcich tabuľkách označené

Opustená poľnohospodárska krajina v stredomorí.
© S. Simis

Príklad 6:

Integrácia aktivít z oblasti poľnohospodárstva, akvakultúry a turistiky do správy vodného toku na území Natura 2000

Územím, ktoré pozostáva z úrodných polí, sádov, ihličnatých a listnatých lesov, rybníkov a turistických centier, preteká rieka. Na brehu rieky sa nachádza tiež väčšie mesto, ktoré do jej vôd vypúšťa časť znečistených odpadových vôd. Pripravuje sa projekt na recykláciu odpadovej vody. Na ochranu migrujúcich druhov vodných živočíchov boli malé časti toku s pobrežnou vegetáciou vyčlenené ako osobitné chránené územia po približne každých 20 km dĺžky toku. Na týchto územiach a v ich blízkosti sú hospodárske aktivity regulované a vstup na územie je limitovaný. Chránené územia boli vyčlenené v miestach výskytu chránených druhov (lokality využívané na rozmnožovanie, odpočinok a získavanie potravy). V spolupráci s výskumnými pracoviskami, rybárskym zväzom a zväzom vlastníkov sa monitoruje špecifická fauna a flóra rieky a jej nivy. S cieľom predchádzať erózii a jej vplyvu na kvalitu rieky vysádzajú správcovia toku na jej brehoch stromy a kry. V niektorých lokalitách sú na brehu rieky umiestnené rybníky na komerčný chov rýb.

Potenciálne aktivity projektu „Integrácia aktivít z oblasti poľnohospodárstva, akvakultúry a turistiky do správy vodného toku na území Natura 2000“ [číslo aktivity zodpovedá číslu príslušného hárka v nasledujúcich tabuľkách]:

- Územné plánovanie, projekt recyklácie vody [aktivity 12, 25]
- Manažment a monitoring chránených území [aktivity 12, 13, 14]
- Manažment a monitoring fauny a flóry rieky [aktivity 12, 13, 14]
- Uzavretie zmlúv o podmienkach užívania pozemkov pozdĺž rieky s vlastníkmi územia [aktivita 12]
- Budovanie oplôtkov chrániacich brehy, najmä v miestach chránených území [aktivita 12]
- Školenie pracovníkov o environmentálnom manažmente rybníkov a rieky [aktivita 20]
- Vzdelávanie miestnej populácie a spolupráca so vzdelávacími inštitúciami [aktivity 3, 21]
- Verejné schôdze, stretnutia so zainteresovanými subjektmi [aktivita 20]
- Infraštruktúra pre športový rybolov a člnkovanie vrátane infraštruktúry pre telesne postihnutých [aktivita 22]
- Protipovodňový výstražný systém [aktivita 17]
- Vytvorenie ponuky tematických pobytov pre turistov [aktivita 20]
- Infraštruktúra pre turistov (napr. chodníky, prístavné móla) [aktivita 22]

Opatrenia viažuce sa na projekt sú v nasledujúcich tabuľkách označené .

Meandre rieky Notec v Poľsku.
© M. Czasnoić

AKTIVITA 1: RIADENIE PROCESU VÝBERU ÚZEMÍ

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie	Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
EPFRV						
Využitie je nepravdepodobné						
EFRH						
Využitie je nepravdepodobné						

LIFE+	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie	Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
3	Kritériá oprávnenosti	všetky možné	všetky možné	žiadne	nie je oprávnené všeobecne, pretože výber území sa má ukončiť ku dňu vstupu, s výnimkou pre morské územia	
RP7						
Využitie je nepravdepodobné						

Fond	Opis	Územné obmedzenia	Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
EFRR				
Využitie je nepravdepodobné				
ESF				
Využitie je nepravdepodobné				
KF				
Využitie je nepravdepodobné				

Dôležité poznámky k tabuľkám

EFRR

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) sa zameriava predovšetkým na produktívne investície (ako napr. infraštruktúru). Preto sa aktivity súvisiace so sústavou/územiami Natura 2000 musia integrovať do širšieho rozvojového konceptu.

EFRR čl.6

Regióny oprávnené na financovanie upravuje článok 6 nariadenia o EFRR (európska územná spolupráca), právny základ – pozri článok 7 všeobecného nariadenia (nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006): http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/graph/cartes_en.htm

KF

Aktivity súvisiace so sústavou/územiami Natura 2000 sa často musia integrovať do širšieho rozvojového konceptu.

AKTIVITA 2: VEDECKÉ ŠTÚDIE/INVENTARIZÁCIE NA IDENTIFIKOVANIE ÚZEMÍ

Fond	Opis	Cieľové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie	Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
EPFRV						
52(d)	Získavanie a ožiovovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne	odkaz na článok 59 podpora uvedená v článku 52(d) by mala zahŕňať: a) štúdie týkajúce sa územia; b) opatrenia na poskytnutie informácií o území a stratégie miestneho rozvoja; [...]	
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti	žiadne	odkaz na články 61–65	v rámci stratégie miestneho rozvoja, na úrovni miestnej akčnej skupiny môžu byť partnerstvá verejného a súkromného sektora využité na zabezpečenie výskumu a inventarizácie územia, môžu zahŕňať sčítanie druhov, rozvoj miestnych zručností a umožniť rozvoj ekoturizmu na dotknutom území v budúcnosti
EFRH						
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektmi v odvetví rybného hospodárstva	rybári, iné	pobrežné, mor-ské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	partnerstvo medzi rybármi a vedcami sa môže využiť na výskum biológie mora; informácie zozbierané od rybárov sa môžu použiť aj ako súčasť hodnotenia podmienok alebo sa môžu zahrnúť medzi informácie z inventarizácií územia

LIFE+						
3	Kritériá oprávnenosti	všetky možné	všetky možné	žiadne	nie je oprávnené všeobecne, pretože výber území by mal byť dokončený ku dňu vstupu, s výnimkou pre morské územia	
RP7						
2(1)(i) f	Ciele a činnosti: životné prostredie (vrátane klimatických zmien)	všetky možné	všetky možné	medzinárodná spolupráca	kontext: výskum – podrobnosti k téme životné prostredie sú uvedené v prílohe 1 nariadenia	cezhraničné štúdie porovnávajúce podobné územia; zozbierané informácie môžu byť použité na identifikovanie prioritných území; štúdia môže tiež navrhnúť zlepšenie metodiky výberu území (napr. v prístupujúcich krajinách)

Fond	Opis	Územné obmedzenia	Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
EFRR				
Využitie je nepravdepodobné				
ESF				
Využitie je nepravdepodobné				
KF				
Využitie je nepravdepodobné				

AKTIVITA 3: PRÍPRAVA PODKLADOVÝCH INFORMÁCIÍ A PUBLIKAČNÝCH MATERIÁLOV

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
20(a)(i)	Odborné vzdelávanie a informačné aktivity vrátane šírenia vedeckých poznatkov a inovačných postupov pre osoby pôsobiace v poľnohospodárskom a potravinárskom odvetví a v odvetví lesného hospodárstva	poľnohospodári, lesníci	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(a)(iii)	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(c)	Vzdelávanie a informovanie hospodárskych subjektov, ktoré pôsobia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(d)	Získavanie a oživovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja.	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti	obmedzené na špecifické, vymedzené vidiecke územie na subregionálnej úrovni v súlade so stratégiou miestneho rozvoja
EFRH				
27(1)(a)	Diverzifikácia činností s cieľom podporiť rast počtu pracovných miest pre rybárov	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
27(1)(c)	Systémy rekvalifikácie v povolaniach mimo morského rybolovu	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
37(i)	Zlepšiť odborné zručnosti alebo vyvinúť nové metódy a nástroje odbornej prípravy	rybári, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
44(1)(b)	Reštrukturalizácia a presmerovanie hospodárskych činností, najmä na podporu ekoturistiky, za predpokladu, že tieto činnosti nebudú mať za následok zvýšenie rybolovného úsillia	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(i)	Získavanie zručností a pomoc pri príprave a vykonávaní stratégie miestneho rozvoja	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky možné	všetky možné	žiadne
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
čl. 21: podpora sa nevzťahuje na vzdelávacie kurzy, ktoré sú súčasťou bežných programov alebo systémov vzdelávania poľnohospodárov a lesníkov na strednom alebo vyššom stupni vzdelávania	vypracovanie tréningových materiálov pre poľnohospodárov a lesníkov opisujúcich poľnohospodárske a lesnícke metódy, ktoré sú v súlade s ochranou medveďa
odkaz na článok 55	príprava série brožúr pre cieľovú skupinu turistov so záujmom o prírodu so základnými informáciami o jednotlivých územiach Natura 2000 alebo s informáciami o národných a regionálnych sieťach chránených území
odkaz na článok 58	tréningové kurzy pre súkromných sprievodcov na zlepšenie vedomostí o chránených územiach, ako aj informovanie na súkromných podnikateľov v oblasti agroturistiky a vidieckej turistiky
odkaz na článok 57	príprava výstav o prírodnom dedičstve a tradičnom hospodárení s prepojením na územia Natura 2000; odborné tréningy pre manažérov chránených území o prírodných hodnotách kultúrnej krajiny/tradičných formách využívania krajiny
odkaz na článok 59	príprava tréningových materiálov o prínose území Natura 2000 a potenciálnych vplyvoch sústavy Natura 2000 na lokálny rozvoj – do aktivity sa môžu zapojiť organizácie zodpovedné za stratégie miestneho rozvoja alebo širšie pracovné skupiny zložené z inštitúcií zapojených do miestneho rozvoja prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev
odkaz na články 61–65	rozvoj územia na základe stratégie miestneho rozvoja, ktorý popri sociálnych a ekonomických aspektoch zohľadňuje potreby sústavy Natura 2000, s cieľom propagovania projektov Leader, ktoré vytvárajú materiály na budovanie kapacít vo vidieckych oblastiach, napr. rozvoj možností pre ekoturistiku
žiadne	poskytovanie informácií na podporu rozvoja ekoturizmu v morských a pobrežných oblastiach, napr. tréningy pre rybárov s cieľom identifikovať typické lokálne druhy
žiadne	príprava informačných tréningov v súvislosti s morskými územiami a druhmi s cieľom rozvíjať ekoturistické aktivity v oblasti; tréningové schémy na podporu zanechania rybolovu na dotknutých územiach Natura 2000
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	príprava nových informačných tréningov pre rybárov v súvislosti s rybárskymi metódami, ktoré sú v súlade s požiadavkami manažmentu území Natura 2000, rybársky výstroj s malým vplyvom na ekosystémy
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	poskytovanie tréningov a informačných materiálov o možnom príspevku území Natura 2000 k rozvoju ekonomických aktivít v morských a pobrežných oblastiach – organizovanie seminárov pre rybárov zaujímajúcich sa o diverzifikáciu ekoturistických aktivít
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	príprava tréningových materiálov o prínosoch sústavy Natura 2000 (v morských a pobrežných oblastiach), jej potenciálnych vplyvoch na miestny rozvoj – môže zahŕňať vytvorenie regionálnej alebo širšej siete subjektov zapojených do miestneho rozvoja
nie je oprávnené všeobecne, pretože výber území by mal byť dokončený ku dňu vstupu, s výnimkou pre morské územia	

Fond	Opis	Územné obmedzenia	
EFRR			
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr; prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“	
4(6)	Cestovný ruch, kam patrí podpora prírodného bohatstva ako potenciálu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu; ochrana a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja; pomoc zameraná na zlepšenie poskytovania služieb cestovného ruchu prostredníctvom nových služieb s vyššou pridanou hodnotou a na podporu nových foriem cestovného ruchu, ktoré majú vyšší potenciál trvalej udržateľnosti	regióny cieľa „konvergencia“	
4(10)	Investície do vzdelávania vrátane investícií do odborného vzdelávania a prípravy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu atraktivity a kvality života	regióny cieľa „konvergencia“	
5(2)f	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä ochrana a skvalitňovanie prírodného a kultúrneho bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a podpora prírodného a kultúrneho bohatstva ako základu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
6(1)a	Cezhraničná spolupráca: podpora podnikania a hlavne rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: životné prostredie: vodné hospodárstvo, energetická účinnosť, prevencia rizík a ochrana životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám, ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(2)d	Trvalo udržateľný mestský rozvoj v kontexte nadnárodnej spolupráce: posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva a strategickú integráciu rozvojových zón na nadnárodnom základe	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(3)a	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom medziregionálnej spolupráce zameranej na inovácie a znalostnú ekonomiku, ako aj na prevenciu environmentálnych rizík v zmysle článku 5 bodov 1 a 2	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny pričom, dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
6(3)b	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom výmeny skúseností s určovaním, odovzdávaním a šírením najlepších postupov okrem iného v oblasti trvalo udržateľného mestského rozvoja, ako sa uvádza v článku 8	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny pričom, dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
6(3)c	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom akcií, ktoré zahŕňajú štúdie, zhromažďovanie údajov, sledovanie a analýzu vývojových trendov v Spoločenstve	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny pričom, dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
ESF			
3(1)aii	Zvyšovanie prispôsobivosti pracovníkov a podnikov, napr. prostredníctvom rozvoja špecifických služieb zamestnanosti, odbornej prípravy a podpory služieb pre pracovníkov vrátane preloženia pracovníkov na iné pozície v kontexte reštrukturalizácie podniku a sektora		
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“	
3(2)bii	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach budovania kapacít vo výkone politik a programov	regióny cieľa „konvergencia“	
KF			
Využitie je nepravdepodobné			

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: ekonomická diverzifikácia/modernizácia (napr. budovanie kapacít)	v rámci širšie zameraného projektu, napr. na ekoturizmus, sa môže financovať vytvorenie úvodného informačného materiálu
kontext: propagácia/rozvoj cestovného ruchu	príprava informačných materiálov pre turistov, napr. brožúry, mapy
	tvorba vzdelávacích materiálov zameraných na lokality Natura 2000 na využitie v miestnych školách ako súčasť širšej výchovno-vzdelávacej iniciatívy
kontext: prírodné/kultúrne bohatstvo, cestovný ruch	príprava informačných a propagačných materiálov o lokalitách Natura 2000, ktoré sú integrálnou súčasťou kultúrneho dedičstva regiónu (napr. v kontexte podpory trvalo udržateľného cestovného ruchu)
kontext: tvorba pracovných miest (napr. v cestovnom ruchu)	v rámci cezhraničných projektov môže financovať prípravu informácií o územiach Natura 2000 vhodných z hľadiska cestovného ruchu, predaj produktov súvisiacich s Natura 2000 atď.
kontext: rozvíjanie iniciatív na podporu zamestnanosti a tréningových aktivít	alebo môže financovať prípravu informácií s cieľom podporiť ochranu cezhraničných prírodných zdrojov vrátane území Natura 2000
	v prípade projektov nadnárodnej spolupráce, ktorých súčasťou je starostlivosť o územia Natura 2000 môže ísť napr. aj o informovanie o manažmente riečnych povodí, pobrežných zón a/alebo mokradí, v prípade ktorých je nadnárodná spolupráca obzvlášť dôležitá
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	v kontexte nadnárodnej spolupráce môže ísť o poskytovanie informácií v otázkach minimalizácie antropogénneho tlaku alebo zlepšenia starostlivosti o územia Natura 2000 nachádzajúce sa v blízkosti miest
	môže financovať medziregionálne projekty, v ktorých sú aktivity súvisiace s Natura 2000 súčasťou širšej medziregionálnej spolupráce v oblasti životného prostredia alebo prevencie rizík
	umožňuje publikovanie materiálov v súvislosti s budovaním kapacít a podporou spolupráce orgánov – výmeny skúseností, poskytovanie poradenstva starých členských štátov novým, vytváranie medziregionálnych štruktúr zabezpečujúcich manažment územia
kontext: tvorba pracovných miest (napr. pri sektorovej reštrukturalizácii)	spracovanie výchovno-vzdelávacích materiálov pre ľudí cestujúcich za prácou do lokalít Natura 2000 alebo do súvisiacich podnikov v rámci projektov zameraných na tvorbu pracovných miest
	príprava materiálov na zvyšovanie kapacít a podporu spolupráce príslušných orgánov – odovzdávanie skúseností a inštrukcií zo strany „starých“ členských štátov „novým“ členským štátom, rozvoj spolupráce v regionálnom manažmente územia

AKTIVITA 4: PILOTNÉ PROJEKTY

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti)	žiadne
EFRH				
27(1)(a)	Diverzifikácia činností s cieľom podporiť rast počtu pracovných miest pre rybárov	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
27(1)(c)	Systémy rekvalifikácie v povolaniach mimo morského rybolovu	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
37(a)	Udržateľne prispievať k lepšiemu riadeniu alebo ochrane zdrojov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(b)	Podporovať metódy alebo zariadenia selektívneho rybolovu a znižovanie vedľajších úlovkov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne
37(c)	Odstraňovať stratenú rybársku výstroj z morského dna v rámci obmedzovania neúmyselného lovu	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne
37(g)	Rozvíjať, reštrukturalizovať alebo zlepšovať akvakultúrne lokality	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(i)	Zlepšiť odborné zručnosti alebo vyvinúť nové metódy a nástroje odbornej prípravy	rybári, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektami v odvetví rybného hospodárstva	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
41(2) (b)	Pilotné projekty: umožniť uskutočnenie skúšania plánov riadenia a plánov pridelovania rybolovného úsilia vrátane, ak je to potrebné, zriadenia zón bez rybolovu, aby sa vyhodnotili biologické a finančné dôsledky, a experimentálneho opätovného zarybnenia	rybári, iné, MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
41(2) (c)	Pilotné projekty: vyvíjať a skúšať metódy na zlepšenie selektivity zariadení, zníženie vedľajších úlovkov, vyhadzovania alebo vplyvov na životné prostredie, najmä na morské dno	rybári, iné, MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)

LIFE+				
Využitie je nepravdepodobné				
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca
2(1)(i) g	Doprava (napr. zníženie environmentálnych vplyvov pozemnej a leteckej dopravy)	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na články 61–65	pilotné zapojenie vidieckych komunít do starostlivosti o prírodu, vzdelávacie schémy, schémy na zvýšenie turizmu alebo rozvoj územia v okolí územia Natura 2000 musia byť integrované do stratégie miestneho rozvoja
žiadne	pilotná schéma na podporu rozvoja ekoturizmu vedeného rybármi vrátane preškolenia v oblasti zákazníckeho servisu a riadenia malého podnikania, vedúca k zníženiu intenzity rybolovu a trvalo udržateľnému využívaniu zdrojov
žiadne	
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	vyvinutie nového rybárskeho výstroja šetrného k prírodnému prostrediu, vyhodnotenie jeho vplyvu na vedľajšie úlovky a vhodnosti pre územia Natura 2000
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	pilotný projekt na účely prieskumu uskutočniteľnosti odstránenia rybolovných zariadení z vybraných území Natura 2000
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	pilotné projekty zavedenia nových spôsobov chovu rýb nepoškodzujúcich prírodné prostredie
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	pilotné tréningové schémy pre rybárov na územiach Natura 2000, zdôraznenie výhod pre miestne komunity vrátane príležitostí na rozvoj cestovného ruchu
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	pilotné schémy na podporu spolupráce medzi vedcami a rybármi, napr. podpora zberu dát a analýzy projektov, ktoré môžu byť prínosom pre miestnu komunitu a manažment územia Natura 2000
čl. 41(1): pilotné projekty môže realizovať hospodársky subjekt, uznané obchodné združenie alebo iný príslušný orgán poverený na tento účel členským štátom v spolupráci s vedeckým alebo technickým orgánom	projekt na zhodnotenie kvantity rybích osádok na území alebo mimo územia Natura 2000 za rôznych manažmentových režimov
čl. 41(1): pilotné projekty môže realizovať hospodársky subjekt, uznané obchodné združenie alebo iný príslušný orgán poverený na tento účel členským štátom v spolupráci s vedeckým alebo technickým orgánom	pilotné nové environmentálne vhodné rybolovné metódy a zhodnotenie ich vplyvu z hľadiska vedľajších úlovkov a udržateľnosti ich využívania nav území Natura 2000
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článku 43(3),(4) a 44(4)	pilotná schéma na podporu rozvoja ekoturizmu vedeného rybármi vrátane preškolenia v oblasti zákazníckeho servisu a riadenia malého podnikania, vedúca k zníženiu intenzity rybolovu a trvalo udržateľnému využívaniu zdrojov
kontext: výskum	výskumné projekty na odskúšanie nových manažmentových postupov, napr. porovnanie rôznych manažmentových režimov trvalých trávnych porastov, z hľadiska ich vhodnosti pre prirodzené populácie motýľov
kontext: výskum na účely úpravy/zlepšenia dopravnej infraštruktúry a zmiernenia jej vplyvu na územia Natura 2000	výskum efektivity nápravných opatrení dopravnej infraštruktúry, napr. efektivity podchodov pre živočíchy

Fond	Opis	Územné obmedzenia	
EFRR			
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr, prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“	
4(5)	Prevenčia rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“	
4(9)	Investície do energetiky, kam patria investície do zlepšenia transeurópskych sietí, ktoré prispievajú k zlepšeniu bezpečnosti dodávok, integrácii environmentálnych hľadísk, zlepšeniu energetickej účinnosti a rozvoju obnoviteľných foriem energie	regióny cieľa „konvergencia“	
4(10)	Investície do vzdelávania vrátane investícií do odborného vzdelávania a prípravy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu atraktivity a kvality života	regióny cieľa „konvergencia“	
5(2)c	Priorita: životné prostredie a prevencia rizík: stimulácia energetickej účinnosti a výroby obnoviteľnej energie, ako aj vývoja účinných systémov energetickeho hospodárstva	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
6(1)a	Cezhraničná spolupráca: podpora podnikania a hlavne rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)záver	Cezhraničná spolupráca: EFRR môže podporovať právnu a administratívnu spoluprácu, integráciu cezhraničných trhov práce, miestne iniciatívy v oblasti zamestnanosti, rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí, odbornú prípravu a sociálnu inklúziu, ako aj spoločné využívanie ľudských zdrojov a zariadení v oblasti VaTR	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: životné prostredie: vodné hospodárstvo, energetická účinnosť, prevencia rizík a ochrana životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(3)a	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom medziregionálnej spolupráce zameranej na inovácie a znalostnú ekonomiku, ako aj na prevenciu environmentálnych rizík v zmysle článku 5 bodov 1 a 2	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
6(3)b	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom výmeny skúseností s určovaním, odovzďávaním a šírením najlepších postupov okrem iného v oblasti trvalo udržateľného mestského rozvoja, ako sa uvádza v článku 8	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
6(3)c	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom akcií, ktoré zahŕňajú štúdie, zhromažďovanie údajov, sledovanie a analýzu vývojových trendov v Spoločenstve	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
10	Geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti: financovanie investícií zameraných na zlepšenie dostupnosti, podporu a rozvoj hospodárskych činností súvisiacich s kultúrnym dedičstvom a prírodným bohatstvom, presadzovanie trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a podnecovanie trvalo udržateľného cestovného ruchu	iba geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti	
ESF			
Využitie je nepravdepodobné			
KF			
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prispievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“	

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	pilotná obnova kontaminovanej pôdy umožňujúca rozvoj príležitostí na podnikanie za súčasnej obnovy biotopov, ktorá prináša úžitok susediacim lokalitám Natura 2000, napr. zalesnenie pôdy alebo vytvorenie mokradí na čistenie vody
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	pilotná obnova biotopov výsadbou pôvodných drevín s nízkym nebezpečenstvom požiaru alebo obnova mokradí, brehových porastov alebo lužných lesov v ústiach riek na zníženie povodňových a erózných rizík; súčasť väčších, komplexnejších projektov
kontext: obnoviteľné energie	projekty na zisťovanie uskutočniteľnosti využitia obnovy a manažmentu záplavových území na hydroenergetické účely alebo zisťovanie prínosov malých elektrární/teplární na biomasu v blízkosti prírodných rezervácií; v kontexte regionálnych plánov využitia obnoviteľných zdrojov energie
kontext: širší vzdelávací rámec	vytvorenie a realizovanie pilotných vzdelávacích programov na zvyšovanie environmentálneho povedomia a zlepšenia kvality života
kontext: obnoviteľné energie	projekty na zisťovanie uskutočniteľnosti využitia obnovy a manažmentu záplavových území na hydroenergetické účely alebo zisťovanie prínosov malých elektrární/teplární na biomasu v blízkosti prírodných rezervácií; v kontexte regionálnych plánov využitia obnoviteľných zdrojov energie
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	pilotná obnova biotopov výsadbou pôvodných drevín s nízkym nebezpečenstvom požiaru alebo obnova mokradí, brehových porastov alebo lužných lesov v ústiach riek na zníženie povodňových a erózných rizík; súčasť väčších, komplexnejších projektov
kontext: tvorba pracovných miest (napr. v cestovnom ruchu)	pilotný projekt vytvorenia siete zariadení pre ekoturizmus vrátane cezhraničnej spolupráce zameranej na územia Natura 2000
	pilotná schéma tvorby pracovných miest pre územia Natura 2000 v kontexte tvorby environmentálne vhodných trvalých pracovných príležitostí v cezhraničnom regióne
	pilotný projekt cezhraničného trhu práce pre profesionálov z oblastí ochrany prírody na účely uľahčenia zdieľania zručností a využitia zdrojov, v kontexte celkovej trvalej a environmentálne vhodnej zamestnanosti
musí ísť o územia priliehajúce k vodným tokom/mokradiam/pobrežným zónam	pilotný projekt environmentálne udržateľného manažmentu povodia, vrátane manažmentu územia Natura 2000, môže obsahovať zohľadnenie ekosystémových služieb poskytovaných územím Natura 2000 a pilotné ekonomické nástroje na podporu primeraného ocenenia týchto služieb
	môže financovať medziregionálne pilotné projekty, v ktorých sú aktivity súvisiace s Natura 2000 súčasťou širšej medziregionálnej spolupráce v oblasti životného prostredia alebo prevencie rizík.
	pilotný program vzdelávania a odovzdávania zručností medzi zástupcami správnych orgánov zapojených do manažmentu území Natura 2000
	pilotné iniciatívy v oblasti ekoturizmu vrátane informovania a sprístupňovania kultúrneho a prírodného dedičstva, ako napr. vybudovanie nového chodníka alebo cyklistického chodníka, ktorý je vhodnejší z hľadiska životného prostredia, pozdĺž alebo naprieč lokalitou prírodného dedičstva (vrátane územia Natura 2000) alebo v oblasti s nepriaznivými prírodnými podmienkami
	vypracovanie malých pilotných projektov v rámci veľkých rozvojových projektov, napr. vybudovanie rybochodov v rámci projektov budovania, rekonštrukcie vodných nádrží pilotné projekty na vyvinutie nových metód budovania dopravných koridorov (napr. nové technológie budovania ekoduktov), ktoré majú menej negatívnych vplyvov na prírodu a životné prostredie; môžu byť financované iba ako súčasť väčších projektov rozvoja dopravnej infraštruktúry

AKTIVITA 5: PRÍPRAVA PROGRAMOV STAROSTLIVOSTI, STRATÉGIÍ A SCHÉM

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti	žiadne
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky možné	všetky možné	žiadne
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(5)	Prevenca rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: životné prostredie: vodné hospodárstvo, energetická účinnosť, prevencia rizík a ochrana životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socio-ekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)d	Vytvorenie a rozvoj nadnárodnej spolupráce vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva a strategickú integráciu rozvojových zón na nadnárodnom základe	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
ESF		
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia, vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
57: podpora opísaná v článku 52(b)(iii) má pokrývať: a) vypracovanie projektov ochrany a programov starostlivosti o územia Natura 2000 a iné lokality s vysokou prírodnou hodnotou, činnosti a investície, ktoré sa týkajú environmentálneho povedomia, udržiavania, obnovy a skvalitňovania prírodného dedičstva a rozvoja lokalít s vysokou prírodnou hodnotou; [...]	môže financovať prípravu programov starostlivosti pre väčšie územia v rámci akejkoľvek vidieckej oblasti – napr. pre národné parky s lesmi, mokradami, riekami; môžu zahŕňať manažment produktívnych oblastí
odkaz na články 61–65	miestne akčné skupiny môžu pripraviť programy starostlivosti o územia ako súčasť cieľov stratégie miestneho rozvoja; projekty môžu podporiť udržateľný manažment environmentálne citlivých biotopov
LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 a sú v súlade s opatreniami podľa prílohy 1	
Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	vypracovanie programov starostlivosti o územia Natura 2000, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska manažmentu rizík (napr. protipovodňovej ochrany)
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	vypracovanie programov starostlivosti o územia Natura 2000, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska manažmentu rizík (napr. protipovodňovej ochrany)
kontext: jednotlivé územia Natura 2000 ako súčasť širšej sústavy	môže zahŕňať vypracovanie programov starostlivosti o cezhraničné sústavy alebo jednotlivé územia Natura 2000 (napr. v rámci riečného povodia, pobrežnej oblasti); musí byť súčasťou širšieho plánu rozvoja regiónu
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	vypracovanie programov starostlivosti o nadnárodné územia Natura 2000, ktoré sa nachádzajú v blízkosti miest s cieľom podpory trvalo udržateľného rozvoja a zachovania kultúrneho dedičstva regiónu
	financovanie zvyšovania kapacít zamestnancov štátnej a verejnej správy zodpovednej za vypracovanie programov starostlivosti o jednotlivé územia alebo ich regionálne sústavy

AKTIVITA 6: VYTVORENIE MANAŽMENTOVÝCH ORGÁNOV

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
52(d)	Získavanie a oživovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti	žiadne
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
Využitie je nepravdepodobné				
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr, prioritou: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
6(1)e	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom rozvoja spolupráce, kapacity a spoločného využívania infraštruktúr, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: životné prostredie: vodné hospodárstvo, energetická účinnosť, prevencia rizík a ochrana životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradi; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
ESF		
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnosprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia, vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 59(e)	
odkaz na články 61–65	v rámci stratégie miestneho rozvoja sa môžu vytvoriť územne špecifické riadiace orgány, napr. formou verejno-súkromných partnerstiev

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	podpora ustanovenia regionálneho riadiaceho orgánu na účely podpory trvalo udržateľného využívania biodiverzity a ochrany prírody
kontext: riadiace orgány iniciatív zameraných na širokú cezhraničnú spoluprácu	vytvorenie cezhraničného riadiaceho orgánu pre otázky zdravotníctva, kultúry, cestovného ruchu, školstva atď., ktorý však môže prispieť k zlepšeniu manažmentu územia Natura 2000
kontext: riadiace orgány iniciatív zameraných na širokú cezhraničnú spoluprácu	vytvorenie cezhraničného riadiaceho orgánu zodpovedného za manažment cezhraničného riečneho povodia/mokrade/pobrežnej zóny; jeho primárnou funkciou môže byť manažment vôd alebo rizík, ale môže byť zodpovedný aj za manažment územia Natura 2000 ako súčasť cezhraničného povodia/mokrade/pobrežnej zóny
	reštrukturalizácia administratívnych systémov/orgánov na účely vytvorenia efektívnych regionálnych štruktúr environmentálneho riadenia (vrátane manažmentu území Natura 2000)

AKTIVITA 7: KONZULTÁCIE – VEREJNÉ PREROKOVANIA, SPOLUPRÁCA S VLASTNÍKMI PŮDY

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
52(d)	Získavanie a oživovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti	
EFRH				
37(i)	Zlepšiť odborné zručnosti alebo vyvinúť nové metódy a nástroje odbornej prípravy	rybári, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektami v odvetvi rybného hospodárstva	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
44(1)(h)	Podpora medziregionálnej a nadnárodnej spolupráce medzi skupinami aktívnymi v rybolovných oblastiach najmä prostredníctvom budovania sietí a šírenia najlepších postupov	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(i)	Získavanie zručností a pomoc pri príprave a vykonávaní stratégie miestneho rozvoja	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)

LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
2(1)(i)f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr, prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
4(5)	Prevenčia rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“
4(6)	Cestovný ruch, kam patrí podpora prírodného bohatstva ako potenciálu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu; ochrana a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja; pomoc zameraná na zlepšenie poskytovania služieb cestovného ruchu prostredníctvom nových služieb s vyššou pridanou hodnotou a na podporu nových foriem cestovného ruchu, ktoré majú vyšší potenciál trvalej udržateľnosti	regióny cieľa „konvergencia“
4(10)	Investície do vzdelávania vrátane investícií do odborného vzdelávania a prípravy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu atraktivity a kvality života	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)a	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä stimulácia investícií do obnovy fyzického životného prostredia vrátane kontaminovaných a dezertifikovaných pôd a opustených priemyselných lokalít	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete Natura 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)f	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä ochrana a skvalitňovanie prírodného a kultúrneho bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a podpora prírodného a kultúrneho bohatstva ako základu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 59	podpora nadväzovania spolupráce a budovania kapacít, pokiaľ sú tieto aktivity spojené s dosiahnutím environmentálnych cieľov stratégie miestneho rozvoja
odkaz na články 61–65	podpora nadväzovania spolupráce na regionálnej alebo širšej úrovni (v súvislosti so stratégiou miestneho rozvoja) s cieľom podpory využitia postupov najlepšej praxe. Môže sa tiež použiť (napríklad) na výmenu skúseností s manažmentom územia Natura 2000 medzi vidieckymi komunitami; zdôraznenie komerčných a sociálnych aspektov a príležitostí, rozširovanie informácií pre vlastníkov pôdy
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	podpora vytvorenia sietí na šírenie a výmenu informácií o nových rybolovných technikách s malým vplyvom na životné prostredie a metódach chovu rýb (akvakultúry) vhodných z hľadiska ochrany prírody atď.
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	financovanie účasti vedcov v záujmových združeniach rybárov a rozvoja partnerstiev medzi rybármi a vedeckou obcou
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	podpora vytvorenia medziregionálnych a nadnárodných sietí v súvislosti s propagáciou rybolovných techník nepoškozujúcich prírodu a úlohy rybárov a chovateľov rýb v manažmente územia Natura 2000
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	podpora vytvorenia sietí a budovania kapacít ako súčasť aktivít na dosiahnutie environmentálnych cieľov v stratégii miestneho rozvoja

LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 a sú v súlade s opatreniami podľa prílohy 1	
kontext: môže byť súčasťou výskumných projektov, na ktorých je potrebná účasť miestnych zainteresovaných skupín	výskumný projekt zameraný na manažment lokalít Natura 2000 môže obsahovať konzultácie s miestnymi zainteresovanými skupinami, hodnotenie prijateľnosti manažmentových postupov, úžitkov z lokalít Natura 2000 atď.

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	podpora regionálnej spolupráce, výmeny pozitívnych skúseností na účely informovania o ekonomickom prínose sústavy Natura 2000
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, v ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín (manažment rizík)	spolupráca a výmena skúseností v súvislosti s územiaми Natura 2000 prispievajúca k prevencii rizík; môžu zahŕňať aj stretnutia s miestnymi vlastníkami
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín (cestovný ruch)	podpora spolupráce na účely podpory vytvorenia regionálnych plánov rozvoja cestovného ruchu vrátane diskusie o prínose a príležitostiach spojených s územiaми Natura 2000 na miestnej a regionálnej úrovni
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín (vzdelávanie)	regionálna spolupráca a konzultácie v oblasti environmentálnej výchovy využívajúce sústavu Natura 2000 ako nástroj výchovy
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	konzultácie s miestnymi zainteresovanými skupinami, ktoré budú ovplyvnené obnovou územia vrátane lokalít Natura 2000 alebo podobných území v ich blízkosti
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	konzultácie s miestnymi zainteresovanými skupinami, ktoré budú ovplyvnené výstavbou infraštruktúry na územiach Natura 2000
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín (manažment rizík)	spolupráca a výmena skúseností v súvislosti s územiaми Natura 2000 prispievajúca k prevencii rizík; môžu zahŕňať aj stretnutia s miestnymi vlastníkami
kontext: prírodné/kultúrne dedičstvo; súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	podpora spolupráce na účely podpory vytvorenia regionálnych plánov rozvoja cestovného ruchu vrátane diskusie o prínose a príležitostiach spojených s územiaми Natura 2000 na miestnej a regionálnej úrovni

Fond	Opis	Územné obmedzenia	
6(1)a	Cezhraničná spolupráca: podpora podnikania a hlavne rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)e	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom rozvoja spolupráce, kapacity a spoločného využívania infraštruktúr, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)záver	Cezhraničná spolupráca: EFRR môže podporovať právnu a administratívnu spoluprácu, integráciu cezhraničných trhov práce, miestne iniciatívy v oblasti zamestnanosti, rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí, odbornú prípravu a sociálnu inklúziu, ako aj spoločné využívanie ľudských zdrojov a zariadení v oblasti VaTR	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(2)d	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: trvalo udržateľný mestský rozvoj; posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochrana a propagácia kultúrneho dedičstva a strategická integrácia rozvojových zón na nadnárodnom základe	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: životné prostredie: vodné hospodárstvo, energetická účinnosť, prevencia rizík a ochrana životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(3)a	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom medziregionálnej spolupráce zameranej na inovácie a znalostnú ekonomiku, ako aj na prevenciu environmentálnych rizík v zmysle článku 5 bodov 1 a 2	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
6(3)b	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom výmeny skúseností s určováním, odovzdávaním a šírením najlepších postupov okrem iného v oblasti trvalo udržateľného mestského rozvoja, ako sa uvádza v článku 8	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
6(3)c	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom akcií, ktoré zahŕňajú štúdie, zhromažďovanie údajov, sledovanie a analýzu vývojových trendov v Spoločenstve	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))	
8	Trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilňovanie hospodárskeho rastu, obnova fyzického životného prostredia, opätovný rozvoj opustených priemyselných lokalít, ochrana a rozvoj prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania, miestnej zamestnanosti a rozvoja obcí, ako aj poskytovania služieb obyvateľstvu s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry		
10	Geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti: financovanie investícií zameraných na zlepšenie dostupnosti, podporu a rozvoj hospodárskych činností súvisiacich s kultúrnym dedičstvom a prírodným bohatstvom, presadzovanie trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a podnecovanie trvalo udržateľného cestovného ruchu	iba geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti	
ESF			
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia, vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“	
3(2)bii	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach budovania kapacít vo výkone politiky a programov	regióny cieľa „konvergencia“	
KF			
Využitie je nepravdepodobné			

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	podpora spolupráce na účely podpory vytvorenia regionálnych plánov rozvoja cestovného ruchu vrátane diskusie o prínose a príležitostiach spojených s územiaми Natura 2000 na miestnej a regionálnej úrovni
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	podpora vytvorenia cezhraničnej spolupráce na účely vypracovania regionálnych stratégií starostlivosti o životné prostredie, cestovného ruchu, vzdelávania a/alebo ochrany prírodného/kultúrneho dedičstva vrátane manažmentu území Natura 2000
kontext: cezhraničné iniciatívy pre vzdelávanie (vzdelávanie)	
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	podpora cezhraničnej spolupráce na účely efektívneho využitia pracovných síl v regióne v prospech území Natura 2000
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	podpora rozvoja nadnárodnej spolupráce na účely vypracovania regionálnych plánov starostlivosti o životné prostredie, vzdelávania a/alebo ochrany prírodného/kultúrneho dedičstva v blízkosti miest vrátane starostlivosti o územia Natura 2000
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	podpora konzultácií a spolupráce v oblasti cezhraničných programov starostlivosti a plánov manažmentu rizík prímorských území vrátane otázok manažmentu území Natura 2000
	podpora vytvorenia veľkých sietí na výmenu informácií, znalostí a skúseností, zber údajov a pod. v oblasti manažmentu území Natura 2000; môže pomôcť zlepšiť regionálnu spoluprácu, budovanie kapacít a odovzdanie skúseností „novým“ členským krajinám
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín. požiadavka: mestské aspekty	financovanie konzultácií s miestnymi komunitami a zainteresovanými skupinami v osídlených územiach Natura 2000 v rámci väčších projektov obnovy urbanizovaného prostredia
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	nadviazanie spolupráce a výmeny informácií medzi územiaми s nepriaznivými prírodnými podmienkami na účely podpory výmeny skúseností a myšlienok o význame sústavy Natura 2000 pre ekonomický rast regiónu
	spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom, verejnou správou, službami atď. v oblasti environmentálneho manažmentu a osobitne sústavy Natura 2000
kontext: súčasť projektu/iniciatívy, na ktorom je potrebná účasť zainteresovaných skupín	

AKTIVITA 8: AKTUALIZÁCIA PROGRAMOV STAROSTLIVOSTI, STRATÉGIÍ A SCHÉM

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vybrané vidiecke oblasti	žiadne
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
3	Kritéria oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(5)	Prevenca rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: životné prostredie: vodné hospodárstvo, energetická účinnosť, prevencia rizík a ochrana životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socio-ekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)d	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva a strategickú integráciu rozvojevých zón na nadnárodnom základe	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
čl. 57: podpora opísaná v článku 52(b)(iii) má pokrývať: vypracovanie projektov ochrany a programov starostlivosti území Natura 2000 a iných lokalít s vysokou prírodnou hodnotou, činnosti a investície, ktoré sa týkajú environmentálneho povedomia, udržiavania, obnovy a skvalitňovania prírodného dedičstva a rozvoja lokalít s vysokou prírodnou hodnotou	
odkaz na články 61–65	podpora prehodnotenia spôsobov manažmentu, ak je to relevantné pre ciele miestneho rozvoja; opakovaná aktualizácia programov starostlivosti, ktorá umožní lepšie rozvinutie zapojenia miestnej komunity a edukačných aktivít (v spolupráci s relevantnými orgánmi)

LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 a sú v súlade s opatreniami podľa prílohy 1	
kontext: výskum	výskumné programy, ktorých cieľom je zistiť efektivitu programov starostlivosti a vypracovať návrhy zlepšenia manažmentu jednotlivých území a v širšom kontexte aj celej siete Natura 2000 v budúcnosti

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	prehodnotenie programov starostlivosti o územia Natura 2000 z hľadiska ich príspevia k manažmentu regionálnych rizík
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	prehodnotenie programov starostlivosti o územia Natura 2000 z hľadiska ich príspevia k manažmentu regionálnych rizík
kontext: jednotlivé územia Natura 2000 ako súčasť širšej sústavy	prehodnotenie programov na účely ich zladenia na cezhraničnej (článok 6(1)b) alebo nadnárodnej (článok 6(2)b) úrovni – napr. prehodnotenie programov starostlivosti o pohraničné územia (napr. povodia alebo pobrežné zóny) na účely ich harmonizácie medzi krajinami
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	prehodnotenie programov rozvoja nadnárodných mestských aglomerácií a ich okolia na účely umožnenia udržateľného rozvoja regiónu a zachovania jeho kultúrneho dedičstva napr. zlepšením starostlivosti o územia Natura 2000 v regióne

AKTIVITA 9: PREVÁDZKOVÉ NÁKLADY SPRÁVNÝCH ORGÁNOV

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
52(d)	Získavanie a oživovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
Využitie je nepravdepodobné				
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
Využitie je nepravdepodobné		
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 59(e)	

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
neumožňuje financovanie nepretržitých aktivít	
neumožňuje financovanie nepretržitých aktivít	
neumožňuje financovanie nepretržitých aktivít	

AKTIVITA 10: ÚDRŽBA VYBAVENIA SLŮŽIACEHO NA VEREJNÉ ÚČELY A VYUŽITIE ÚZEMIA

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(v)	Lesoenvironmentálne platby	súkromní vlastníci lesov, mestské lesy	lesy	spôsobilosť je rôzna podľa typu územia, odkaz na článok 42
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadny
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vybrané vidiecke oblasti	žiadne
EFRH				
44(1)(b)	Reštrukturalizácia a presmerovanie hospodárskych činností, najmä na podporu ekoturistiky, za predpokladu, že tieto činnosti nebudú mať za následok zvýšenie rybolovného úsilia	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(e)	Podpora malých rybolovných oblastí a infraštruktúry a služieb súvisiacich s cestovným ruchom v prospech spoločností malých rybolovných oblastí	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)

LIFE+				
Využitie je nepravdepodobné				
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr. prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete NATURA 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)d	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: trvalo udržateľný mestský rozvoj; posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva a strategickú integráciu rozvojových zón na nadnárodnom základe	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na články 39 a 51; príjemca musí rešpektovať krízovú zhadu a niektoré povinné štandardy v národnej legislatíve	propagácia sprístupnenia verejnosti môže byť súčasťou agroenvironmen-tálnych opatrení, môže ísť o rôzne platby, napr. za zachovanie nespevných prístupových ciest pre verejnosť, pokiaľ to nie je v rozpore s podmienkou krízovej zhody v danom členskom štáte
odkaz na články 47 a 51; prijímateľ musí rešpektovať krízovú zhadu	propagácia sprístupnenia verejnosti môže byť súčasťou lesoenvironmen-tálnych opatrení, môže ísť o rôzne platby, napr. na údržbu chodníkov, mos-tov a pod.
čl. 57: podpora odkazuje na článok 52(b)(iii) a má pokrývať: vypracovanie projektov ochrany a programov starostlivosti o územia Natura 2000 a iné lokality s vysokou prírodnou hodnotou, činnosti a investície, ktoré sa tý-kajú environmentálneho povedomia, udržiavania, obnovy a skvalitňovania prírodného dedičstva a rozvoja lokalít s vysokou prírodnou hodnotou	
odkaz na články 61–65	v rámci stratégie miestneho rozvoja sa môže financovať údržba vstupných zariadení do chránených území s cieľom zlepšiť ich edukačné využitie, možnosti pre ekoturistiku a environmentálne prínosy
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v člán-koch 43(3),(4) a 44(4)	údržba alebo zlepšenie dostupnosti pobrežných oblastí, podpora rozvoja ekoturizmu
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v člán-koch 43(3),(4) a 44(4)	podpora infraštruktúry cestovného ruchu na zabezpečenie prístupu verej-nosti v ktoromkoľvek území Natura 2000, kde môže byť takéto opatrenie prínosom pre dotknutú komunitu (napr. pri súčasnom alebo zvyšujúcom sa množstve ekoturistických aktivít)

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	údržba/modernizácia existujúcej infraštruktúry slúžiacej prístupu verej-nosti na územie, napr. zlepšenie chodníkov; vzťahuje sa aj na údržbu/mod-ernizáciu infraštruktúry cezhraničných/nadnárodných území Natura 2000
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	

AKTIVITA 11: TRVAJÚCE PERSONÁLNE NÁKLADY

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
Využitie je nepravdepodobné				
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
Využitie je nepravdepodobné		
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady

LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené iba za podmienok stanovených článkom 5(5)(b) a ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty na úrovni EÚ podľa článku 3 a sú v súlade s opatreniami podľa prílohy 1	

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
neumožňuje financovanie nepretržitých aktivít	
neumožňuje financovanie nepretržitých aktivít	
neumožňuje financovanie nepretržitých aktivít	

AKTIVITA 12: OCHRANÁRSKE MANAŽMENTOVÉ OPATRENIA – BIOTOPY

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(i)	Platby za znevýhodnené prírodné podmienky pre poľnohospodárov v horských oblastiach	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(ii)	Platby v iných ako horských oblastiach so znevýhodnenými prírodnými podmienkami	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iii)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(a)(vi)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(i)	Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy	všetky	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(ii)	Prvé zriadenie poľnohospodársko-lesníckych systémov na poľnohospodárskej pôde	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42
36(b)(iii)	Prvé zalesnenie nepoľnohospodárskej pôdy	všetky	iné suchozemské územia	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50; článok 45 tiež odkazuje na opustenú poľnohospodársku pôdu
36(b)(iv)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 [lesy]	súkromní vlastníci lesov a ich združenia	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42; oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(v)	Lesoenvironmentálne platby	súkromní vlastníci lesov, mestské lesy	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42
36(b)(vi)	Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení	všetky	lesy	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]	všetky	lesy	žiadne
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typy území	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 37; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy; pozri článok 51 nariadenia č. 1782/2003; toto je kompenzačná platba, a preto sa nevyžaduje súlad s environmentálnymi kritériami okrem tých, ktoré uvádza legislatíva (vrátane Smernice o vtákoch a Smernice o biotopoch), a štandardov GAEC (ktoré môžu zahŕňať štandardy pre minimálnu úroveň údržby) spojených s platbami z prvého piliera; ďalšie požiadavky na prijímateľov predstavuje napr. požiadavka pokračovať s výrobou najmenej päť rokov; ochranný manažment bude teda závisieť od typu realizovaných poľnohospodárskych aktivít	platby sa môžu využiť na podporu tradičných udržateľných extenzívnych poľnohospodárskych činností na územiach, kde je to potrebné na udržanie cenných biotopov – napr. pasenie alpínskych lúk alebo stepí; všimnite si, že nie sú stanovené ďalšie kritériá environmentálnej zhody okrem tých, ktoré vyplývajú z krížovej zhody; je preto dôležité zahrnúť platby pre agroenvironmentálne schémy alebo poradenské aktivity na účely realizácie najvhodnejšieho manažmentu
odkaz na článok 37; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy; odkazuje na článok 51 nariadenia č. 1782/2003, ako aj na vyššie zmienenú poznámku o environmentálnej zhode	
odkaz na článok 38; týka sa iba povinných činností a využívanej poľnohospodárskej pôdy; poskytujú sa platby za spôsobenú ujmu a ušlý príjem; pozri tiež článok 51 nariadenia č. 1782/2003	veľa možností využitia: napr. odstupňované kosenie, obmedzenie nových drenážnych systémov, údržba medzí; činnosti sa budú realizovať v závislosti od programu starostlivosti o územie, ktoré realizuje národný orgán zodpovedný za národné plnenie Smernice o vtákoch a Smernice o biotopoch; platbu, ktorú poľnohospodári/vlastníci pôdy dostanú, bude kompenzáciou nákladov, napr. za stratu príjmu vyplývajúcu z požiadavky zníženia záťaže dobytkom; environmentálne prínosy závisia od programov starostlivosti o územia a platieb pre územia Natura 2000
odkaz na články 39 a 51; prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhodu a povinné štandardy dané národnou legislatívou; musí ísť o platby za opatrenia, ktoré sú nad rámec požiadaviek krížovej zhody; sú to platby za ušlý príjem a kompenzáciu nákladov, t. j. platby nie sú chápané ako stimuly	platby za udržiavanie území s prirodzenou rastlinnou potravou medveda na okrajoch lesných porastov; členské štáty majú veľa možností navrhnuť agroenvironmentálne schémy tak, aby boli prispôbené rôznym regionálnym požiadavkám; keďže agroenvironmentálne platby sú nastavené tak, aby sa dosiahli environmentálne ciele, môžu byť vyššie ako kompenzačné platby podľa článkov 36 (a) i, 36 (a) ii a 36 (a) iii; agroenvironmentálne schémy sa môžu zamerať na poľnohospodársku pôdu nachádzajúcu sa medzi kľúčovými územiaми Natura 2000 na účely prepojenia dôležitých biotopov a vytvorenia migračných koridorov pre biotu
odkaz na článok 41	dočasné oplotenie na účely regulácie pastvy, obmedzenia vstupu verejnosti alebo iných poľnohospodárskych aktivít; vybudovanie stajní pre kozy; oplotenie pre dobytok na účely ochrany vodného toku
výška platby závisí od kategórie prijímateľa – odkaz na článok 43. Pokrýva náklady na založenie, údržbu porastov počas prvých 5 rokov a platby za ušlý príjem až na 15 rokov. Zalesnením prestáva byť pôda spôsobilá pre získanie jednotnej priamej platby na poľnohospodársku pôdu. Odkaz na článok 51 – prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhodu	môže financovať obnovu prirodzených lesov na miestach, odkiaľ vymizli, môže byť prepojená na iné obnovné projekty, ktoré umožnia tvorbu súvislej siete území Natura 2000 (článok 10 Smernice o biotopoch); pri zalesnení je potrebné dôkladne zohľadniť záujmy ochrany biodiverzity, pretože týmto zalesnením môže byť biodiverzita znížená, podľa toho, aké biotopy boli zalesnené; zalesnená pôda môže byť spôsobilá pre lesoenvironmentálne platby s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov; zalesnená pôda môže napomôcť vytvoreniu prírodných koridorov medzi územiaми Natura 2000
odkaz na článok 44. Hradia sa iba náklady na zriadenie takýchto systémov. Z tohoto dôvodu je tu potrebné zabezpečiť ich ďalšie udržiavanie napríklad z agroenvironmentálnych schém. Je otáznne, či sú poľnohospodársko-lesnícke systémy spôsobilé pre jednotné priame platby. Preto je nutné, aby členské štáty zabezpečili pokračovanie poľnohospodárskeho využívania pôdy (max. počet stromov zasadených na hektár...)	obnova tradičných poľnohospodársko-lesníckych systémov, ako sú napr. panónske háje, v oblastiach, kde boli zničené; pri zalesnení je potrebné dôkladne zohľadniť záujmy ochrany biodiverzity, pretože týmto zalesnením môže byť biodiverzita znížená, podľa toho, aké biotopy boli zmenené
odkaz na článok 45, podpora závisí od typu územia a kategórie prijímateľa	môže uľahčiť obnovu prirodzených lesov v oblastiach, kde boli vyklčované – treba poznamenať, že zalesnenie niektorých typov území (napr. močiarov) nie je z hľadiska ochrany prírody vhodné
odkaz na články 46 a 51; prijímateľa musia rešpektovať krížovú zhodu; platby na kompenzáciu nákladov a ušlý príjem	obnova starých prírodných porastov a udržiavanie veľkých lesných rezervácií (väčších ako 50 ha) bez akéhokoľvek lesníckeho využitia
odkaz na články 47 a 51 – prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhodu	zachovanie starých a odumierajúcich stromov v lesoch so selektívnou ťažbou v pomere 10 % na hektár; väčší odstup medzi stromami; miešanie vysádzaných druhov
odkaz na článok 48	preventívne opatrenia môžu zahŕňať výsadbu pôvodných druhov, ktoré sú odolné proti požiarom
odkaz na článok 49; musí byť prepojená na lesoenvironmentálne platby	podporuje vytvorenie malých rybníkov porastených vegetáciou v lesnatých územiach
odkaz na článok 57; týka sa investícií súvisiacich s údržbou, obnovou a kvalifikovaním prírodného dedičstva a s rozvojom území s vysokou prírodnou hodnotou	obnova lokálnych mokradí úpravou vodných tokov a obnovou výsadbu
odkaz na články 61–65	manažment miestnych biotopov na účely podpory cieľov stratégie miestneho rozvoja, napr. vyčistenie vodných tokov na obnovu populácie vydry ako súčasť kampane za oživenie vodných ciest

Fond	Opis	Cieľové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie	
EFRH					
29(1)(b)	Zavedenie akvakultúrnych metód, ktoré podstatne znižujú negatívny vplyv alebo zlepšujú pozitívne účinky na životné prostredie v porovnaní s bežnou praxou v odvetví akvakultúry	MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
29(1)(c)	Podpora tradičných akvakultúrnych činností dôležitých pre zachovanie a vývoj hospodárskych i sociálnych štruktúr a životného prostredia	MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
30(2)(a)	Formy akvakultúry zahŕňajúce ochranu a zlepšovanie životného prostredia, prírodných zdrojov, genetickej diverzity a správu krajiny a tradičných rysov akvakultúrnych zón	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
30(2)(d)	Trvalo udržateľná akvakultúra kompatibilná s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia území sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
37(a)	Udržateľne prispievať k lepšiemu riadeniu alebo ochrane zdrojov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
37(c)	Odstraňovať stratený rybársky výstroj z morského dna v rámci obmedzovania neúmyselného lovu	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne	
37(g)	Rozvíjať, reštrukturalizovať alebo zlepšovať akvakultúrne lokality	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektami v odvetví rybného hospodárstva	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
38(2)(a)	Výstavba alebo inštalácia statických alebo pohyblivých zariadení zameraných na ochranu a rozvoj vodných živočíchov a rastlín	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
38(2)(b)	Regenerácia vnútrozemských vôd vrátane nerisísk a migračných trás pre migrujúce druhy	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
38(2)(c)	Ochrana a zlepšenie životného prostredia v rámci sústavy Natura 2000, keď jej územie priamo súvisí s rybolovnými činnosťami, s výnimkou prevádzkových nákladov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
41(2)(b)	Pilotné projekty: umožniť uskutočnenie skúšania plánov riadenia a plánov pridelovania rybolovného úsilia vrátane, ak je to potrebné, zriadenia zón bez rybolovu, aby sa vyhodnotili biologické a finančné dôsledky, a experimentálneho opätovného zarybnenia	rybári, iné, MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne	
41(2)(c)	Pilotné projekty: vyvíjať a skúšať metódy na zlepšenie selektivity zariadení, zníženie vedľajších úlovkov, vyhadzovania alebo vplyvov na životné prostredie, najmä na morské dno	rybári, iné, MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne	
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)	
44(1)(f)	Ochrana životného prostredia v rybolovných oblastiach, aby sa udržala jeho príťažlivosť, obnova a budovanie pobrežných osád a dedín s rybolovnými činnosťami na ochranu a zlepšenie prírodného a architektonického dedičstva	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne	
RP7					
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca	

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
čl. 29(2) investičná pomoc je obmedzená na mikropodniky, malé a stredné podniky	finančná pomoc chovateľom rýb na zavedenie postupov vyžadujúcich si použitie malého/žiadneho množstva chemických látok, čo povedie k zlepšeniu kvality vody vo vodných tokoch a zvýšeniu prírodnej hodnoty na časti tokov položených nižšie
čl. 29(2) investičná pomoc je obmedzená na mikropodniky, malé a stredné podniky	podpora udržiavania tradičných rybníkov, ktoré môžu predstavovať významné biotopy
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb, ktoré sa nachádzajú na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb umiestneným na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	zavedenie štandardov pre organický chov rýb v akvakultúre a marketingu organických produktov z územia Natura 2000 (v prípadoch, kde je organický chov rýb v súlade s cieľmi ochrany územia)
článok 30(2)(c)	
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	odstránenie rybárskeho výstroja z morských chránených území na účely zvýšenia kvality biotopov
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	zlepšenie stavu existujúcich biotopov prostredníctvom zlepšenia manažmentu akvakultúrnych lokalít – napr. výsadbou vodnej vegetácie
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	rozvoj nových metód manažmentu biotopov za pomoci vedeckej obce (najmä v prípade rozvoja metód manažmentu morských území)
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	inštalovanie ochranného oplotenia na účely ochrany zraniteľných bentických druhov a biotopov (napr. porastov chaluž)
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	úprava kvality vody môže umožniť obnovu/návrat sladkovodných bezstavovcov. zmena výsadby pririečnej vegetácie môže zvýšiť úspešnosť liahnutia
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	zlepšenie stavu územia Natura 2000, ktoré predstavuje významné neresisko pre ryby, sa môže dosiahnuť vybudovaním zariadení na čistenie odpadovej vody alebo obnovou vegetácie v záplavovom území
čl. 41(1): pilotné projekty môže realizovať hospodársky subjekt, uznané obchodné združenie alebo iný príslušný orgán poverený na tento účel členským štátom v spolupráci s vedeckým alebo technickým orgánom	vytvorenie zón bez rybolovu na územiach Natura 2000 na účely vykonania monitoringu účinkov vylúčenia lovu na biotopy a druhy
čl. 41(1): pilotné projekty môže realizovať hospodársky subjekt, uznané obchodné združenie alebo iný príslušný orgán poverený na tento účel členským štátom v spolupráci s vedeckým alebo technickým orgánom	pilotné projekty na vypracovanie a odskúšanie metód chovu druhov rýb s menšími negatívnymi vplyvmi na vodné biotopy (napr. druhov rýb nepoškodujúcich vodné makrofyty)
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článku 43(3),(4) a 44(4)	tvorba pracovných miest v oblasti obnovy a manažmentu biotopov (napr. výsadba vegetácie)
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článku 43(3),(4) a 44(4)	zlepšenie životného prostredia prostredníctvom obnovy pobrežných biotopov
LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené iba, ak spĺňajú kritériá oprávnenosti LIFE+ podľa článku 3, ide o opatrenia podľa prílohy 1 a nejde o opakujúce sa aktivity	
Kontext: výskum	výskumný projekt, ktorý môže viesť k vyvinutiu efektívnejších manažmentových opatrení pre špecifické územia alebo biotopy

Fond	Opis	Územné obmedzenia	
EFRR			
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr. prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“	
4(5)	Prevenčia rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“	
4(8)	Investície do dopravy, kam patrí zlepšenie transeurópskych sietí a prepojení so sieťou TEN-T; integrované stratégie environmentálne vhodnej dopravy, ktoré prispievajú k zlepšeniu prístupu k službám osobnej a nákladnej dopravy a ich kvality, k dosiahnutiu vyváženejšieho využívania jednotlivých druhov dopravy, k podpore systémov využívajúcich rôzne druhy dopravy a k zníženiu vplyvu na životné prostredie	regióny cieľa „konvergencia“	
5(2)a	Životné prostredie a prevenčia rizík, a najmä stimulácia investícií do obnovy fyzického životného prostredia vrátane kontaminovaných a dezertifikovaných pôd a opustených priemyselných lokalít	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
5(2)b	Životné prostredie a prevenčia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete Natura 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
5(2)e	Životné prostredie a prevenčia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
5(3)a	Dopravné a telekomunikačné služby vo všeobecnom hospodárskom záujme a najmä posilnenie vedľajších dopravných sietí prostredníctvom zlepšenia spojení so sieťami TEN-T, regionálnymi železničnými uzlami, letiskami a prístavmi alebo s multimodálnymi platformami; prostredníctvom zabezpečenia radiálnych spojení s hlavnými železničnými traťami a podpory regionálnych a miestnych vnútrozemských vodných ciest a námornej príbrežnej dopravy	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
6(1)b	Pomoc pre rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)d	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom zníženia izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; Prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním na vodné hospodárstvo, energetickú účinnosť, prevenciu rizík a ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať: ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
8	Trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilňovanie hospodárskeho rastu, obnova fyzického životného prostredia, opätovný rozvoj opustených priemyselných lokalít, ochrana a rozvoj prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania, miestnej zamestnanosti a rozvoja obcí, ako aj poskytovania služieb obyvateľstvu s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry		
ESF			
Využitie je nepravdepodobné			
KF			
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prispievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“	

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	jednorazové odstránenie sedimentov a prehĺbenie dna v oblasti riečnej delty na účely umožnenia dlhodobej obnovy biotopov a ekoturistických aktivít
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	veľkoplošná výsadba pôvodných drevín s nízkym nebezpečenstvom požiariu
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia vplyvov na územia Natura 2000	zlepšenie existujúcej dopravnej infraštruktúry (napr. cestných a železničných koridorov) na účely zmiernenia efektov fragmentácie biotopov (napr. dodatočným vybudovaním nadchodov/podchodov pre zver)
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	jednorazové odstránenie sedimentov a prehĺbenie dna v oblasti riečnej delty na účely umožnenia dlhodobej obnovy biotopov a ekoturistických aktivít
	obnova lokality Natura 2000 a okolitého územia, ktorá umožní dlhodobú starostlivosť o biotopy a prispôjde k udržateľnému rozvoju cestovného ruchu na území
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík	veľkoplošná výsadba pôvodných drevín s nízkym nebezpečenstvom požiariu
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia vplyvov na územia Natura 2000	zlepšenie existujúcej dopravnej alebo telekomunikačnej infraštruktúry (napr. cestných a železničných koridorov) na účely zmiernenia efektov fragmentácie biotopov (napr. dodatočným vybudovaním nadchodov/podchodov pre zver)
	cezhraničné iniciatívy, ako napr. obnova riečnych povodí vrátane odstránenia sedimentov, odstránenia veľkých stavieb, ako napr. priehrad, môže tiež zahŕňať vytvorenie programov zlepšenia kvality vody redukciou priemyselného znečistenia a pod.
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia vplyvov na územia Natura 2000	opatrenia sa môžu zamerať na zlepšenie existujúcej infraštruktúry slúžiacej na cezhraničnú dopravu alebo telekomunikácie (ako napr. cestné alebo železničné koridory) a zmiernenie jej vplyvov na fragmentáciu biotopov (napr. budovaním podchodov/ nadchodov)
	nadmárodné iniciatívy zamerané napr. na obnovu riečnych povodí vrátane odstránenia sedimentov, odstránenia zastaranej infraštruktúry, ako napr. priehrad a pod.; vytvorenie schém na manažment kvality vody vrátane odstraňovania priemyselného znečistenia
požiadavka: mestské aspekty; kontext: historické/kultúrne dedičstvo	v rámci urbanizovaných území sa môže podporiť opätovný rozvoj na územiach Natura 2000 s cieľom podporiť ich miestne využitie a komunitný rozvoj
	výstavba čistiarní odpadovej vody vedúca k zlepšeniu kvality vody na území Natura 2000

AKTIVITA 13: OCHRANÁRSKE MANAŽMENTOVÉ OPATRENIA – DRUHY

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(i)	Platby za znevýhodnené prírodné podmienky pre poľnohospodárov v horských oblastiach	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(ii)	Platby v iných ako horských oblastiach so znevýhodnenými prírodnými podmienkami	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iii)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(a)(vi)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(i)	Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy	všetky	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(ii)	Prvé zriadenie poľnohospodársko-lesníckych systémov na poľnohospodárskej pôde	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42
36(b)(iii)	Prvé zalesnenie nepoľnohospodárskej pôdy	všetky	iné suchozemské územia	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50, článok 45 tiež odkazuje na opustenú poľnohospodársku pôdu
36(b)(iv)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 [lesy]	súkromní vlastníci lesov a ich združenia	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42; oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(v)	Lesoenvironmentálne platby	súkromní vlastníci lesov, mestské lesy	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42
36(b)(vi)	Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení	všetky	lesy	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]	všetky	lesy	žiadne
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typy území	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 37; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy; pozri článok 51 nariadenia č. 1782/2003; toto je kompenzačná platba, a preto sa nevyžaduje súlad s environmentálnymi kritériami okrem tých, ktoré uvádza legislatíva (vrátane Smernice o vtákoch a Smernice o biotopoch), a štandardov GAEC (ktoré môžu zahŕňať štandardy pre minimálnu úroveň údržby) spojených s platbami z prvého piliera; ďalšie požiadavky na prijímateľov predstavuje napr. požiadavka pokračovať s výrobou najmenej päť rokov; ochranný manažment bude teda závisieť od typu realizovaných poľnohospodárskych aktivít	podporné platby na nepretržité poľnohospodárske aktivity na udržiavanie nelesných biotopov, ktoré sú významné z hľadiska zachovania populácie alpínových motýľov
odkaz na článok 37; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy	udržiavanie pasienkov v zaplavenom stave na účely podpory populácií bahniakov (kulíkotvarých vtákov)
odkaz na článok 38; týka sa iba povinných činností a využívanej poľnohospodárskej pôdy	vylúčenie kosenia a žatvy v okruhoch 50 m od hniezd významných druhov vtákov; podpora kosenia plôch bez pastvy jedenkrát ročne
odkaz na článok 39	chov tradičných plemien dobytka s nízkou hodnotou dobytčích jednotiek na jednotku plochy trvalých trávnych porastov
odkaz na článok 41	inštalácia umelých hniezdných podložiek a búdok
výška platby závisí od kategórie prijímateľa – odkaz na článok 43; pokrýva náklady na založenie, údržbu porastov počas prvých 5 rokov a platby za ušlý príjem až na 15 rokov; zalesnením prestáva byť pôda spôsobilá na získanie jednotnej priamej platby na poľnohospodársku pôdu; odkaz na článok 51 – prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhadu	opätovná výsadba pôvodnými druhmi stromov na účely obnovy zaniknutých lesných ekosystémov a podpory návratu vzácných druhov
odkaz na článok 44; hradia sa iba náklady na zriadenie takýchto systémov; z tohto dôvodu je tu potrebné zabezpečiť ich ďalšie udržiavanie, napríklad z agroenvironmentálnych schém; je otáznne, či sú poľnohospodársko-lesnícke systémy spôsobilé pre jednotné priame platby, preto je nutné, aby členské štáty zabezpečili pokračovanie poľnohospodárskeho využívania pôdy (max. počet stromov zasadených na hektár...)	umožňuje obnovu tradičných poľnohospodársko-lesníckych systémov, ako sú napr. panónske háje v oblastiach, kde boli zničené
odkaz na článok 45, podpora závisí od typu územia a kategórie prijímateľa	
odkaz na články 46 a 51 – prijímateľa musia rešpektovať krížovú zhadu; platby na kompenzáciu nákladov a ušlý príjem	inštalácia hniezdných búdok pre drobné lesné cicavce
odkaz na články 47 a 51 – prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhadu	zachovanie starých a odumierajúcich stromov v lesoch so selektívnou ťažbou v pomere 10% na hektár
odkaz na článok 48	preventívne opatrenia môžu zahŕňať výsadbu pôvodných druhov, ktoré sú odolné proti požiarom
odkaz na článok 49; musí byť prepojená na lesoenvironmentálne platby	podporuje vytvorenie malých rybníkov s vegetáciou na lesnatých územiach
odkaz na článok 57	obnova miestnych populácií druhov viazaných na riečne biotopy odstránením technických prvkov na tokoch a obnovnou výsadbou
odkaz na články 61–65	manažment druhov na účely podpory cieľov stratégie miestneho rozvoja a zlepšenia stavu riečného ekosystému ako predpokladu jeho využitia pre ekoturizmus (napr. obnova populácie hryzca vodného)

Fond	Opis	Cieľové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EFRH				
27(1)(a)	Diverzifikácia činností s cieľom podporiť rast počtu pracovných miest pre rybárov	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
27(1)(c)	Systémy rekvalifikácie v povolaniach mimo morského rybolovu	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
29(1)(b)	Zavedenie akvakultúrnych metód, ktoré podstatne znižujú negatívny vplyv alebo zlepšujú pozitívne účinky na životné prostredie v porovnaní s bežnou praxou v odvetví akvakultúry	MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
29(1)(c)	Podpora tradičných akvakultúrnych činností dôležitých pre zachovanie a vývoj hospodárskych i sociálnych štruktúr a životného prostredia	MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
30(2)(a)	Formy akvakultúry zahŕňajúce ochranu a zlepšovanie životného prostredia, prírodných zdrojov, genetickej diverzity a správu krajiny a tradičných rysov akvakultúrnych zón	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
30(2)(d)	Trvalo udržateľná akvakultúra kompatibilná s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia území sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(a)	Udržateľne prispievať k lepšiemu riadeniu alebo ochrane zdrojov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(b)	Podporovať metódy alebo zariadenia selektívneho rybolovu a znižovanie vedľajších úlovkov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne
37(g)	Rozvíjať, reštrukturalizovať alebo zlepšovať akvakultúrne lokality	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektmi v odvetví rybného hospodárstva	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
38(2)(a)	Výstavba alebo inštalácia statických alebo pohyblivých zariadení zameraných na ochranu a rozvoj vodných živočíchov a rastlín	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
38(2)(c)	Ochrana a zlepšenie životného prostredia v rámci sústavy Natura 2000, keď jej územie priamo súvisí s rybolovnými činnosťami, s výnimkou prevádzkových nákladov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
41(2)(b)	Pilotné projekty: umožniť skúšanie plánov riadenia a plánov pridelovania rybolovného úsilia vrátane, ak je to potrebné, zriadenia zón bez rybolovu, aby sa vyhodnotili biologické a finančné dôsledky, a experimentálneho opätovného zarybnenia	rybári, iné, MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológie	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
žiadne	vytvorenie menších programov na podporu zamestnania bývalých rybárov v súvislosti s opatreniami starostlivosti o druhy – napr. značkovanie a vypúšťanie rýb na účely monitoringu
žiadne	rekvalifikačné kurzy pre bývalých rybárov v prácach súvisiacich s manažmentom druhov
čl. 29(2) investičná pomoc je obmedzená na mikropodniky, malé a stredné podniky	podpora techník chovu rýb za využitia lokálnych druhov
čl. 29(2) investičná pomoc je obmedzená na mikropodniky, malé a stredné podniky	podpora udržiavania miestnych tradičných rybníkov, ktoré môžu byť významné pre migrujúce vtáky a/alebo obojživelníky a plazy
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb umiestneným na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb umiestneným na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	stimuly na podporu udržiavania vodného režimu lokalít vyhovujúceho migrujúcim/hniezdiacim druhom vtákov
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	môže prispieť k udržateľnému manažmentu morských a sladkovodných druhov, napr. zlepšením nerisísk a početnosti rybej osádky
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	propagácia využívania zariadení znižujúcich množstvo vedľajších úlovkov
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	zlepšenie územia s chovom rýb výsadbou brehových porastov a trste na účely vytvorenia nových biotopov pre bezstavovce, drobné cicavce a plazy
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	podpora rozvoja nových metód manažmentu druhov za pomoci vedeckých postupov (napr. rozvoj nových metód manažmentu morských druhov)
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	inštalovanie ochranného oplotenia na účely ochrany zraniteľných bentických druhov a biotopov (napr. porastov chalúh)
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	špecifické manažmentové aktivity týkajúce sa druhov, ktoré sú komerčne lovené, alebo opatrenia týkajúce sa územia Natura 2000, napr. obnova nerisísk hlavátky
čl. 41(1): pilotné projekty môže realizovať hospodársky subjekt, uznané obchodné združenie alebo iný príslušný orgán poverený na tento účel členským štátom v spolupráci s vedeckým alebo technickým orgánom	vytvorenie zón bez rybolovu na územiach Natura 2000 na účely vykonania monitoringu účinkov vylúčenia lovu na biotopy a druhy
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článku 43(3),(4) a 44(4)	vytvorenie pracovných miest súvisiacich s manažmentom druhov (napr. v monitoringu, ochrane a umelom rozmnožovaní ohrozených sladkovodných druhov rýb, ako napr. hlavátky, jeseterov)
princiálne nie sú oprávnené okrem okolností opísaných v článku 5(5)(b) a v tom prípade, iba ak ide o aktivity spĺňajúce kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 a nejde o opakujúce sa zásahy	napríklad obnova populácie endemického raka do obnovených riečnych biotopov
kontext: výskum	výskumný projekt, ktorý môže viesť k vyvinutiu efektívnejších manažmentových opatrení pre špecifické druhy

Fond	Opis	Územné obmedzenia	
EFRR			
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr; prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“	
4(8)	Investície do dopravy, kam patrí zlepšenie transeurópskych sietí a prepojení so sieťou TEN-T; integrované stratégie environmentálne vhodnej dopravy, ktoré prispievajú k zlepšeniu prístupu k službám osobnej a nákladnej dopravy a ich kvality, k dosiahnutiu vyváženejšieho využívania jednotlivých druhov dopravy, k podpore systémov využívajúcich rôzne druhy dopravy a k zníženiu vplyvu na životné prostredie	regióny cieľa „konvergencia“	
5(3)a	Dopravné a telekomunikačné služby vo všeobecnom hospodárskom záujme a najmä posilnenie vedľajších dopravných sietí prostredníctvom zlepšenia spojení so sieťami TEN-T, regionálnymi železničnými uzlami, letiskami a prístavmi alebo s multimodálnymi platformami; prostredníctvom zabezpečenia radiálnych spojení s hlavnými železničnými tratami a podpory regionálnych a miestnych vnútrozemských vodných ciest a námornej pobrežnej dopravy	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
6(1)b	Pomoc pre rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)d	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom zníženia izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
8	Trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilňovanie hospodárskeho rastu, obnova fyzického životného prostredia, opätovný rozvoj opustených priemyselných lokalít, ochrana a rozvoj prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania, miestnej zamestnanosti a rozvoja obcí, ako aj poskytovania služieb obyvateľstvu s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry		
ESF			
Využitie je nepravdepodobné			
KF			
Využitie je nepravdepodobné			

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	jednorazová reštitúcia populácie ohrozeného druhu v rámci plánovaných aktivít v oblasti ekoturizmu viazaných na tento druh v budúcnosti
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia dopadov na územia Natura 2000	zlepšenie existujúcej dopravnej alebo telekomunikačnej infraštruktúry (napr. cestných a železničných koridorov) na účely zmiernenia efektov fragmentácie biotopov (napr. dodatočným vybudovaním nadchodov/podchodov pre zver)
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia dopadov na územia Natura 2000	
	cezhraničný program jednorazovej reštitúcie populácie ohrozeného druhu
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia dopadov na územia Natura 2000	opatrenia sa môžu zamerať na zlepšenie existujúcej infraštruktúry slúžiacej na cezhraničnú dopravu alebo telekomunikácie (ako napr. cestné alebo železničné koridory) a zmiernenie jej vplyvov na populácie niektorých druhov ovplyvnených fragmentáciou biotopov (napr. budovanie podchodov/nadchodov pre zver)
požiadavka: mestské aspekty; kontext: historické/kultúrne dedičstvo	opatrenia zamerané na druhy, ktoré miestna komunita považuje za svoj symbol s cieľom podporiť zapojenie obyvateľov do ochrany týchto druhov; musí byť súčasťou väčších projektov, napr. na podporu miestnej značky

AKTIVITA 14: OCHRANÁRSKE MANAŽMENTOVÉ OPATRENIA – INVÁZNE NEPÔVODNÉ DRUHY (IND)

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(iii)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(a)(vi)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(iv)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 [lesy]	súkromní vlastníci lesov a ich združenia	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42; oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(v)	Lesoenvironmentálne platby	súkromní vlastníci lesov, mestské lesy	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]	všetky	lesy	žiadne
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typy území	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
27(1)(c)	Systémy rekvalifikácie v povolaniach mimo morského rybolovu	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
30(2)(a)	Formy akvakultúry zahŕňajúce ochranu a zlepšovanie životného prostredia, prírodných zdrojov, genetickej diverzity a správu krajiny a tradičných rysov akvakultúrnych zón	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
30(2)(d)	Trvalo udržateľná akvakultúra kompatibilná s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia území sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(g)	Rozvíjať, reštrukturalizovať alebo zlepšovať akvakultúrne lokality	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektami v odvetvi rybného hospodárstva	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
38(2)(a)	Výstavba alebo inštalácia statických alebo pohyblivých zariadení zameraných na ochranu a rozvoj vodných živočíchov a rastlín	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
38(2)(b)	Regenerácia vnútrozemských vôd vrátane neresísk a migračných trás pre migrujúce druhy	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
38(2)(c)	Ochrana a zlepšenie životného prostredia v rámci sústavy Natura 2000, keď jej územie priamo súvisí s rybolovnými činnosťami, s výnimkou prevádzkových nákladov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(f)	Ochrana životného prostredia v rybolovných oblastiach, aby sa udržala jeho prítťažnosť, obnova a budovanie pobrežných osád a dedín s rybolovnými činnosťami na ochranu a zlepšenie prírodného a architektonického dedičstva	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 38; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy	odstránenie invázných akvatických rastlín z vodných tokov
odkaz na článok 39	kontrola invázných rastlín (napr. boľševníka obrovského) a prevencia ich ďalšieho rozširovania
odkaz na článok 41	
odkaz na články 46 a 51 – prijímatelia musia rešpektovať krížovú zhadu; platby za kompenzáciu nákladov a ušlé príjmy	kontrola, ničenie a prevencia rozširovania invázných lesných škodcov (napr. podkórneho hmyzu)
odkaz na články 47 a 51 – prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhadu	ničenie invázných rastlinných druhov, ktoré potláčajú pôvodné druhy a biotopy
odkaz na článok 49; musí byť prepojená na lesoenvironmentálne platby	zavedenie preventívnych lesníckych opatrení proti škodcom a schém na ich včasné zistenie (napr. lapače podkórneho hmyzu)
odkaz na článok 57	odstránenie invázných vodných rastlín z vodných tokov v kontexte širšieho programu obnovy životného prostredia
odkaz na články 61–65	manažment invázných druhov na účely dosiahnutia cieľov stratégie miestneho rozvoja, napr. odstránením invázných vodných rastlín alebo rýb z riečnych systémov ako predpokladu ich ďalšieho využitia pre ekoturizmus
žiadne	rekvalifikácia v oblasti obnovy biotopov, stráže ochrany prírody pre územia Natura 2000 vrátane manažmentu IND
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb umiestneným na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	financovanie akvakultúry, ktorá zahŕňa údržbu pôvodnej vegetácie plávajúcích rastlín v rybníkoch, a kontrola invázných druhov rastlín
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb umiestneným na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	financovanie akvakultúry, ktorá zahŕňa údržbu pôvodnej vegetácie plávajúcích rastlín v rybníkoch, a kontrola invázných druhov rastlín
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	financovanie odstraňovania invázných vodných rastlín z akvakultúrnych rybníkov; zlepšenie lokalít vrátane zníženia ich vplyvov na životné prostredie
čl. 37: kolektívne činnosti: musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	podpora partnerstva medzi vedcami a subjektmi v odvetví rybného hospodárstva na účely prevencie šírenia, kontroly a ničenia IND
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	budovanie umelých útesov
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	obnova vnútrozemských vôd vrátane odstránenia migračných bariér pre ryby
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	zlepšenie stavu morských lokalít Natura 2000
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článku 43(3),(4) a 44(4)	diverzifikácia zamestnanosti prostredníctvom tvorby pracovných miest v manažmente chránených území vrátane kontroly IND
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článku 43(3),(4) a 44(4)	ochrana a zlepšenie životného prostredia prostredníctvom kontroly IND, napr. obnova pobrežných pieskových dún odstránením invázných druhov rastlín, obnova vodných ekosystémov odstránením invázných druhov

Fond	Opis	Cieľové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca
2(1)(i) g	Doprava (napr. zníženie environmentálnych vplyvov pozemnej a leteckej dopravy)	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr; prioritá: životné prostredie vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
4(5)	Prevenčia rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“
4(8)	Investície do dopravy, kam patrí zlepšenie transeurópskych sietí a prepojení so sieťou TEN-T; integrované stratégie environmentálne vhodnej dopravy, ktoré prispievajú k zlepšeniu prístupu k službám osobnej a nákladnej dopravy a ich kvality, k dosiahnutiu vyváženejšieho využívania jednotlivých druhov dopravy, k podpore systémov využívajúcich rôzne druhy dopravy a k zníženiu vplyvu na životné prostredie	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(3)a	Dopravné a telekomunikačné služby vo všeobecnom hospodárskom záujme a najmä posilnenie vedľajších dopravných sietí prostredníctvom zlepšenia spojení so sieťami TEN-T, regionálnymi železničnými uzlami, letiskami a prístavmi alebo s multimodálnymi platformami; prostredníctvom zabezpečenia radiálnych spojení s hlavnými železničnými traťami a podpory regionálnych a miestnych vnútrozemských vodných ciest a námornej príbrežnej dopravy	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)b	Pomoc pre rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca.; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(1)d	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom zníženia izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním na: vodné hospodárstvo, energetickú účinnosť, prevenciu rizík a ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
8	Trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilňovanie hospodárskeho rastu, obnova fyzického životného prostredia, opätovný rozvoj opustených priemyselných lokalít, ochrana a rozvoj prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania, miestnej zamestnanosti a rozvoja obcí, ako aj poskytovania služieb obyvateľstvu s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry	
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
samotné nie je oprávnené, no môže byť čiastočne oprávnené, pokiaľ je súčasťou ochranných projektov spadajúcich pod aktivity 12 alebo 13 opísané vyššie a iba ak ide o aktivity spĺňajúce kritériá oprávnenosti LIFE+ podľa článku 3 a nejde o opakujúce sa aktivity	
kontext: výskum	vyvinutie nových opatrení na kontrolu/manažment/odstránenie IND, osobitne v súvislosti s územiaми Natura 2000
kontext: výskum na účely úpravy/zlepšenia dopravnej infraštruktúry a zmiernenia jej vplyvu na územia Natura 2000	vyvinutie nových opatrení na prevenciu rozširovania IND prostredníctvom dopravných sietí

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	jednorazové odstránenie alebo program kontroly IND s významnými nepriaznivými ekonomickými/ sociálnymi/environmentálnymi vplyvmi
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík IND	vypracovanie plánov manažmentu rizík súvisiacich s IND pre všetky lokality Natura 2000 v rámci regiónu (ako súčasť širšieho regionálneho plánu manažmentu rizík)
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia vplyvu IND na územia Natura 2000	vytvorenie regionálnych systémov monitoringu alebo manažmentu IND, napr. systémov na ich včasné odhalenie v prístavoch, na letiskách, pozdĺž dopravných koridorov
kontext: rozvojové plány a opatrenia na manažment rizík IND	vypracovanie plánov manažmentu rizík súvisiacich s IND pre všetky lokality Natura 2000 v rámci regiónu (ako súčasť širšieho regionálneho plánu manažmentu rizík)
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia vplyvu IND na územia Natura 2000	vytvorenie regionálnych systémov monitoringu alebo manažmentu IND, napr. systémov na ich včasné odhalenie v prístavoch, na letiskách, pozdĺž dopravných koridorov
	cezhraničné programy kontroly alebo ničenia IND vrátane vypracovania preventívnych opatrení proti ich šíreniu
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely zmiernenia vplyvu IND na územia Natura 2000	vytvorenie regionálnych cezhraničných monitorovacích systémov na sledovanie IND, ako napr. systémov slúžiacich na včasné zistenie IND v prístavoch, na letiskách a pozdĺž dopravných koridorov
	nadnárodné programy kontroly alebo zneškodňovania IND vrátane vyvíjania opatrení na predchádzanie ich šíreniu
požiadavka: mestské aspekty; kontext: historické/kultúrne dedičstvo	v rámci urbanizovaných území môže podporiť opätovný rozvoj na územiach Natura 2000 (vrátane odstránenia IND) s cieľom podporiť ich miestne využitie a komunitný rozvoj

AKTIVITA 15: IMPLEMENTÁCIA MANAŽMENTOVÝCH SCHÉM A DOHÔD

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(i)	Platby za znevýhodnené prírodné podmienky pre poľnohospodárov v horských oblastiach	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(ii)	Platby v iných ako horských oblastiach so znevýhodnenými prírodnými podmienkami	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iii)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(iv)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 [lesy]	súkromní vlastníci lesov a ich združenia	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42 oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(v)	Lesoenvironmentálne platby	súkromní vlastníci lesov, mestské lesy	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
29(1)(b)	Zavedenie akvakultúrnych metód, ktoré podstatne znižujú negatívny vplyv alebo zlepšujú pozitívne účinky na životné prostredie v porovnaní s bežnou praxou v odvetví akvakultúry	MSP	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
30(2)(a)	Formy akvakultúry zahŕňajúce ochranu a zlepšovanie životného prostredia, prírodných zdrojov, genetickej diverzity a správu krajiny a tradičných rysov akvakultúrnych zón	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
30(2)(d)	Trvalo udržateľná akvakultúra kompatibilná s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia území sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(a)	Udržateľne prispievať k lepšiemu riadeniu alebo ochrane zdrojov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
37(b)	Podporovať metódy alebo zariadenia selektívneho rybolovu a znižovanie vedľajších úlovkov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne
37(c)	Odstraňovať stratený rybársky výstroj z morského dna v rámci obmedzovania neúmyselného lovu	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody	žiadne
37(g)	Rozvíjať, reštrukturalizovať alebo zlepšovať akvakultúrne lokality	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
38(2)(b)	Regenerácia vnútrozemských vôd vrátane neresísk a migračných trás pre migrujúce druhy	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 37; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy; pozri článok 51 nariadenia č. 1782/2003; toto je kompenzačná platba a preto sa nevyžaduje súlad s environmentálnymi kritériami okrem tých, ktoré uvádza legislatíva (vrátane Smernice o vtákoch a Smernice o biotopoch); a štandardov GAEC (ktoré môžu zahŕňať štandardy pre minimálnu úroveň údržby) spojených s platbami z prvého piliera; ďalšie požiadavky na prijímateľov predstavuje napr. požiadavka pokračovať s výrobou najmenej päť rokov, ochranný manažment bude teda závisieť od typu realizovaných poľnohospodárskych aktivít	platby za udržanie tradičných spôsobov hospodárenia na pôde, ktoré umožňujú zachovanie alpských lúk
odkaz na článok 37; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy	podpora udržania tradičných poľnohospodárskych postupov, ktoré umožňujú zachovanie nížinných mokrých lúk, napríklad prostredníctvom ich spásania dobytkom
odkaz na článok 38; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy	podpora chovu horských plemien psov na stráženie čried pred veľkými šelmami
odkaz na článok 39	udržiavanie prirodzených druhov rastlín, ktoré sú vhodnou potravou pre pôvodné druhy živočíchov, najmä v ochranných pásmach území Natura 2000
odkaz na články 46 a 51 – prijímatelia musia rešpektovať krížovú zhodu, platby na kompenzáciu nákladov a ušlý príjem	platby súvisiace s ponechávaním mŕtveho dreva v lesoch, padnutého alebo stojacieho, vrátane kompenzácií za ušlý príjem
odkaz na články 47 a 51 – prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhodu	zlepšenie lesných biotopov obnovou krovitej a bylinnej etáže lesných porastov
odkaz na články 61–65	prebiehajúci manažment na účely dosiahnutia cieľov stratégie miestneho rozvoja, napr. vytvorenie a predaj produktov nepoškodzujúcich prírodu
čl. 29(2): investičná pomoc je obmedzená na mikropodniky, malé a stredné podniky	obnova opustených rybníkov
iba akvakultúrne oblasti	zavedenie dočasných a/alebo územných obmedzení zmeny vodnej hladiny v rybníkoch; platby môžu kompenzovať ekonomickú stratu spôsobenú predĺžením zaplavenia alebo, naopak, vypustenia rybníka
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb miestnym na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	obmedzenie odstraňovania stromov a krov okrem údržby potrebnej infraštruktúry; dočasné obmedzenie kosenia trstových porastov
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	stanovenie minimálnych požiadaviek na údržbu a manažment plávajúcich rastlín a ďalších súvisiacich podmienok
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	podpora využívania vybraných rybolovných metód a zariadení na územiach Natura 2000 prostredníctvom zavedenia ekonomických stimulov
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	prebiehajúce programy odstraňovania strateného rybárskeho výstroja z území Natura 2000 – napr. odstraňovanie pascí na homáre
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	obnova plávajúcej vodnej vegetácie
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	

Fond	Opis	Cieľové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
LIFE+				
Využitie je nepravdepodobné				
RP7				
2(1)(i)f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológie	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
Využitie je nepravdepodobné		
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: výskum	financovanie výskumu efektivity manažmentových dohôd s vlastníkmi pôdy a navrhnutie zlepšenia v budúcnosti

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady

AKTIVITA 16: POSKYTOVANIE SLUŽIEB, NÁHRADA ZA OBMEDZENIE PRÁV A UŠLÝCH PRÍJMOV

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(iii)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(iv)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 [lesy]	súkromní vlastníci lesov a ich združenia	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42; oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(v)	Lesoenvironmentálne platby	súkromní vlastníci lesov, mestské lesy	lesy	spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 42
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
30(2)(a)	Formy akvakultúry zahŕňajúce ochranu a zlepšovanie životného prostredia, prírodných zdrojov, genetickej diverzity a správu krajiny a tradičných rysov akvakultúrnych zón	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
30(2)(d)	Trvalo udržateľná akvakultúra kompatibilná s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia území sústavy Natura 2000 v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS	rybári	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne

LIFE+				
Využitie je nepravdepodobné				
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
Využitie je nepravdepodobné		
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 38; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy	náhrada ušlých príjmov za obmedzenie používania hnojív a pesticídov, pomoc v oblasti marketingu produktov a služieb, ktoré sú v súlade s ochranou druhov a biotopov Natura 2000
odkaz na článok 39	náhrada ušlých príjmov za zachovanie vegetácie významnej pre voľne žijúce živočíchy v ochrannom pásme území Natura 2000, napr. lesných plodín slúžiacich živočíchom ako potrava
odkaz na články 46 a 51 – prijímatelia musia rešpektovať krížovú zhodu; platby za kompenzáciu nákladov a stratu príjmov	kompenzačné platby za udržiavanie otvorených plôch v lesných porastoch alebo kontrola inváznych druhov, ktoré potláčajú pôvodné druhy a vedú k zmenám v ekosystémoch
odkaz na články 47 a článok 51 – prijímateľ musí rešpektovať krížovú zhodu	kompenzačné platby za zachovanie určitého množstva mŕtveho dreva v lesných porastoch
odkaz na články 61–65	kompenzácie za obmedzenie práv na účely dosiahnutia cieľov a monitoringu pokroku stratégie miestneho rozvoja
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb umiestneným na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	obmedzenie hustoty rybej osádky, zavedenie striedania intenzívneho a extenzívneho chovu v rybníkoch počas určitého obdobia (napr. 2 rokov)
kompenzácie sú určené oblastiam s chovom rýb umiestneným na územiach Natura 2000 alebo blízko nich – pozri článok 30(4)(d)	definovanie optimálnej štruktúry a zloženia rybej osádky

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady

AKTIVITA 17: MONITORING A PRIESKUM

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
52(d)	Získavanie a oživovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
37(j)	Podporiť partnerstvo medzi vedcami a subjektmi v odvetví rybného hospodárstva	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológie	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

	Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	odkaz na článok 59	vypracovanie prípravnej štúdie, ktorá pomôže určiť a následne realizovať stratégiu miestneho rozvoja
	odkaz na články 61–65	potenciálne projekty môžu obsahovať okrem iných aktivít komponent monitoringu biodiverzity; vytvorenie monitorovacieho systému pre biodiverzitu na účely naplnenia cieľov a monitorovania realizácie stratégie miestneho rozvoja
	čl. 37: kolektívne činnosti: musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	výskum metód monitoringu vodných druhov vykonávaný formou spolupráce rybárov a vedeckej obce (napr. programy značkovania a vypúšťania rýb)
	LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); Aktivity sú oprávnené, iba ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3, sú v súlade s opatreniami podľa prílohy 1 a nejde o opakujúce sa zásahy	
	kontext: výskum	výskum vedúci k vypracovaniu metód monitoringu a prieskumu druhov a biotopov Natura 2000

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr; priorita: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
4(5)	Prevenca rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete NATURA 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)b	Pomoc pre rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním na vodné hospodárstvo, energetickú účinnosť, prevenciu rizík a ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socio-ekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(1))
6(3)a	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom medziregionálnej spolupráce zameranej na inovácie a znalostnú ekonomiku, ako aj na prevenciu environmentálnych rizík v zmysle článku 5 bodov 1 a 2	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))
6(3)b	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom výmeny skúseností s určováním, odovzdávaním a šírením najlepších postupov okrem iného v oblasti trvalo udržateľného mestského rozvoja, ako sa uvádza v článku 8	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))
6(3)c	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom akcií, ktoré zahŕňajú štúdie, zhromažďovanie údajov, sledovanie a analýzu vývojových trendov v Spoločenstve	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))
ESF		
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia, vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“
3(2)bii	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach budovania kapacít vo výkone politik a programov	regióny cieľa „konvergencia“
KF		
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorít politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. V tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: financovanie vypracovania metód, výkonu a vybavenia na monitoring	podpora vypracovania plánov monitoringu území v kontexte širšie zameraného regionálneho monitoringu životného prostredia, napr. sledovanie indikátorov a vypracovanie správ o pokroku v dosiahnutí cieľa zastavenia úbytku biodiverzity EÚ do roku 2010
kontext: financovanie vypracovania metód, výkonu a vybavenia na monitoring (manažment rizík)	vypracovanie plánov sanácie environmentálnych záťaží (napr. odstránenia úniku ropných a iných chemických látok, ktoré majú nepriaznivý vplyv na územia Natura 2000
kontext: financovanie vypracovania metód, výkonu a vybavenia na monitoring	investície do infraštruktúry pre monitoring, napr. zariadení na diaľkový prieskum Zeme, pevných staníc, rádiotelemetrických zariadení, vytvorenie databáz na uskladnenie údajov
kontext: financovanie vypracovania metód, výkonu a vybavenia na monitoring (manažment rizík)	vypracovanie plánov sanácie environmentálnych záťaží (napr. odstránenia úniku ropných a iných chemických látok, ktoré majú nepriaznivý vplyv na územia Natura 2000
kontext: vypracovanie stratégií/metód monitoringu a prieskumu	vypracovanie cezhraničných (článok 6(1)b) alebo nadnárodných (článok 6(2)b) plánov a systémov monitoringu území Natura 2000, napr. stratégie monitoringu znečistenia vodných tokov alebo pobrežných oblastí
	programy spolupráce na podporu medziregionálnej spolupráce a výmeny informácií na účely vytvorenia regionálnych plánov a aktivít v oblasti monitoringu a prieskumu
kontext: zber údajov a monitoring trendov	
kontext: tréning	zvyšovanie kapacít verejných inštitúcií v oblasti monitoringu a prieskumu – napr. vytvorenie plánov monitoringu prostredníctvom medziodvetvových procesov
kontext: tréning	zvyšovanie kapacít verejných inštitúcií v oblasti vykonávania monitoringu a prieskumu území Natura 2000
	vypracovanie regionálnych plánov monitoringu/prieskumu životného prostredia zahŕňajúceho aj monitoring území Natura 2000; súčasť širšie zameraných programov trvalo udržateľného rozvoja regiónu

AKTIVITA 18: PREVENCIA RIZÍK

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
20(b)(ii)	Zvyšovanie hospodárskej hodnoty lesov	súkromní vlastníci lesov, mestské lesy	lesy	podpora je rôzna, spôsobilosť sa mení podľa typu územia: odkaz na článok 27
20(b)(vi)	Obnova potenciálu poľnohospodárskej produkcie poškodennej prírodnými katastrofami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(a)(iii)	Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES	poľnohospodári	poľnohospodárska pôda	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(a)(iv)	Agroenvironmentálne platby	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(a)(vi)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(vi)	Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení	všetky	lesy	oblasti musia byť určené – odkaz na článok 50
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]	všetky	lesy	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca
2(1)(i) g	Doprava (napr. zníženie environmentálnych vplyvov pozemnej a leteckej dopravy)	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
podrobnosti o obmedzeniach uvádza článok 27	zvyšovanie ekonomickej hodnoty prostredníctvom zlepšenia prevencie rizík – výsadbou prirodzených lesov s vyššou mierou odolnosti
žiadne	zavedenie preventívnych opatrení ochrany pred povodňami prostredníctvom obnovy mokradí a ich manažmentu
odkaz na článok 38; týka sa iba využívanej poľnohospodárskej pôdy	kompensačné platby za vykonávanie osobitného manipulačného režimu vôd na územiach Natura 2000 na účely prevencie vzniku povodní
odkaz na článok 39	agroenvironmentálne platby podporujúce sezónne presuny dobytku medzi pastvinami alebo pasenie v lesných porastoch, ktorým sa znižuje riziko vzniku lesných požiarov odstraňovaním suchej rastlinnej biomasy
odkaz na článok 41	podpora investícií do obnovy mokradí a prevencie povodňových rizík
odkaz na článok 48	
odkaz na článok 49; musí byť prepojené na lesoenvironmentálne platby	
odkaz na články 61–65	vytvorenie systému prevencie a manažmentu rizík prijateľného z hľadiska ochrany biodiverzity na účely dosiahnutia cieľov a monitoringu pokroku stratégie miestneho rozvoja
LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, iba ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3; ide o opatrenia, ktoré sú súčasťou projektov ochrany biotopov alebo druhov a nejde o opakujúce sa zásahy	
kontext: výskum	výskum na účely overenia a zlepšenia plánov prevencie a manažmentu rizík, ich metód a opatrení, osobitne v súvislosti s požiadavkami území Natura 2000
kontext: výskum na účely úpravy/zlepšenia dopravnej infraštruktúry a zmiernenia rizík pre územia Natura 2000	výskum metód znižovania rizík vyplývajúcich pre životné prostredie z dopravy, osobitne pre územia Natura 2000 (napr. znižovanie rizika šírenia IND)

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(5)	Prevenca rizík vrátane vypracovania a realizácie plánov prevencie a vysporiadania sa s prírodnými a technologickými rizikami	regióny cieľa „konvergencia“
4(8)	Investície do dopravy vrátane transeurópskych sietí a integrovaných mestských stratégií čistejestskej hromadnej dopravy, ktoré prispievajú k zníženiu environmentálnych vplyvov	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)a	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä stimulácia investícií do obnovy fyzického životného prostredia vrátane kontaminovaných a dezertifikovaných pôd a opustených priemyselných lokalít	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete Natura 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)e	Životné prostredie a prevencia rizík: príprava plánov a opatrení zameraných na prevenciu prírodných (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a povodne) a technických rizík a vysporiadanie sa s nimi	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)b	Pomoc pre rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom: podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním na vodné hospodárstvo, energetickú účinnosť, prevenciu rizík a ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)d	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva a strategickú integráciu rozvojových zón na nadnárodnom základe	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
ESF		
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia, vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“
3(2)bii	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach budovania kapacít vo výkone politik a programov	regióny cieľa „konvergencia“
KF		
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	podpora vytvorenia plánov a opatrení na prevenciu rizík na územiach Natura 2000, ako napr. ničivých požiarov, únikov ropných látok pri vodnej doprave a pod.
kontext: prispôsobenie/zlepšenie dopravnej infraštruktúry na účely obmedzenia rizík pre územia Natura 2000	vypracovanie plánov zníženia environmentálnych rizík spojených s dopravou (ako napr. znečistenie vnútrozemských vôd, únik ropných látok, zavlčenie IND atď.)
	obnova biotopov, ktorá prispeje k zlepšeniu stavu lokality Natura 2000 a zároveň prispeje k trvalo udržateľnému rozvoju územia
	vybudovanie infraštruktúry určenej na manažment rizík – napr. odstraňovanie IND z nákladných plavidiel; vybavenie na likvidáciu únikov chemických alebo ropných látok
	podpora vytvorenia plánov a opatrení na prevenciu rizík na územiach Natura 2000, ako napr. ničivých požiarov, únikov ropných látok pri vodnej doprave a pod.
	podpora vytvorenia cezhraničných plánov a opatrení na prevenciu rizík na územiach Natura 2000, ako napr. ničivých požiarov, únikov ropných látok pri vodnej doprave a pod.
musí ísť o územia priliehajúce k vodným tokom/mokradiam/pobrežným zónam	podpora vytvorenia nadnárodných plánov a opatrení na prevenciu rizík spojených s vodnou dopravou, ako napr. úniku ropných látok atď.
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	podpora vytvárania nadnárodných plánov a opatrení na prevenciu rizík spôsobených urbanizáciou, napr. vplyvu urbanizácie na lokality Natura 2000 nachádzajúce sa v blízkosti sídiel
kontext: tréning	zvyšovanie kapacít verejných inštitúcií v oblasti tvorby plánov manažmentu rizík
kontext: tréning	zvyšovanie kapacít verejných inštitúcií v oblasti vykonávania regionálneho manažmentu rizík
	vytvorenie regionálnych kapacít na včasný zásah proti environmentálnym rizikám postihujúcim územia Natura 2000, ako napr. úniky chemických látok, záplavy, lesné požiare, lavíny atď.

AKTIVITA 19: DOZOR NA ÚZEMIACH

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
Využitie je nepravdepodobné				
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
Využitie je nepravdepodobné		
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
Využitie je nepravdepodobné		

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na články 61–65	prebiehajúci dozor na územiach, ktorý je nevyhnutný na naplnenie cieľov a monitoring pokroku stratégie miestneho rozvoja

kontext: výskum/súčasť výskumného projektu	výskumný projekt, ktorý o. i. zahŕňa prebiehajúci dozor na územiach počas určitého obdobia v závislosti od cieľov projektu

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady

AKTIVITA 20: OBSTARANIE INFORMAČNÝCH MATERIÁLOV A PUBLIKÁCIÍ

Fond	Opis	Cieľové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
20(a)(i)	Odborné vzdelávanie a informačné aktivity vrátane šírenia vedeckých poznatkov a inovačných postupov pre osoby pôsobiace v poľnohospodárskom a potravinárskom odvetví a v odvetví lesného hospodárstva	poľnohospodári, lesníci	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(a)(iii)	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(d)	Získavanie a oživovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti	žiadne
EFRH				
37(i)	Zlepšiť odborné zručnosti alebo vyvinúť nové metódy a nástroje odbornej prípravy	rybári, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
44(1)(b)	Reštrukturalizácia a presmerovanie hospodárskych činností, najmä na podporu ekoturistiky, za predpokladu, že tieto činnosti nebudú mať za následok zvýšenie rybolovného úsilia	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(h)	Podpora medziregionálnej a nadnárodnej spolupráce medzi skupinami aktívnymi v rybolovných oblastiach, najmä prostredníctvom budovania sietí a šírenia najlepších postupov	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(i)	Získavanie zručností a pomoc pri príprave a vykonávaní stratégie miestneho rozvoja	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
2(1)(i)f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológie	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca
2(1)(i)g	Doprava (napr. zníženie environmentálnych vplyvov pozemnej a leteckej dopravy)	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
článok 21: podpora sa nevzťahuje na vzdelávacie kurzy, ktoré sú súčasťou bežných programov alebo systémov vzdelávania poľnohospodárov a lesníkov na strednom alebo vyššom stupni vzdelávania	vypracovanie tréningových materiálov pre poľnohospodárov a lesníkov opisujúcich poľnohospodárske a lesnícke metódy, ktoré sú v súlade s ochranou medveďa
odkaz na článok 55	propagácia území Natura 2000 prostredníctvom brožúr pre turistov
odkaz na článok 57	
odkaz na článok 59	obstaranie tréningových materiálov pre získavanie zručností
odkaz na články 61–65	vytvorenie akýchkoľvek informačných materiálov potrebných na realizáciu stratégie miestneho rozvoja (napr. propagácia regiónu v súvislosti s územiami Natura 2000)
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	vypracovanie tréningových materiálov o sústave Natura 2000 pre rybárov
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	propagácia a vytvorenie environmentálne vhodných výrobkov viazaných na územia Natura 2000
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	výroba informačných materiálov pre potreby tréningov o možnostiach zamestnania sa na území Natura 2000
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	financovanie spolupráce a výmeny informácií o najlepších postupoch chovu a lovu rýb z hľadiska potrieb Natura 2000
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	príprava informácií na vypracovanie stratégie miestneho rozvoja
LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 10); aktivity sú oprávnené, iba ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3, sú v súlade s opatreniami podľa prílohy 1 a nejde o opakujúce sa zásahy	
kontext: výskum	výskumné projekty, ktoré vedú k vytvoreniu informačných materiálov a návrhu nových a efektívnejších metód komunikácie (napr. interaktívne vzdelávanie o flóre a faune)
kontext: výskum na účely úpravy/zlepšenia dopravnej infraštruktúry a zmiernenia rizík pre územia Natura 2000	výskumné projekty, ktoré zahŕňajú vytvorenie informačných materiálov o environmentálne vhodnej doprave vrátane súvislosti so sústavou Natura 2000

Fond	Opis	Územné obmedzenia	
EFRR			
4(2)	Informačná spoločnosť, kam patrí rozvoj infraštruktúry elektronickej komunikácie, činnosti miestneho charakteru, služieb a aplikácií, zlepšovanie bezpečného prístupu k on-line verejným službám a ich rozvoj; pomoc a služby pre MSP s cieľom pomôcť im zavádzať a efektívne využívať informačné a komunikačné technológie (IKT) či využívať nové poznatky	regióny cieľa „konvergencia“	
4(6)	Cestovný ruch, kam patrí podpora prírodného bohatstva ako potenciálu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu; ochrana a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja; pomoc zameraná na zlepšenie poskytovania služieb cestovného ruchu prostredníctvom nových služieb s vyššou pridanou hodnotou a na podporu nových foriem cestovného ruchu, ktoré majú vyšší potenciál trvalej udržateľnosti	regióny cieľa „konvergencia“	
4(10)	Investície do vzdelávania vrátane investícií do odborného vzdelávania a prípravy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu atraktivity a kvality života	regióny cieľa „konvergencia“	
5(2)f	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä ochrana a skvalitňovanie prírodného a kultúrneho bohatstva v záujme podpory socio-ekonomického rozvoja a podpora prírodného a kultúrneho bohatstva ako základu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“	
6(1)a	Cezhraničná spolupráca: podpora podnikania a hlavne rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)záver	Cezhraničná spolupráca: EFRR môže podporovať právnu a administratívnu spoluprácu, integráciu cezhraničných trhov práce, miestne iniciatívy v oblasti zamestnanosti, rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí, odbornú prípravu a sociálnu inklúziu, ako aj spoločné využívanie ľudských zdrojov a zariadení v oblasti VaTR	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(1)e	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom rozvoja spolupráce, kapacity a spoločného využívania infraštruktúr, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
6(2)d	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním najmä na tieto prioritné oblasti: trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilnenie polycentrického rozvoja na nadnárodnej, národnej a regionálnej úrovni s jasným nadnárodným vplyvom. Akcie môžu zahŕňať tvorbu a zlepšenie mestských sietí a prepojení medzi mestom a vidiekom; stratégie na riešenie spoločných problémov mesta a vidieka; ochranu a propagáciu kultúrneho dedičstva a strategickú integráciu rozvojových zón na nadnárodnom základe	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))	
10	Geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti: financovanie investícií zameraných na zlepšenie dostupnosti, podporu a rozvoj hospodárskych činností súvisiacich s kultúrnym dedičstvom a prírodným bohatstvom, presadzovanie trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a podnecovanie trvalo udržateľného cestovného ruchu	iba geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti	
ESF			
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia, vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“	
3(2)bii	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach budovania kapacít vo výkone politik a programov	regióny cieľa „konvergencia“	
KF			
Využitie je nepravdepodobné			

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: systémy/zariadenia na prenos informácií o lokalitách Natura 2000	obstaranie IT vybavenia a organizácia/prevádzka internetových informačných centier a databáz
kontext: propagácia/rozvoj cestovného ruchu	vytvorenie informačných materiálov na propagáciu ekoturizmu na územiach Natura 2000
kontext: vzdelávanie	vytvorenie informačných zdrojov na podporu využitia lokality Natura 2000 v regionálnych vzdelávacích programoch
kontext: prírodné/kultúrne dedičstvo a cestovný ruch	vytvorenie informačných materiálov na propagáciu ekoturizmu na územiach, ktoré sú významné z hľadiska zachovania prírodného/kultúrneho dedičstva
kontext: tvorba pracovných miest (napr. v cestovnom ruchu)	vytvorenie informačných materiálov pre cezhraničné sústavy území Natura 2000 na účely ich širšej propagácie v ekoturizme
kontext: rozvíjanie iniciatív na podporu zamestnanosti a tréningových aktivít	
kontext: rozvíjanie iniciatív na podporu zamestnanosti a tréningových aktivít	vytvorenie informačných zdrojov na podporu zapojenia lokality Natura 2000 do cezhraničných vzdelávacích programov
kontext: cezhraničné iniciatívy pre vzdelávanie (vzdelávanie)	vytvorenie informačných zdrojov na podporu zapojenia lokality Natura 2000 do cezhraničných programov podpory zdravia, kultúry a vzdelávania
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	vydanie informačných a propagačných materiálov týkajúcich sa lokalít Natura 2000, ktoré sa nachádzajú v blízkosti sídiel a majú veľký význam z hľadiska zachovania kultúrneho dedičstva na nadnárodnej úrovni
	vytvorenie informačných materiálov na propagáciu ekoturizmu na územiach Natura 2000
kontext: tréning	vytvorenie informačných zdrojov pre programy budovania kapacít a tréningové programy zamerané na pracovníkov verejnej správy
kontext: tréning	

AKTIVITA 21: TRÉNINGY A VZDELÁVANIE

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
20(a)(i)	Odborné vzdelávanie a informačné aktivity, vrátane šírenia vedeckých poznatkov a inovačných postupov, pre osoby pôsobiace v poľnohospodárskom a potravinárskom odvetví a v odvetví lesného hospodárstva	poľnohospodári, lesníci	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(c)	Opatrenie na vzdelávanie a informovanie hospodárskych subjektov, ktoré pôsobia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3	všetky (vo vidieckych oblastiach)	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
52(d)	Získavanie a oživovanie zručností s cieľom pripraviť a realizovať stratégiu miestneho rozvoja	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke oblasti	žiadne
EFRH				
27(1)(a)	Diverzifikácia činností s cieľom podporiť rast počtu pracovných miest pre rybárov	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
27(1)(c)	Systémy rekvalifikácie v povolaniach mimo morského rybolovu	rybári	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
37(i)	Zlepšiť odborné zručnosti alebo vyvinúť nové metódy a nástroje odbornej prípravy	rybári, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
44(1)(b)	Reštrukturalizácia a presmerovanie hospodárskych činností, najmä na podporu ekoturistiky, za predpokladu, že tieto činnosti nebudú mať za následok zvýšenie rybolovného úsilia	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(i)	Získavanie zručností a pomoc pri príprave a vykonávaní stratégie miestneho rozvoja	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
článok 21: podpora sa nevzťahuje na vzdelávacie kurzy, ktoré sú súčasťou bežných programov alebo systémov vzdelávania poľnohospodárov a lesníkov na strednom alebo vyššom stupni vzdelávania	tréningy a výchova vo vzťahu k inovatívnym poľnohospodárskym postupom šetrným k prírode; marketing produktov vyrábaných na územiach Natura a pod.
odkaz na článok 57	tréningy na podporu starostlivosti a ochrany vidieckeho dedičstva
odkaz na článok 58; môže sa použiť iba pre opatrenia osi 3	tréningy na podporu rozvoja aktivít v ekoturistike
odkaz na článok 59	tréning na podporu implementácie stratégie miestneho rozvoja – napr. tréning marketingu produktov vyrobených na území Natura 2000, alebo tréning v oblasti rozvoja aktivít v ekoturistike
odkaz na články 61–65	rôzne tréningy potrebné na realizáciu stratégie miestneho rozvoja (napr. regionálna propagácia vo vzťahu k územiám Natura 2000)
žiadne	tréning na podporu diverzifikácie aktivít – napr. tréning manažmentu malých podnikov v oblasti ekoturizmu alebo tréning v oblasti manažmentu ochrany prírody
žiadne	tréning na podporu diverzifikácie aktivít – napr. tréning manažmentu malých podnikov v oblasti ekoturizmu alebo tréning v oblasti manažmentu ochrany prírody
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	tréning na podporu diverzifikácie aktivít – napr. tréning manažmentu malých podnikov v oblasti ekoturizmu alebo tréning v oblasti manažmentu ochrany prírody; tréningové programy vykonávané v partnerstve subjektov pôsobiacich v odvetví rybolovu a vo vedeckej obci – napr. kurzy určovania rýb a vtákov na účely podpory ekoturizmu a súčasnej pomoci pri vedeckom monitoringu
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	tréningy na podporu angažovanie rybárov v ekoturistických aktivitách na územiach Natura 2000
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	tvorba pracovných príležitostí v manažmente území Natura 2000 podporená adekvátnym vzdelávaním a tréningami
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	tréning a vzdelávanie na účely prípravy a realizácie rozvojovej stratégie
LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, iba ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 a nejde o opakujúce sa zásahy	

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(6)	Cestovný ruch, kam patrí podpora prírodného bohatstva ako potenciálu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu; ochrana a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja; pomoc zameraná na zlepšenie poskytovania služieb cestovného ruchu prostredníctvom nových služieb s vyššou pridanou hodnotou a na podporu nových foriem cestovného ruchu, ktoré majú vyšší potenciál trvalej udržateľnosti	regióny cieľa „konvergencia“
4(10)	Investície do vzdelávania vrátane investícií do odborného vzdelávania a prípravy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu atraktivity a kvality života	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)f	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä ochrana a skvalitňovanie prírodného a kultúrneho bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a podpora prírodného a kultúrneho bohatstva ako základu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)a	Cezhraničná spolupráca: podpora podnikania a hlavne rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(1)záver	Cezhraničná spolupráca: EFRR môže podporovať právnu a administratívnu spoluprácu, integráciu cezhraničných trhov práce, miestne iniciatívy v oblasti zamestnanosti, rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí, odbornú prípravu a sociálnu inklúziu, ako aj spoločné využívanie ľudských zdrojov a zariadení v oblasti VaTR	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)b	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním na vodné hospodárstvo, energetickú účinnosť, prevenciu rizík a ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)d	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním na vodné hospodárstvo, energetickú účinnosť, prevenciu rizík a ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(3)a	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom medziregionálnej spolupráce zameranej na inovácie a znalostnú ekonomiku, ako aj na prevenciu environmentálnych rizík v zmysle článku 5 bodov 1 a 2	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))
6(3)b	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom výmeny skúseností s určovaním, odovzdávaním a šírením najlepších postupov okrem iného v oblasti trvalo udržateľného mestského rozvoja, ako sa uvádza v článku 8	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))
6(3)c	Posilnenie účinnosti regionálnej politiky podporou medziregionálnej spolupráce prostredníctvom akcií, ktoré zahŕňajú štúdie, zhromažďovanie údajov, sledovanie a analýzu vývojových trendov v Spoločenstve	európska územná spolupráca – medziregionálna spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň tri krajiny, pričom dve sú členskými štátmi (pozri článok 19(2))
ESF		
3(1)aii	Zvyšovanie prispôsobivosti pracovníkov a podnikov napr. prostredníctvom rozvoja špecifických služieb zamestnanosti, odbornej prípravy a podpory služieb pre pracovníkov vrátane preloženia pracovníkov na iné pozície v kontexte reštrukturalizácie podniku a sektora	
3(2)bi	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach správnej politiky a programov, monitorovania a hodnotenia, vrátane prostredníctvom štúdií, štatistiky a odborného poradenstva, podpora medzirezortnej koordinácie a dialógu medzi príslušnými štátnymi a súkromnými orgánmi	regióny cieľa „konvergencia“
3(2)bii	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívnosti verejnej správy a verejnoprospešných služieb v otázkach budovania kapacít vo výkone politik a programov	regióny cieľa „konvergencia“
KF		
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prispievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: propagácia/rozvoj cestovného ruchu	tréningové programy na podporu rozvoja cestovného ruchu v oblastiach, ktoré sa v minulosti zameriavali na iné typy aktivít (napr. v tradične priemyselných oblastiach, v ktorých je priemyselná výroba v súčasnosti v útlme); tréning sa môže zameriavať na potenciálnych poskytovateľov služieb v oblasti cestovného ruchu
	vzdelávanie v trvalo udržateľnom manažmente prispievajúce k zlepšovaniu kvality života a životného prostredia
kontext: prírodné/kultúrne dedičstvo a cestovný ruch	tréningové programy na podporu rozvoja cestovného ruchu na územiach s veľkým významom z hľadiska zachovania prírodného/kultúrneho dedičstva; tréning sa môže zamerať na poskytovateľov vysokokvalitných služieb v oblasti cestovného ruchu
kontext: tvorba pracovných miest (napr. v cestovnom ruchu)	vypracovanie cezhraničných tréningových a vzdelávacích programov založených na výmene skúseností osobitne v oblasti rozvoja ekoturizmu na územiach Natura 2000
	
	poskytovanie tréningov na podporu cezhraničných trhov práce v súvislosti s manažmentom území Natura 2000, napr. tréningov zameraných na prírodu blízke lesné hospodárstvo
musí ísť o územia priliehajúce k vodným tokom/mokradiam/ pobrežným zónam	tréningy v oblasti manažmentu medzinárodných povodí riek a morských zdrojov (súvisiacich s manažmentom území Natura 2000)
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	tréningové a vzdelávacie programy týkajúce sa podpory a propagácie ochrany lokalít Natura 2000, ktoré sa nachádzajú v blízkosti sídiel a majú nadnárodný význam z hľadiska kultúrneho dedičstva
	tréningové programy pre regionálne a miestne orgány zamerané na prevenciu rizík, výmenu skúseností a najlepšej praxe, vypracovanie štúdií a zber dát v súvislosti s manažmentom biodiverzity a území Natura 2000
kontext: tvorba pracovných miest (napr. pri sektorovej reštrukturalizácii)	tréningy pre zamestnancov sektorov podliehajúcich reštrukturalizácii na účely poskytnutia alternatívneho zamestnania v environmentálne vhodných podnikoch súvisiacich s územiami Natura 2000 (napr. produkcia výrobkov šetrných k lokalitám Natura 2000)
	tréningy správneho manažmentu území Natura 2000 pre orgány verejnej správy – môžu zahŕňať výmenu skúseností a príkladov najlepšej praxe medzi členskými štátmi
	tréningy riadenia projektov ochrany prírody pre zamestnancov verejnej správy
	
	tréningy ako menší komponent investičných projektov na budovanie infraštruktúry – napr. tréning miestnych obyvateľov v efektívnom využívaní vodných zdrojov ako súčasť projektu výstavby vodohospodárskej infraštruktúry

AKTIVITA 22: VYBAVENIE NA PODPORU NÁVŠTEVNOSTI A UVEDOMENIE SI VÝZNAMU ÚZEMÍ NATURA 2000

Fond	Opis	Cieľové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(vi)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]	všetky	lesy	žiadne
52(a)(i)	Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	poľnohospodári a členovia ich domácností	opatrenie nie je špecifické pre typy území	žiadne
52(a)(iii)	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
44(1)(b)	Reštrukturalizácia a presmerovanie hospodárskych činností, najmä na podporu ekoturistiky, za predpokladu, že tieto činnosti nebudú mať za následok zvýšenie rybolovného úsilia	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(e)	Podpora malých rybolovných oblastí a infraštruktúry a služieb súvisiacich s cestovným ruchom v prospech spoločenstiev malých rybolovných oblastí	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky oprávnené	žiadne
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(2)	Informačná spoločnosť, kam patrí rozvoj infraštruktúry elektronickej komunikácie, činnosti miestneho charakteru, služieb a aplikácií, zlepšovanie bezpečného prístupu k on-line verejným službám a ich rozvoj; pomoc a služby pre MSP s cieľom pomôcť im zavádzať a efektívne využívať informačné a komunikačné technológie (IKT) či využívať nové poznatky	regióny cieľa „konvergencia“
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr; prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
4(6)	Cestovný ruch, kam patrí podpora prírodného bohatstva ako potenciálu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu; ochrana a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja; pomoc zameraná na zlepšenie poskytovania služieb cestovného ruchu prostredníctvom nových služieb s vyššou pridanou hodnotou a na podporu nových foriem cestovného ruchu, ktoré majú vyšší potenciál trvalej udržateľnosti	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete Natura 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácií vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencioschopnosť a zamestnanosť“
5(2)f	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä ochrana a skvalitňovanie prírodného a kultúrneho bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a podpora prírodného a kultúrneho bohatstva ako základu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu	regióny cieľa „regionálna konkurencioschopnosť a zamestnanosť“
6(1)a	Cezhraničná spolupráca: podpora podnikania a hlavne rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
10	Geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti: financovanie investícií zameraných na zlepšenie dostupnosti, podporu a rozvoj hospodárskych činností súvisiacich s kultúrnym dedičstvom a prírodným bohatstvom, presadzovanie trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a podnecovanie trvalo udržateľného cestovného ruchu	iba geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prispievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 41	vytvorenie a inštalácia výstražných a informačných značiek na územiach Natura 2000
odkaz na článok 49; musí byť prepojená na lesoenvironmentálne platby	
odkaz na článok 53	podpora zlepšenia zariadení pre návštevníkov na územiach Natura 2000 na poľnohospodárskom pôdnom fonde na účely podpory ekoturistiky
odkaz na článok 55	budovanie zariadení na podporu návštevnosti území Natura 2000, ako napr. chodníkov a značiek
odkaz na články 61–65	umiestnenie zariadení pre návštevníkov území Natura 2000 na podporu návštevnosti územia a jeho využitia v súlade s cieľmi stratégie miestneho rozvoja
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	propagácia ekoturizmu prostredníctvom podpory zariadení pre návštevníkov území Natura 2000 – napr. náučných chodníkov, odpočinkových miest a pod.
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	obstaranie zariadení pre ekoturistické aktivity v morských a pobrežných oblastiach, ako napr. značenia, orientačných tabúľ, prístreškov, mól a pod.

LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, iba ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 a nejde o ťažkú infraštruktúru (EFRR) ani o údržbu zariadení	
---	--

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
kontext: systémy/zariadenia na prenos informácií o lokalitách Natura 2000	vytvorenie internetových stránok a databáz, ktoré sa môžu použiť na propagáciu cestovného ruchu na územiach Natura 2000
kontext: propagácia/rozvoj cestovného ruchu	budovanie zariadení pre návštevníkov napr. parkovísk, siete chodníkov, mól, informačných centier
kontext: prírodné/kultúrne dedičstvo a cestovný ruch	
kontext: tvorba pracovných miest (napr. v cestovnom ruchu)	
	investície zamerané na zlepšenie dostupnosti území Natura 2000 pre turistov, napr. inštalácia rámp a chodníkov pre ľudí s invalidným vozíkom
	vybudovanie zariadení/komplexov pre návštevníkov území Natura 2000 – napr. regionálnych environmentálnych centier so vzdelávacími materiálmi súvisiacimi s Natura 2000

AKTIVITA 23: NÁKUP PÔDY VRÁTANE KOMPENZÁCIÍ ZA OBMEDZENIE ROZVOJA

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy územia	Územné obmedzenie
EPFRV				
	Teoreticky možné v rámci financovania aktivít spadajúcich pod ktorýkoľvek z článkov nariadenia okrem obmedzení uvedených v článku 71(3)(c)	závisí od špecifického článku	závisí od špecifického článku	
EFRH				
Využitie je nepravdepodobné				

LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky	
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
	Teoreticky možné v rámci financovania aktivít spadajúcich pod ktorýkoľvek z článkov nariadenia okrem všeobecných obmedzení uvedených v nariadení a špecifických limitov podľa článku 7(b)	
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorít politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblastí transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
<p>nákup pôdy je zvyčajne možný, ak predstavuje menej ako 10 % celkových nákladov na danú činnosť; vo výnimočných prípadoch môže byť toto percento vyššie, pokiaľ sa viaže na činnosti súvisiace s ochranou životného prostredia – pozri článok 71(3)(c)</p>	

<p>LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, iba ak spĺňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 alebo ide o náhradu za zmenu užívania (okrem rozvoja vidieka), no nejde o náhradu za obmedzenie práv na rozvoj (výstavbu); podmienky výkupu pozemkov pozri v prílohe 1 bode (j)</p>	<p>nákup pôdy s cieľom umožniť obnovu povodia rieky</p>
---	---

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady

AKTIVITA 24: INFRAŠTRUKTÚRA A VYBAVENIE POTREBNÉ NA OBNOVU BIOTOPOV ALEBO DRUHOV

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(vi)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]	všetky	lesy	žiadne
52(b)(iii)	Zachovanie a skvalitňovanie vidieckeho dedičstva	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
37(g)	Rozvíjať, reštrukturalizovať alebo zlepšovať akvakultúrne lokality	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne
38(2)(b)	Regenerácia vnútrozemských vôd vrátane neresísk a migračných trás pre migrujúce druhy	rybári, iné	vnútrozemské vody	žiadne
38(2)(c)	Ochrana a zlepšenie životného prostredia v rámci sústavy Natura 2000, keď jej územie priamo súvisí s rybolovnými činnosťami, s výnimkou prevádzkových nákladov	rybári, iné	pobrežné, morské, vnútrozemské vody, mokrade	žiadne

LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky	žiadne
RP7				
2(1)(i) f	Životné prostredie, napr. klimatické zmeny, znečistenie a environmentálne riziká; ochrana a udržateľné využívanie prírodných a človekom vytvorených zdrojov (napr. ochrana a manažment biodiverzity); životné prostredie a technológia	všetky možné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	medzinárodná spolupráca

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr, priorita: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)a	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä stimulácia investícií do obnovy fyzického životného prostredia vrátane kontaminovaných a dezertifikovaných pôd a opustených priemyselných lokalít	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete Natura 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
8	Trvalo udržateľný mestský rozvoj: posilňovanie hospodárskeho rastu, obnova fyzického životného prostredia, opätovný rozvoj opustených priemyselných lokalít, ochrana a rozvoj prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania, miestnej zamestnanosti a rozvoja obcí, ako aj poskytovania služieb obyvateľstvu s prihliadnutím na zmeny demografickej štruktúry	
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 41	podpora budovania infraštruktúry na ochranu stád pred veľkými šelmami, napr. elektrických oplôtok
odkaz na článok 49; musí byť prepojená na lesoenvironmentálne platby	podpora budovania infraštruktúry na obnovu biotopov, napr. škôlok na pestovanie pôvodných druhov rastlín v rámci obnovného projektu
odkaz na článok 57	inštalácia infraštruktúry na podporu rekolonizácie vzácnymi druhmi, ako napr. hniezdných podložiek, búdok a pod.
odkaz na články 61–65	budovanie infraštruktúry na obnovu biotopov a druhov na účely dosiahnutia cieľov stratégie miestneho rozvoja
čl. 37: kolektívne činnosti musia byť vykonávané za aktívnej podpory samotných subjektov alebo organizácií konajúcich v mene výrobcov alebo iných organizácií uznaných členským štátom	zavedenie infraštruktúry na zmiernenie rušivých vplyvov na pôvodné druhy, ktoré súvisia s akvakultúrnymi lokalitami (opatrenia na obmedzenie rušenia hniezdiacich vtákov)
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	úprava vodných tokov vybudovaním infraštruktúry na reguláciu výšky vodnej hladiny na účely umožnenia migrácie rýb a zlepšenia vodného ekosystému
čl. 38(3): akcie musia byť vykonávané verejnými alebo poloverejnými orgánmi, uznanými obchodnými organizáciami alebo inými orgánmi vymenovanými na tento účel členským štátom	
	
LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); aktivity sú oprávnené, iba ak splňajú kritériá pridanej hodnoty podľa článku 3 a ide o opatrenia, ktoré sú súčasťou projektov ochrany biotopov alebo druhov	
kontext: súčasť vybavenia/infraštruktúry potrebnej na výskum	

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	diverzifikácia regionálnej ekonomiky prostredníctvom budovania zariadení na zlepšenie komerčného využitia niektorých území Natura 2000 – napr. chovných a rehabilitačných staníc pre chránené druhy živočíchov, ktoré môžu byť centrom záujmu ekoturistických aktivít
	financovanie infraštruktúry nevyhnutnej na obnovu lokalít Natura 2000 a/alebo území, ktoré súvisia s ich manažmentom
	budovanie čistiarní odpadových vôd v prístavoch s cieľom prevencie zavlčenia IND vodnou dopravou; umiestnenie fyzických zábran v sladkej vode na zabránenie šírenia IND z jedného vodného útvaru do druhého
	budovanie infraštruktúry na čistenie vôd majúci cezhraničný vplyv na účely zlepšenia kvality vody (a tým zlepšenia kvality biotopov) na územiach Natura 2000
požiadavka: mestské aspekty; kontext: historické/kultúrne dedičstvo	budovanie infraštruktúry na čistenie dopadových vôd na účely zlepšenia kvality vody (a tým zlepšenia kvality biotopov) na územiach Natura 2000
	budovanie infraštruktúry na čistenie odpadových vôd na účely zlepšenia kvality vody (a tým zlepšenia kvality biotopov) na územiach Natura 2000

AKTIVITA 25: INFRAŠTRUKTÚRA PRE NÁVŠTEVNÍKOV

Fond	Opis	Cielové skupiny	Typy území	Územné obmedzenie
EPFRV				
36(a)(vi)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [poľnohospodárska pôda]	poľnohospodári, užívatelia pôdy	poľnohospodárska pôda	žiadne
36(b)(vii)	Podpora pri neproduktívnych investíciách [lesy]	všetky	lesy	žiadne
52(a)(i)	Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	poľnohospodári a členovia ich domácností	opatrenie nie je špecifické pre typy území	žiadne
52(a)(iii)	Podpora činností v oblasti cestovného ruchu	všetky	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	žiadne
63	Leader	všetky (vo vidieckych oblastiach)	všetky vidiecke územia	žiadne
EFRH				
44(1)(b)	Reštrukturalizácia a presmerovanie hospodárskych činností, najmä na podporu ekoturistiky, za predpokladu, že tieto činnosti nebudú mať za následok zvýšenie rybolovného úsilia	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(c)	Diverzifikácia činností prostredníctvom podpory rastu pracovných príležitostí pre rybárov vytváraním dodatočných pracovných miest mimo odvetvia rybného hospodárstva	pracovníci v rybolove a súvisiacich sektoroch	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
44(1)(e)	Podpora malých rybolovných oblastí a infraštruktúry a služieb súvisiacich s cestovným ruchom v prospech spoločstiev malých rybolovných oblastí	verejná správa, MSP, iné	opatrenie nie je špecifické pre typ územia	odkaz na článok 43(3),(4)
LIFE+				
3	Kritériá oprávnenosti	všetky oprávnené	všetky	žiadne
RP7				
Využitie je nepravdepodobné				

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
odkaz na článok 41	podpora investícií do značenia, informačných a orientačných tabúl, prístreškov
odkaz na článok 49; musí byť prepojená na lesoenvironmentálne platby	
odkaz na článok 53	investície do infraštruktúry, ktoré umožňujú diverzifikáciu turistických aktivít, napr. budovania informačných centier s možnosťou ubytovania atď.
odkaz na článok 55	
odkaz na články 61–65	rozvoj infraštruktúry pre návštevníkov na podporu cieľov miestneho rozvoja
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	vybudovanie infraštruktúry na zabezpečenie prístupu verejnosti a podporu cestovného ruchu, napr. móla pre výletné lode
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	vybudovanie informačných centier pre návštevníkov na územiach Natura 2000 na účely zlepšenia možností ich komerčného využitia
podrobnosti o požiadavkách na oblasti a prijímateľov pomoci pozri v článkoch 43(3),(4) a 44(4)	vybudovanie infraštruktúry pre turistov, ako napr. značenia, chodníkov pre peších aj cyklistov, informačných centier atď.
LIFE+ nesmie financovať opatrenia, ktoré patria medzi kritériá oprávnenosti iných finančných nástrojov alebo dostávajú finančnú pomoc na rovnaký účel z iných finančných nástrojov Spoločenstva (pozri článok 9); možné je len financovanie budovania a obnovy drobnej infraštruktúry, ak sú tieto opatrenia súčasťou projektu na ochranu biotopov alebo druhov	

Fond	Opis	Územné obmedzenia
EFRR		
4(4)	Podpora modernizácie a diverzifikácie regionálnych ekonomických štruktúr, prioritá: životné prostredie, vrátane podpory biodiverzity a ochrany prírody, vrátane investícií do lokalít siete Natura 2000	regióny cieľa „konvergencia“
4(6)	Cestovný ruch, kam patrí podpora prírodného bohatstva ako potenciálu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu; ochrana a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja; pomoc zameraná na zlepšenie poskytovania služieb cestovného ruchu prostredníctvom nových služieb s vyššou pridanou hodnotou a na podporu nových foriem cestovného ruchu, ktoré majú vyšší potenciál trvalej udržateľnosti	regióny cieľa „konvergencia“
4(10)	Investície do vzdelávania vrátane investícií do odborného vzdelávania a prípravy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu atraktivity a kvality života	regióny cieľa „konvergencia“
5(2)b	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä podpora rozvoja infraštruktúry súvisiacej s biodiverzitou a investícií do lokalít siete Natura 2000 tam, kde táto podpora prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju a/alebo diverzifikácii vidieckych oblastí	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
5(2)f	Životné prostredie a prevencia rizík, a najmä ochrana a skvalitňovanie prírodného a kultúrneho bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a podpora prírodného a kultúrneho bohatstva ako základu rozvoja trvalo udržateľného cestovného ruchu	regióny cieľa „regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“
6(1)a	Cezhraničná spolupráca: podpora podnikania a hlavne rozvoja MSP, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(1)b	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom podpory a zlepšenia spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(1)e	Rozvoj cezhraničných hospodárskych, sociálnych a environmentálnych činností prostredníctvom spoločných stratégií trvalo udržateľného územného rozvoja, a najmä prostredníctvom rozvoja spolupráce, kapacity a spoločného využívania infraštruktúr, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve	európska územná spolupráca – cezhraničná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
6(2)d	Nadnárodná spolupráca vrátane dvojstrannej spolupráce medzi prímorskými regiónmi, na ktoré sa nevzťahuje bod 6(1), prostredníctvom financovania sietí a činností, ktoré podporujú integrovaný územný rozvoj so zameraním na: vodné hospodárstvo, energetickú účinnosť, prevenciu rizík a ochranu životného prostredia s jasným nadnárodným rozmerom. Akcie môžu zahŕňať ochranu a správu povodí riek, pobrežných zón, morských zdrojov, vodohospodárskych služieb a mokradí; prevenciu požiarov, sucha a povodní; podporu námornej bezpečnosti a ochrany proti prírodným a technologickým rizikám; ako aj ochranu a skvalitňovanie prírodného bohatstva v záujme podpory socioekonomického rozvoja a trvalo udržateľného cestovného ruchu	európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca; prijímateľmi musia byť aspoň dve krajiny, pričom jedna je členským štátom (pozri článok 19(1))
10	Geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti: financovanie investícií zameraných na zlepšenie dostupnosti, podporu a rozvoj hospodárskych činností súvisiacich s kultúrnym dedičstvom a prírodným bohatstvom, presadzovanie trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a podnecovanie trvalo udržateľného cestovného ruchu	iba geograficky a prírodne znevýhodnené oblasti
ESF		
Využitie je nepravdepodobné		
KF		
2(1)b	Životné prostredie v rámci priorit politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. v tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblastí transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava	regióny cieľa „konvergencia“

Poznámky/iné obmedzenia	Príklady
	podpora diverzifikácie ekonomických štruktúr prostredníctvom budovania infraštruktúry na podporu a propagáciu aktivít v ekoturizme
kontext: propagácia/rozvoj cestovného ruchu	
kontext: vzdelávanie	budovanie infraštruktúry umožňujúcej prístup do lokalít Natura 2000 so zámerom informovať a vzdelávať obyvateľov o význame sústavy Natura 2000
	budovanie parkovísk, prístupových ciest, informačných centier pre návštevníkov, oplotenia, náučných chodníkov na územiach; podpora spolupráce medzi susednými regiónmi
kontext: prírodné/kultúrne dedičstvo a cestovný ruch	
kontext: tvorba pracovných miest (napr. v cestovnom ruchu)	rozvoj infraštruktúry na podporu cezhraničného cestovného ruchu, napr. značenia, informačných centier pre návštevníkov a prístreškov, chodníkov pre peších a cyklistov a pod.
kontext: cezhraničné iniciatívy pre vzdelávanie (vzdelávanie)	vytvorenie spoločnej infraštruktúry na podporu cezhraničných území sústavy Natura 2000, napr. informačných centier pre návštevníkov umiestnených neďaleko hraníc štátov alebo regiónov
kontext: mestské prostredie, kultúrne dedičstvo	budovanie spoločnej infraštruktúry na propagáciu lokalít Natura 2000, ktoré sú súčasťou kultúrneho dedičstva v rámci nadnárodných urbanizovaných regiónov, napr. informačných centier pre návštevníkov umiestnených na hraniciach alebo neďaleko hraníc štátov alebo regiónov
	budovanie infraštruktúry na zlepšenie dostupnosti, napr. chodníkov pre peších a cyklistov, úprava budov na bezbariérový prístup
	budovanie infraštruktúry na zabezpečenie prístupu verejnosti, ako napr. parkovísk, chodníkov

LITERATÚRA, KĹÚČOVÉ PUBLIKÁCIE,- KĹÚČOVÉ WEBSTRÁNKY

Ďalšie informácie môžete nájsť v nasledujúcich dokumentoch a na internetových stránkach:

Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie

Elektronická verzia príručky v 22 jazykoch a IT nástroj slúžiaci na vytvorenie finančných plánov spolufinancovania starostlivosti z fondov EÚ pre jednotlivé územia Natura 2000

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm

Pre špecifické fondy EÚ

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

Nariadenie rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). OJ L 277/1, 21. 10. 2005; Strategické usmernenia Spoločenstva pre politiku rozvoja vidieka. OJ L 55/20, 25. 2. 2006

Pozri tiež stránku Generálneho riaditeľstva pre poľnohospodárstvo:
http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

Európsky fond rybného hospodárstva

Nariadenie Rady (ES) č. 1198/2006 z 27. júla 2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/arrangements_2007_2013_en.htm

Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Kohézny fond

Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 z 5. júla 2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1783/1999

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 z 5. júla 2006 o Európskom sociálnom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1784/1999

Nariadenie rady (ES) č. 1084/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1164/94

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm

Finančný nástroj pre životné prostredie (LIFE+)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 z 23. mája 2007 o finančnom nástroji pre životné prostredie (LIFE+)

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2007/l_149/l_14920070609en00010016.pdf

Siedmy rámcový program pre výskum (RP7)

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 o Siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007–13)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:412:0001:01:SK:HTML>

Najnovšie informácie hľadajte na stránkach:

http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm

Doplňujúca literatúra

CEC (2005) Handbook for Environmental Project Funding. DG-Environment. Dostupné na:

www.europa.eu.int/comm/environment/funding/pdf/handbook_funding.pdf

WWF (2005) EU funding for the Environment: a handbook for the 2007–13 programming period.

Dostupné na:

<http://assets.panda.org/downloads/eufundingforenvironmentweb.pdf>

WWF, Natuur en Milieu, and LUPG (2005) Rural Development Environmental Programming Guidelines: a manual based on the findings of the Europe's living countryside project. Dostupné na:

<http://assets.panda.org/downloads/elcomanualfinal.pdf>

POZNÁMKY

© European Communities, 2007 | Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.

ISBN 978-92-79-06413-5

9 789279 064135